

Nederlanders over abortus

meningen over beëindiging
van leven bij abortus,
euthanasie,
oorlogsvoering en bestraffing

Ruut Veenhoven
Felix Hentenaar

Stimezo-Onderzoek 75-3

STIMEZO - ONDERZOEK

- 1975 - 1 Ankie Schroeder-Renders en Paul Schnabel
 - Kliniek en Kliënt -
 - een onderzoek naar de ervaringen van Nederlandse vrouwen in abortusklinieken

- 1975 - 2 Nel van Weelden-Eikelenboom en Paul Schnabel
 - Van onbesproken gedrag -
 - ervaringen van ongehuwde abortuskliënten met anticonceptie en seksualiteit

- 1975 - 3 Ruut Veenhoven en Felix Hentenaar
 - Nederlanders over abortus -
 - meningen over beëindiging van leven bij abortus, euthanasie, oorlogsvoering en bestraffing

STIMEZO DOKUMENTATIE

- Abortus in 1973
 - Determinanten van anticonceptiegedrag bij minderjarigen
 - Tweede memorandum over de abortuswetgeving
- Tijdok: tijdschriftendokumentatie (verschijnt per kwartaal)

Nederlanders over abortus

**meningen over beëindiging
van leven bij abortus,
euthanasie,
oorlogsvoering en bestraffing**

**Ruut Veenhoven
Felix Hentenaar**

Stimezo-Onderzoek 75-3

INHOUDSOPGAVE

		blz.
	VOORWOORD	1
Hoofdstuk 1	INLEIDING	4
	Par. 1 Doel van het onderzoek	
	Par. 2 Methode van onderzoek	
	Par. 3 Indeling van het rapport	
DEEL I	MENINGEN	7
Hoofdstuk 2	OPVATTINGEN OVER ABORTUS	9
	Par. 1 Inleiding	
	Par. 2 Het zedelijk oordeel over abortus	
	Par. 3 Omstandigheden waarin abortus toelaatbaar wordt geacht	
	Par. 4 Zwangerschapsduur en aanvaarding abortus	
Hoofdstuk 3	OPVATTINGEN OVER ABORTUSWET	21
	Par. 1 Inleiding	
	Par. 2 Voorkeuren inzake wetgeving abortus	
	Par. 3 Voorkeuren inzake wetgeving abortus en zwangerschapsduur	
Hoofdstuk 4	OPVATTINGEN OVER EUTHANASIE, DOODSTRAF EN SEXUALITEIT	27
	Par. 1 Inleiding	
	Par. 2 Omstandigheden waarin euthanasie toelaatbaar wordt geacht	
	Par. 3 Het zedelijk oordeel over het doden van een ander tegen diens wil	
	Par. 4 Het oordeel over de gratieverlening oorlogsmisdadigers	
	Par. 5 Het zedelijk oordeel over seksualiteit	

Hoofdstuk 5	SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE UITKOMSTEN	blz. 37
	Par. 1 Het aanvaarden van abortus	
	Par. 2 Opvattingen over de abortuswet	
	Par. 3 Het aanvaarden van euthanasie	
	Par. 4 Het aanvaarden van het doden	
II	ACHTERGRONDEN	45
Hoofdstuk 6	SAMENHANG TUSSEN DE OPVATTINGEN OVER ABORTUS, EUTHANASIE, HET DODEN EN SEXUALITEIT	47
	Par. 1 Inleiding	
	Par. 2 Samenhang in Australië	
	Par. 3 Samenhang in Nederland	
	Par. 4 Conclusie	
	Par. 5 Discussie	
Hoofdstuk 7	ONTWIKKELINGEN IN HET DENKEN OVER ABORTUS	55
	Par. 1 Achtergronden van de toenemende acceptatie van abortus	
	Par. 2 Het veranderingspatroon: een samenhangend geheel	
	SAMENVATTING	63
	SUMMARY	67
Appendix A	AARD VAN SAMENSTELLING VAN DE STEEKPROEF	
	Par. 1 Aard van de steekproef	
	Par. 2 Samenstelling van de steekproef	
	Par. 3 Toelichting op het nomogram van betrouw- baarheidsmarges en nomogram	
Appendix B	TABELLEN	
Appendix C	VRAGENLIJST	

Voorwoord

Dit onderzoek is verricht in opdracht van STIMEZO-Nederland en is bedoeld als een bijdrage in de meningsvorming over een nieuwe abortuswet.

Het onderzoek is gefinancierd door de bij STIMEZO-Nederland aangesloten organisaties voor abortushulpverlening, alsmede door de Stichting Oosterpark te Amsterdam en de Stichting Preterm in Den Haag

Het onderzoek werd uitgevoerd door het Instituut voor Psychologisch Marktonderzoek B.V. (IPM) te Schiedam. Projectleider voor het onderzoek bij het IPM was Drs. F. Hentenaar.

Ruut Veenhoven

Felix Hentenaar

Den Haag, 15 augustus 1975.

Hoofdstuk 1

Inleiding

- Par. 1 Doel van het onderzoek
- Par. 2 Methode van onderzoek
- Par. 3 Indeling van het rapport

Par. 1 Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoek is een antwoord te geven op de volgende vragen:

- . Hoe denken Nederlanders momenteel over abortus?
 - Hoe over indicaties tot abortus?
 - Hoe over abortus bij oudere zwangerschap?
 - Hoe over abortuswetgeving?
- . Zijn de meningen over abortus nog steeds in beweging?
 - Is er nog steeds sprake van een liberaliseringstendens?
 - Gaat het steeds sneller?
 - Hoe is de verhouding voor- en tegenstanders?
 - Begint de groep tegenstanders steeds duidelijker geconcentreerd te raken in een segment van de bevolking?
- . Gaat acceptatie abortus gepaard met een verminderde eerbied voor het leven?
 - Zijn voorstanders van abortus makkelijker met doodstraf en euthanasie?
 - Welke factoren bepalen de houding tegenover abortus en welke is de plaats van de eerbied voor het leven daarbij?

Par. 2 Methode van onderzoek

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van een vragenlijst (field coding), die mondeling is afgenomen bij een aselechte steekproef uit de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder (totale onderzoekpopulatie n=593).

De vraaggesprekken - gemiddelde ondervragingstijd 20 minuten - zijn gehouden door enquêteurs/enquêtrices van de N.V. v/h Nederlandse Stichting voor Statistiek te Den Haag.

Behalve het veldwerk heeft het IPM ook de computerwerkzaamheden (dataverwerking) bij de Stichting voor Statistiek laten uitvoeren, (projectleider was mevrouw Drs. M.H.C. Bleeker-Knaap).

1. Inleiding

De eindverantwoordelijkheid voor de verschillende werkzaamheden tijdens het onderzoek lag bij het IPM.

Voor een beschrijving en de samenstelling van de onderzoekpopulatie verwijzen wij naar appendix A.

Par. 3 Indeling van het rapport

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de houding tegenover abortus, enige kenmerken van de voor- en tegenstanders van abortus, de mening over omstandigheden waarin abortus al dan niet zou zijn geoorloofd.

Dit hoofdstuk wordt afgesloten met de mening over de duur van de zwangerschap en de aanvaarding van abortus.

In hoofdstuk 3 wordt aandacht besteed aan de voorkeur voor enige onderscheiden vormen van wetgeving inzake abortus.

Hierbij zal ook worden ingegaan op een eventuele wettelijke regeling inzake abortus na de twaalfde week zwangerschap.

In hoofdstuk 4 worden de resultaten weergegeven betreffende de meningen over omstandigheden, waarin euthanasie al dan niet zou zijn geoorloofd, meningen over het doden, over de gratieverlening van oorlogsmisdadigers ("de drie van Breda") en over seksualiteit.

Hoofdstuk 5 geeft een samenvatting van de belangrijkste uitkomsten van de drie voorafgaande hoofdstukken.

In hoofdstuk 6 wordt uitgeweid over de vraag of acceptatie van abortus gepaard gaat met een verminderde eerbied voor het leven. Enige belangrijke uitkomsten van dit onderzoek worden in verband gebracht met onderzoek uit het buitenland.

Hoofdstuk 7 poogt een schets te geven van de ontwikkeling die het denken over abortus doormaakt en van de mogelijke krachten die hierbij een rol kunnen spelen.

Tenslotte een samenvatting van de belangrijkste resultaten en inzichten die in de voorafgaande hoofdstukken naar voren zijn gebracht. Een Engelse versie van dit hoofdstuk is eveneens in het

rapport opgenomen.

In appendix A wordt de steekproefpopulatie beschreven en een toelichting gegeven op het monogram van betrouwbaarheidsmarges.

In de bijlagen van het rapport zijn de vragenlijst en de tabellen opgenomen.

Deel 1

Meningen

wat vinden nederlanders van abortus, euthanasie, doodstraf, gratieverlening, oorlogsvoering en seksualiteit?

in hoeverre verschillen die meningen naar leeftijd, geslacht, opleiding, geloof, woonplaats of politieke voorkeur?

Hoofdstuk 2

Opvattingen over abortus

- Par. 1 Inleiding
- Par. 2 Het zedelijk oordeel over abortus
- Par. 3 Omstandigheden waarin abortus toelaatbaar wordt geacht
- Par. 4 Zwangerschapsduur en aanvaarding abortus

Par. 1 Inleiding

In het onderzoek zijn meningen gepeild over drie onderwerpen die nauw met elkaar in verband staan.

Het betreft hier de volgende onderwerpen:

- . de mate waarin abortus wordt goedgekeurd of afgekeurd;
- . een indeling van indicaties waarop abortus toelaatbaar wordt gevonden;
- . de zwangerschapsduur waarbij abortus nog aanvaardbaar wordt geacht.

Bij de bespreking van de indicaties, waarop abortus toelaatbaar wordt gevonden, zullen vergelijkingen worden gemaakt met de resultaten van eerder gehouden onderzoeken.

Par. 2 Het zedelijk oordeel over abortus

Aan de hand van een formulier hebben de ondervraagden kunnen aangeven in hoeverre zij het eens zijn met een aantal uitspraken over abortus.

De resultaten vatten we in het volgende overzicht samen.

Overzicht acceptatie abortus (tabellen 1a t/m d)

uitspraak	mee eens	neutraal	niet mee eens
1. artsen die aborteren zijn niet beter dan moordenaars	12%	12%	76%
2. abortus is onder geen enkele omstandigheid geoorloofd	16%	10%	74%
3. mensen die instemmen met abortus hebben weinig eerbied voor het leven	29%	12%	59%
4. de vrouw heeft recht op abortus, indien zij dit wil	50%	7%	44%

2 .Opvattingen over abortus

Tussen de mannen en vrouwen blijkt er geen verschil te bestaan met betrekking tot de eerste en vierde uitspraak. Relatief meer mannen dan vrouwen (78 respectievelijk 70%) zijn het niet eens is de uitspraak dat abortus onder geen enkele omstandigheid zou zijn geoorloofd. Relatief meer vrouwen dan mannen (34 respectievelijk 23%) zijn het eens met de uitspraak dat mensen die instemmen met abortus weinig eerbied voor het leven hebben.

Na berekening van een somscore per ondervraagde over de vier uitspraken inzake abortus, is de onderzoekpopulatie ingedeeld in relatief drie gelijke groepen (tabel 2.1 e.v.).

De hiermee verkregen houdingsschaal abortus levert een groep ondervraagden op die abortus in het algemeen afkeurt en een groep die abortus in het algemeen goedkeurt. Tussen beide groepen bevindt zich ten slotte een groep die noch afkerig noch goedkeurend tegenover abortus staat.

Deze houdingsgroepen zijn vervolgens in verband gebracht met de leeftijd, de opleiding, kerkelijke binding en politieke voorkeur van de ondervraagden.

De belangrijkste resultaten van deze analyse zijn:

- . er bestaat een negatief verband tussen de leeftijd en de houding tegenover abortus. Met andere woorden naarmate men ouder is, keurt men abortus eerder af dan goed (tabel 2.1);
- . er bestaat een negatief verband tussen het opleidingsniveau en de houding tegenover abortus. Met andere woorden naarmate men meer opleiding heeft genoten, keurt men abortus eerder goed (tabel 2.2);
- . het al dan niet gerekend worden tot een kerkelijke groepering blijkt samen te hangen met het goedkeuren of afkeuren van abortus. Met andere woorden bij personen die zich niet rekenen tot een kerkelijke groepering treft men relatief meer personen aan die abortus goedkeuren.
- . Relatief meer Gereformeerden dan Rooms-Katholieken en personen

die zich rekenen tot de Nederlands-Hervormden, behoren tot degenen, die abortus vooral afkeuren (tabel 2.3);

- . vooral de aanhangers van politieke partijen als PVDA, PPR, PSP, D'66, VVD en DS'70 behoren tot degenen, die abortus eerder goedkeuren dan afkeuren.

Aanhangers van de christelijke partijen (KVP, ARP, CHU en CDA) kunnen worden gerekend tot degenen die abortus eerder afkeuren dan goedkeuren (tabel 2.4).

Om een wat scherper beeld van de meest uitgesproken tegenstanders van abortus te krijgen, hebben wij vervolgens op grond van de resultaten op de twee uitspraken (1) "de vrouw heeft recht op abortus, indien zij dit wil" en (2) "mensen die instemmen met abortus hebben weinig eerbied voor het leven", twee categorieën onderzochten geconstrueerd, te weten:

- . een categorie tegenstanders, dat wil zeggen allen die het niet eens zijn met de uitspraak "de vrouw heeft recht op abortus, indien zij dit wil" en het vervolgens helemaal een zijn met de uitspraak "mensen die instemmen met abortus hebben weinig eerbied voor het leven".

Tot deze omschrijving kon 22% van de onderzoekpopulatie worden gerekend:

- . een categorie voorstanders dat wil zeggen allen die het eens zijn met de uitspraak "de vrouw heeft recht op abortus, indien zij dit wil" en het vervolgens niet eens zijn met de uitspraak "mensen die instemmen met abortus hebben weinig eerbied voor het leven".

Tot deze omschrijving kon 78% van de onderzoekpopulatie worden gerekend.

De voor- en tegenstanders zijn daarna in verband gebracht met hun leeftijd, kerkelijke binding en politieke voorkeur.

De belangrijkste resultaten van deze analyse zijn de volgende:

2 .Opvattingen over abortus

- . boven de leeftijd van 40 jaar en ouder komen relatief meer tegenstanders voor inzake abortus dan bij degenen die jonger dan 40 jaar zijn (30% respectievelijk 16%) (tabel 3.1);
- . bij degenen die kunnen worden gerekend tot een kerkelijke groepering komen relatief meer tegenstanders voor inzake abortus dan bij degenen die niet bij een kerkelijke groepering behoren (32% respectievelijk 9%) (tabel 3.2);
- . bij degenen die kunnen worden gerekend tot een kerkelijke groepering komen relatief meer tegenstanders voor inzake abortus bij de Gereformeerden dan bij de Rooms-Katholieken en Nederlands Hervormden (38% respectievelijk 32% en 28%) (tabel 3.2);
- . onder degenen die aanhangers zijn van een christelijke partij komen relatief meer tegenstanders voor inzake abortus dan bij de overige politieke partijen (45% respectievelijk 14% progressieven en 9% VVD en DS'70) (tabel 3.3);

Par. 3 Omstandigheden waarin abortus toegestaan wordt geacht

In opdracht van de Nederlandse Vereniging voor Sexuele Hervorming zijn in de jaren 1970 en 1971 door het IPM twee opinie-onderzoeken gehouden inzake abortus.

In beide onderzoeken is toentertijd een zelfde vraagstelling gehanteerd betreffende omstandigheden waarin abortus al dan niet geoorloofd is.

De zelfde vraagstelling is nu ook gebruikt voor dit onderzoek. Zijn in de voorgaande onderzoeken in de vraagstelling steeds zeven omstandigheden genoemd, waarin abortus zou zijn geoorloofd, echter in dit onderzoek zijn acht omstandigheden genoemd (omstandigheid 4 uit het volgende overzicht is toegevoegd).

De onderzoekresultaten vatten we nu in het volgende overzicht samen.

Overzicht: geoorloofde omstandigheden voor abortus (tabellen 4a en 4b)

Omstandigheid	abortus geoorloofd			
	1970	1971	1974	
1. de aanstaande moeder is niet gehuwd en wil niet trouwen met de betrokken man	24%	29%	37%	1380
2. de aanstaande moeder is niet gehuwd en kan niet huwen met de betrokken man	31%	31%	42%	46
3. een vrouw wil om de een of andere reden abortus en er zijn medisch gezien geen bezwaren	27%	28%	45%	
4. er bestaat een kans, dat het kind een ongelukkige jeugd tegenkomt gaat omdat de ouders niet echt van het kind kunnen houden	-	-	46%	51
5. de vrouw heeft al een groot gezin en meer kinderen zijn niet gewenst	37%	42%	48%	51
6. de kans is groot dat een misvormd of gehandicapt kind ter wereld wordt gebracht	73%	71%	81%	
7. de vrouw is tengevolge van een aanranding of verkrachting zwanger geworden	82%	77%	84%	
8. het verder voldragen van de zwangerschap levert gevaar op voor de gezondheid of voor het leven van de moeder	90%	85%	92%	

De resultaten van 1974 verschillen over de hele lijn significant met die van 1971.

Dit betekent dat relatief meer personen dan in 1971 abortus geoorloofd achten gelet op de in het onderzoek gebruikte omstandigheden. Tussen mannen en vrouwen blijken in dit onderzoek geen verschillen

2 .Opvattingen over abortus

te bestaan tussen het al dan niet geoorloofd zijn van abortus in de onderscheiden omstandigheden.

Deze uitkomst wijkt niet af van de resultaten van de voorafgaande onderzoeken. Alleen bleken er in 1970 en 1971 relatief meer vrouwen dan mannen van mening te zijn, dat abortus geoorloofd was in het geval de vrouw abortus zou willen en er medisch geen bezwaar aanwezig was.

Voor de verdere analyse van het materiaal hebben wij vijf van de acht omstandigheden waarin abortus al dan niet geoorloofd wordt gevonden, apart genomen.

Deze vijf omstandigheden zijn de nummers 1, 2, 3, 5 en 7 (zie overzicht: geoorloofde omstandigheden voor abortus).

Van iedere ondervraagde is een somscore berekend over deze vijf omstandigheden, waarna de onderzoekpopulatie is ingedeeld in drie relatief gelijke groepen, te weten:

- . de groep ondervraagden die abortus absoluut niet geoorloofd acht in de vijf onderscheiden omstandigheden;
- . de groep ondervraagden die abortus wel geoorloofd vindt in de vijf onderscheiden omstandigheden;
- . de groep ondervraagden die of abortus geoorloofd vindt in de ene omstandigheid (eventueel meer omstandigheden) maar weer niet in de andere omstandigheid.

De resultaten van de geconstrueerde indicatieschaal met betrekking tot het geoorloofd zijn van abortus is vervolgens in verband gebracht met de leeftijd en houding tegenover abortus.

De resultaten van deze analyse zijn de volgende:

- . er bestaat een negatief verband tussen de leeftijd en de mate waarin de indicaties als geoorloofd worden gevonden. Met andere woorden naarmate men jonger is, acht men de onderscheiden indicaties als geoorloofde omstandigheden (tabel 5.1);
- . er bestaat een negatief verband tussen de houding tegenover abor-

2 .Opvattingen over abortus

tus en de mate waarin de indicaties als geoorloofd worden gevonden. Met andere woorden naarmate men abortus meer goedkeurt, is men eveneens van mening dat de onderscheiden indicaties als geoorloofde omstandigheden voor abortus gelden (tabel 5.2); meer tegenstanders dan voorstanders van abortus zijn van mening, dat abortus in de onderscheiden indicaties-niet is geoorloofd (tabel 5.3).

Par. 4 Zwangerschapsduur en aanvaarding abortus

De volgende voorbeelden zijn de ondervraagden voorgelegd:

- A. Een vrouw van 45 jaar denkt bij het uitblijven van de menstruatie aan de overgang en maakt zich geen zorgen, pas laat blijkt dat zij zwanger is. Zij heeft een gezin met reeds volwassen kinderen.
- B. Een meisje van 15 jaar - ongehuwd - heeft het vermoeden, dat zij zwanger is. Zij durft hierover noch met de huisarts noch met haar ouders te praten. Daardoor duurt het veel langer dan noodzakelijk is, voordat medische hulp wordt ingeroepen.

Voor beide voorbeelden is gevraagd tot welke maand van de zwangerschap abortus aanvaardbaar geacht wordt.

De resultaten hiervan vatten we in het volgende overzicht samen:

Overzicht: zwangerschapsduur en aanvaarding abortus (tabellen 6 en 7.

zwangerschapsduur	voorbeeld A	voorbeeld B
	- vrouw 45 -	- meisje 15 -
• abortus absoluut niet aanvaardbaar	44%	37%
• tot drie maanden	37%	35%
• tot zes maanden	14%	20%
• langer dan zes maanden	4%	6%

2 .Opvattingen over abortus

Men vindt de bijzondere omstandigheid van het meisje van 15 jaar meeraanvaardbaarvoorhetonderbrekenvandezwangerschapinvergelijking met de omstandigheden van de vrouw van 45 jaar (61% respectievelijk 55%).

Onderbreking van de zwangerschap tot zes maanden wordt meer aanvaardbaar gevonden voor het meisje van 15 jaar dan voor de vrouw van 45 jaar (20% respectievelijk 14%).

Er blijken geen verschillen te bestaan in de meningen van de mannen en vrouwen in het al dan niet aanvaardbaar achten van abortus bij vergevorderde zwangerschapsduur.

Uitgaande van de antwoorden van de ondervraagden op de beide voorgaande voorbeelden, hebben wij de onderzoekpopulatie vervolgens ingedeeld in drie groepen, te weten:

- . een groep die abortus zowel in de omstandigheden van de vrouw van 45 jaar als van het meisje van 15 jaar, absoluut niet geoorloofd acht;
- . een groep die abortus zowel in de omstandigheden van de vrouw van 45 jaar als van het meisje tot drie maanden geoorloofd acht;
- . een groep die abortus zowel in de omstandigheden van de vrouw van 45 jaar als van het meisje na drie maanden nog geoorloofd acht.

Deze drie groepen hebben wij vervolgens in verband gebracht met de leeftijd, de kerkelijke binding, de politieke voorkeur, de houding tegenover abortus en het al dan niet goedkeuren van abortus.

De belangrijkste resultaten van deze analyse zijn de volgende:

- . een negatief verband bestaat er tussen de leeftijd van de ondervraagden en de duur van de zwangerschap. Met andere woorden naarmate men jonger is, aanvaardt men meer, dat abortus na een zwangerschapsduur van drie of meer maanden geoorloofd is (tabel 8.1);
- . binnen de groep die zich rekent tot de Rooms-Katholieke kerk is

een ruime meerderheid (63%) van mening, dat abortus in de beide omstandigheden is geoorloofd. Hiervan is meer dan de helft (71%) van mening, dat abortus in beide gevallen nog geoorloofd is na een zwangerschapsduur van 3 maanden (tabel 8.2);

, binnen de groep die zich rekent tot de Nederlands-Hervormde kerk en abortus in beide omstandigheden geoorloofd acht, is een meerderheid van mening dat abortus na een zwangerschapsduur van langer dan drie maanden is geoorloofd (61%). Binnen de groep Gereformeerden is het percentage 60% (tabel 8.2);

binnen de groep die niet is aangesloten bij een kerkelijke groepering en van mening is dat abortus in beide omstandigheden geoorloofd is (198 = 100%) is 68% van mening, dat abortus in deze omstandigheden na een zwangerschapsduur van meer dan drie maanden aanvaardbaar is (tabel 8.2);

ongeveer de helft (51%) van de aanhangers van de christelijke partijen - bij de progressieve partijen en VVD en DS'70 niet meer dan een vijfde - is van mening, dat abortus in beide gevallen niet geoorloofd is (tabel 8.3);

binnen de groep die abortus in beide omstandigheden wel geoorloofd vindt, is meer dan de helft (57%) aanhanger van de progressieve partijen (onder andere PVDA, PPR, PSP, D'66) en aanhanger van de WD, DS'70 (68% respectievelijk 66%); iets meer dan de helft van de aanhangers van de christelijke partijen (53%) vindt abortus in beide gevallen niet geoorloofd (tabel 8.3);

een negatief verband bestaat er tussen de houding tegenover abortus en de duur van de zwangerschap met betrekking tot het aanvaarden van abortus in beide omstandigheden. Met andere woorden naarmate men negatiever staat tegenover abortus, is men eerder van mening, dat abortus in beide omstandigheden niet geoorloofd is (tabel 8.4);

ongeveer een vijfde (26%) van degenen die abortus in het algemeen afkeuren, zijn van mening dat abortus in de beide omstan-

2 .Opvattingen over abortus

digheden wel is geoorloofd (tabel 8.5).

Hoofdstuk 3

Opvattingen over abortuswet

Par. 1 Inleiding

Par. 2 Voorkeuren inzake wetgeving abortus

Par. 3 Voorkeuren inzake wetgeving abortus
en zwangerschapsduur

Par. 1 Inleiding

We besteden nu aandacht aan de wetgeving inzake abortus.

In paragraaf 2 gaan we in op de meningen van de ondervraagden met betrekking tot de verschillende vormen van wetgeving (onder andere een harde, zachte en vrije vorm).

In paragraaf 3 gaan we in op de meningen van de ondervraagden met betrekking tot het al dan niet opnemen van een bepaling inzake zwangerschapsonderbreking na een termijn van 12 weken.

Par. 2 Voorkeuren inzake wetgeving abortus

Aan alle ondervraagden zijn de volgende drie vormen van wetgeving inzake abortus voorgelegd:

- A. De harde vorm, dat wil zeggen een abortuswet die het laten plegen van abortus uitsluitend in bijzondere gevallen toestaat.
- B. De zachte vorm, dat wil zeggen een abortuswet, die het laten plegen van abortus moeilijk maakt.
- C. De vrije vorm, dat wil zeggen het ontbreken van een abortuswet. De arts moet vrij zijn om te beslissen of hij al dan niet een vrouw wil helpen.

Deze drie alternatieven geven globaal een beeld van de drie wetsontwerpen die nu zijn ingediend. De "harde" vorm weerspiegelt duidelijk de bedoelingen van het KVP/AR-ontwerp en de "vrije" vorm komt sterk overeen met het ontwerp van de PVDA. De tussenvorm, een "zachte wet" komt enigszins overeen met het vvd-ontwerp dat ten tijde van dit onderzoek nog niet bekend was.

Een vraag naar de voorkeur voor één van de drie vormen van wetgeving leverde de volgende resultaten op:

3 .Opvattingen over abortus

A. de harde vorm	44%
B. de zachte vorm	10%
C. de vrije vorm	42%

Hieruit blijkt, dat de voorkeuren inzake abortuswetgeving zich toespitsen op de twee uitersten, te weten òf een harde vorm òf een vrije vorm van wetgeving inzake de abortus.

Vervolgens zijn wij nagegaan bij welke groepen van de bevolking - naar kenmerken als geslacht, leeftijd, kerkelijke binding, politieke voorkeur, woongebied en houding tegenover abortus - de onderscheiden vormen van wetgeving naar voren komen.

De belangrijkste resultaten van deze analyse zijn de volgende:

- . tussen mannen en vrouwen blijkt er geen verschil te bestaan tussen de voorkeur voor één van de onderscheiden vormen van wetgeving inzake abortus (tabel 9);
- . de voorkeur voor een harde vorm van wetgeving komt vooral naar voren bij personen tot 40 jaar (48% ten opzichte van 40% personen boven de 40 jaar). De voorkeur voor een vrije vorm komt in alle leeftijdsgroepen in gelijke mate voor (tabel 9.1);
- . personen die zich niet rekenen tot een bepaalde kerkelijke groepering blijken een voorkeur te hebben voor de vrije vorm van wetgeving inzake de abortus (53% ten opzichte van 35% kerkelijk gebonden) (tabel 9.2);
- . personen die zich rekenen tot een bepaalde kerkelijke groepering blijken een voorkeur te hebben voor de harde vorm van de wetgeving inzake abortus (53% ten opzichte van 37% niet kerkelijke gebonden). Binnen de kerkelijk gebonden zijn het vooral de Gereformeerden die hun voorkeur hebben voor de harde vorm (tabel 9.2);
- . de voorkeur voor een harde vorm van wetgeving blijkt met name

naar voren te komen bij aanhangers van de christelijke partijen; aanhangers van de overige partijen (PVDA, VVD en dergelijke) hebben hun voorkeur voor een vrije vorm van wetgeving (tabel 9.3) .

Voor de middenoplossing bestaat noch bij aanhangers van de VVD noch van christelijke partijen veel steun (tabel 9.4);

- . personen die woonachtig zijn in het oosten van het land hebben een voorkeur voor een harde vorm van wetgeving inzake de abortus (tabel 9.4) ;
- . er bestaat een negatief verband tussen de houding tegenover de abortus en de voorkeur voor een abortuswetgeving van hard naar vrij. Met andere woorden, personen die negatief staan tegenover abortus geven de voorkeur aan een harde vorm van wetgeving inzake de abortus (tabel 9.5);
- . naarmate het opleidingsniveau van de personen lager is, bestaat er meer voorkeur voor een harde vorm van wetgeving inzake abortus; neemt het opleidingsniveau toe, dan spreekt men zich vooral uit voor een vrije vorm van wetgeving (tabel 9.6) .

Par. 3 Voorkeuren inzake wetgeving abortus
en zwangerschapsduur

Een belangrijk onderwerp van gesprek in de laatste maanden van 1974 betrof het al dan niet wettelijk regelen Van abortus na de twaalfde week zwangerschap.

In verband hiermee zijn de volgende drie vormen van bepalingen inzake zwangerschapsduur en abortus voorgelegd aan de ondervraagden:

- A. een harde bepaling dat wil zeggen in de wet moet een bepaling worden opgenomen, dat abortus na de twaalfde week absoluut verboden moet zijn;
- B. een zachte bepaling dat wil zeggen in de wet moet een bepaling worden opgenomen, dat abortus na de twaalfde week uitsluitend

3 .Opvattingen over abortus

in bijzondere gevallen mag plaatsvinden;

- C. geen bepaling, dat wil zeggen in de wet moet geen bepaling worden opgenomen: met betrekking tot de tijd waarin abortus niet meer zou mogen plaatsvinden.

De voorkeur voor één van de drie vormen van bepalingen leverde de volgende resultaten op:

Voorkeur bepaling zwangerschapsduur in verband met abortus (tabel 10)	
A. een harde bepaling	26%
B. een zachte bepaling	47%
C. geen bepaling	21%

Hieruit blijkt dat driekwart van de ondervraagden van mening is, dat er in de wet een bepaling moet worden opgenomen waarin abortus afhankelijk wordt gesteld van de duur van de zwangerschap.

Vervolgens zijn wij nagegaan bij welke groepen van de bevolking - naar kenmerken als geslacht, leeftijd, regio, kerkelijke binding, politieke voorkeur inzake de abortuswetgeving - de onderscheiden bepalingen naar voren komen.

De belangrijkste resultaten van deze analyse zijn de volgende:

- . meer vrouwen dan mannen geven de voorkeur aan de harde bepaling (abortus na de twaalfde week absoluut verboden) (tabel 10);
- . meer mannen dan vrouwen geven de voorkeur aan de zachte bepaling (abortus na de twaalfde week uitsluitend in bijzondere gevallen) (tabel 10);
- . vooral de ouderen geven de voorkeur aan de harde bepaling en de jongeren aan de zachte bepaling (tabel 10.1).

De voorkeur voor geen bepaling in de wet omtrent zwangerschapsduur en abortus komt in gelijke mate in alle leeftijdsgroepen voor;

personen woonachtig in het oosten van het land geven de voorkeur aan de harde bepaling; in het noorden van het land aan de zachte bepaling.

De voorkeur voor geen bepaling wordt eerder aangetroffen bij personen in het westen en zuiden van het land dan in het noorden of oosten (tabel 10.2);

de voorkeur voor een harde of zachte bepaling komt in gelijke mate voor bij personen, die zich rekenen tot de Nederlands-Hervormde kerk, de Gereformeerde kerk en de Rooms-Katholieke kerk.

De voorkeur voor geen bepaling komt bij degenen, die zich niet tot een kerkelijke groepering rekenen relatief meer voor dan bij degenen die zich wel tot een kerkelijke groepering rekenen (tabel 10.3);

de voorkeur voor een harde bepaling komt vooral naar voren bij de aanhangers van de christelijke partijen; de voorkeur voor een zachte bepaling vooral onder aanhangers van PVDA, VVD en dergelijke (tabel 10.4);

naarmate men meer van mening is, dat er een abortuswet moet komen waarin het plegen van abortus uitsluitend in bijzondere gevallen wordt toegestaan, is men ook van mening, dat er in de wet een bepaling zal moeten worden opgenomen dat abortus na de twaalfde week zwangerschap verboden moet zijn (tabel 10.5).

Hoofdstuk 4

Opvattingen over euthanasie, doodstraf en seksualiteit

- Par. 1 Inleiding
- Par. 2 Omstandigheden waarin euthanasie toelaatbaar wordt geacht
- Par. 3 Het zedelijk oordeel over het doden van een ander tegen diens wil
- Par. 4 Het oordeel over de gratieverlening oorlogs
- Par. 5 Het zedelijk oordeel over seksualiteit

Par. 1 Inleiding

Naast de abortusproblematiek is in dit onderzoek ook aandacht besteed aan onderwerpen als euthanasie, doodstraf en seksualiteit met het doel een beter inzicht te verkrijgen in de achtergronden en effecten van de houding tegenover abortus.

In dit hoofdstuk zullen wij de meningen ten aanzien van deze onderwerpen afzonderlijk behandelen.

In hoofdstuk 6 zullen de verbanden met abortus aan de orde komen. Achtereenvolgens zullen we nu behandelen:

- A. indicaties voor het al dan niet toelaatbaar vinden van euthanasie;
- B. opvattingen over het doden van een ander tegen diens wil;
- C. opvattingen over gratieverlening van oorlogsmisdadigers;
- D. opvattingen over seksualiteit.

Par. 2 Omstandigheden waarin euthanasie toelaatbaar wordt geacht

Onder euthanasie verstaan wij in dit onderzoek het op verzoek van een zieke of naaste familie nalaten of toepassen van medische handelingen door de arts, zodat de dood van een zieke niet langer meer wordt uitgesteld (euthanasie wordt ook wel "zachte dood" genoemd).

Aan alle ondervraagden zijn 6 gevallen voorgelegd, waarvan men heeft kunnen aangeven in hoeverre euthanasie wel of niet geoorloofd zou zijn. De onderzoekresultaten vatten we in het volgende overzicht samen.

4. Opvattingen over euthanasie, doodstraf en seksualiteit

Overzicht: geoorloofde omstandigheden voor euthanasie (tabel 11)

Omstandigheid	euthanasie geoorloofd
1. stervenden met ondraaglijke pijnen kunnen hierdoor uit hun lijden worden verlost	76%
2. bij de geboorte van een kind komt vast te staan dat het kind nog wel zuiver medisch, technisch gezien in leven kan worden gehouden, maar dat menselijke herkenning nooit meer mogelijk zal zijn	72%
3. een zieke vraagt er uiteindelijk zelf om omdat hij/zij van zichzelf weet dat hij/zij ongeneeslijk ziek is	69%
4. de naaste familie vraagt erom in geval de zieke niet meer bij kennis is en kans op herstel niet meer bestaat	54%
5. oudere mensen kunnen niet meer voor zich zelf zorgen en geven de wens te kennen liever te sterven	19%
6. een lichamelijk gezonde persoon wil uiteindelijk zelf een eind aan zijn leven maken en vraagt bij een arts om de middelen hiervoor	5%

Uit deze resultaten blijkt, dat het toelaatbaar vinden van euthanasie vooral wordt bepaald door de omstandigheden van de zieke en niet van de gezonde mens.

Voor de verdere analyse van het materiaal hebben wij de eerste vier omstandigheden (de nummers 1 t/m 4 uit het overzicht) apart genomen

Van iedere ondervraagde is een somscore berekend over deze vier omstandigheden, waarna de onderzoekpopulatie is ingedeeld in drie relatief gelijke groepen, te weten:

- . de groep ondervraagden, die euthanasie absoluut niet geoorloofd acht in de vier onderscheiden omstandigheden;
- . de groep ondervraagden die euthanasie geoorloofd vindt in de

ene omstandigheid (eventueel meer omstandigheden) : maar weer niet in de andere omstandigheid;

- . de groep ondervraagden die euthanasie wel geoorloofd acht in de vier onderscheiden omstandigheden.

De resultaten van de aldus verkregen schaal "aanvaarding euthanasie" is vervolgens in verband gebracht met kenmerken als leeftijd, kerkelijke binding, politieke voorkeur, houding tegenover abortus en het al dan niet tegenstander zijn van abortus.

De belangrijkste resultaten van deze analyse zijn de volgende:

- . tussen mannen en vrouwen blijkt er geen verschil te bestaan tussen het al dan niet geoorloofd vinden van euthanasie in de onderscheiden omstandigheden (tabel 11);
- . er bestaat een negatief verband tussen leeftijd en de aanvaarding van euthanasie. Met ander woorden naarmate men jonger is, staat men positiever tegenover euthanasie (tabel 11.1);
- . personen, die zich niet rekenen tot een kerkelijke groepering staan positiever tegenover euthanasie dan degenen die zich wel tot een kerkelijke groepering rekenen.

Binnen deze laatste categorie zijn het vooral de Gereformeerden die afwijzend staan tegenover euthanasie (tabel 11.2);

- . aanhangers van de christelijke partijen staan negatiever tegenover euthanasie dan de overige politieke partijen (PVDA, VVD en dergelijke). Binnen deze laatste categorie zijn het meer de aanhangers van de progressieve partijen (PVDA, PSP, PPR en dergelijke) die positief staan tegenover euthanasie dan aanhangers van VVD, DS'70 (tabel 11.3);

er bestaat een sterk verband tussen de houding tegenover abortus en euthanasie, met andere woorden naarmate men positiever staat tegenover abortus, staat men eveneens positiever tegenover euthanasie (tabel 11.4);

relatief meer tegenstanders dan voorstanders van abortus staan negatief tegenover euthanasie (tabel 11.5).

4. Opvattingen over euthanasie, doodstraf en seksualiteit

Par. 3 Het zedelijk oordeel over het doden van een ander tegen diens wil

Aan de hand van een formulier hebben de ondervraagden kunnen aangeven in hoeverre zij het eens zijn met een aantal uitspraken inzake het doden van anderen.

De resultaten vatten we in het volgende overzicht samen:

Overzicht: geoorloofdheid doden van anderen tegen diens wil (tabellen 12 a t/m 12 c)

	mee eens	neutraal	niet mee eens
1. op het gijzelen van mensen zou de doodstraf moeten staan.	55%	11%	34%
2. moord zou met de dood moeten worden gestraft	47%	14%	39%
3. het doden van mensen is in tijd van oorlog gerechtvaardigd	39%	15%	46%

(Opmerkingen: deze vragen zijn gesteld na de gijzeling van de Franse ambassadeur in Den Haag en vóór de gijzeling van Peter Lorenz in Berlijn)

Dit resultaat is opmerkelijk. Bijna de helft van de ondervraagden accepteert de doodstraf. In 1947 was dat anders, toen werd in een internationaal onderzoek van GALLUP de vraag gesteld; "Wat vindt u, moet de doodstraf worden ingevoerd voor gewone (niet oorlogsmisdaden) misdaden of niet?"

Slechts 23% van de ondervraagden in Nederland antwoordde hierop bevestigend, 64% gaf een ontkennend antwoord en 13% gaf geen mening.

Na berekening van een somscore per ondervraagde over de drie voorgaande meningen inzake straffen met de dood, is de onderzoekpopulatie ingedeeld in relatief drie gelijke groepen. De hiermee verkregen "houdingsschaal doodstraf" levert een groep ondervraagden op die positief staat tegenover de doodstraf en een groep die ne-

gatief staat tegenover de doodstraf.

Tussen beide groepen bevindt zich ten slotte een groep die noch positief noch negatief staat tegenover het doden van medemensen als straf of in een oorlogssituatie.

Deze houdingsgroepen zijn vervolgens in verband gebracht met kenmerken als leeftijd, opleidingsniveau, de kerkelijke binding, de politieke voorkeur, houding tegenover euthanasie en het voor- of tegenstander zijn van abortus.

De belangrijkste resultaten van deze analyse zijn:

- . er blijkt een zwak positief verband te bestaan tussen de leeftijd en de houding tegenover de doodstraf. Met andere woorden naarmate men jonger is, staat men afwijzender tegenover de doodstraf (tabel 13.1);
- . er bestaat een negatief verband tussen het opleidingsniveau en de houding tegenover het doden als straf of in oorlog. Met andere woorden naarmate het opleidingsniveau lager is, staat men minder afwijzend tegenover de doodstraf (tabel 13.2);
- . relatief meer Gereformeerden dan overige personen, die zich tot een kerkelijke groepering rekenen, staan negatief tegenover de doodstraf. Het positief staan tegenover de doodstraf komt in gelijke mate bij de overige kerkelijke groeperingen voor (inclusief de niet kerkelijke gebondenen) (tabel 13.3);
- . het negatief staan tegenover de doodstraf komt relatief meer voor bij aanhangers van christelijke en progressieve partijen dan bij de overige politieke partijen (VD, DS' 70 en dergelijke). Een neutrale-houding tegenover de doodstraf komt relatief meer voor bij aanhangers van VVD, DS'70 dan bij aanhangers Van de progressieve of christelijke partijen (tabel 13.4);
- . er blijkt geen samenhang te bestaan tussen de houding tegenover euthanasie en de houding tegenover de doodstraf (tabel 13.5);
- . tot degenen, die positief staan tegenover de doodstraf kunnen relatief meer tegenstanders dan voorstanders van abortus worden

4. Opvattingen over euthanasie, doodstraf en sexualiteit

gerekend (tabel 13.6).

Par. 4 Het oordeel over de gratieverlening oorlogsmisdadigers

In opdracht van derden heeft het IPM in de afgelopen jaren verschillende peilingen gehouden naar de mening van de bevolking over de gevangenschap van de Duitse oorlogsmisdadigers in Breda (onder andere rapport van december 1971).

De zelfde vraagstelling is nu weer gebruikt in dit onderzoek. De resultaten van het onderzoek in 1971 en 1974 geven we in onderstaand overzicht weer:

Mening gratieverlening Duitse oorlogsmisdadigers		
	1971	1974
1. zij moeten binnenkort gratie krijgen	41%	39%
2. Zij moeten wel gratie krijgen, maar voorlopig niet	14%	14%
3. zij mogen nooit gratie krijgen	26%	29%
4. geen mening/weet niet	19%	18%
	n=1300	n=593

In vergelijking met de uitkomsten van 1971 zijn er geen veranderingen opgetreden in de meningen met betrekking tot de gratieverlening van de Duitse oorlogsmisdadigers.

Ruim een kwart van de ondervraagden is van mening, dat deze oorlogsmisdadigers tot hun dood in de gevangenis zullen moeten blijven. Meer dan de helft van de bevolking (53%) is van mening, dat op korte of lange termijn gratieverlening gewenst is.

In de verdere analyse hebben we deze uitkomsten in verband gebracht met kenmerken als geslacht, leeftijd en al dan niet voorstander zijn van abortus.

De belangrijkste resultaten zijn de volgende:

- . tussen mannen en vrouwen bestaat geen verschil inzake gratieverlening van de Duitse oorlogsmisdadigers (tabel 14) ;
- . gratieverlening op korte of lange termijn wordt meer aanvaardbaar gevonden door personen in de lage dan in de hoge leeftijdsklasse (tabel 14.1) ;
- . gratieverlening op korte of lange termijn wordt meer aanvaardbaar gevonden door voorstanders dan door tegenstanders van abortus (56% respectievelijk 44%) (tabel 4.2) ;
- . de mening over gratieverlening is niet in verband gebracht met de houding tegenover de doodstraf en euthanasie.

Par; 5 Het zedelijk oordeel over sexualiteit
Voor het onderzoek naar de opvattingen over sexualiteit hebben wij gebruik mogen maken van het werk van Drs. J. Frenken: "De constructie van sexualiteitbelevingsschalen" (NISSO paper 1148/Fr Zeist 1971) .

Een van zijn schalen heeft betrekking op het al dan niet aanvaarden van de traditionele sexuele beheersingsmoraal. Vijf items uit deze schaal hebben wij in het onderzoek meegenomen. Aan alle ondervraagden hebben wij deze items voorgelegd en de antwoorden konden aan de hand van een kaart met antwoordmogelijkheden (volkomen mee eens; in grote lijnen mee eens; noch mee eens, noch mee oneens; eigenlijk niet mee eens; helemaal niet mee eens) worden gegeven.

De resultaten geven wij in het volgende overzicht.

4. Opvattingen over euthanasie, doodstraf en seksualiteit

Overzicht: meningen seksualiteit (tabellen 15a t/m 15 e)

	mee eens	neutraal	niet mee eens
1. ik vind het goed dat kinderen tot 10 jaar naakt aan het strand lopen	39%	10%	51%
2. ouders moeten seksuele spelletjes van jonge kinderen verbieden	39%	18%	43%
3. ouders moeten hun kinderen voorhouden dat het beter is zich te beheersen en niet aan zelfbevrediging te doen	38%	16%	45%
4. als men geslachtsgemeenschap helemaal losmaakt van het kinderen krijgen zou het spoedig alleen maar egoïsmo worden	26%	15%	59%
5. als jonge mensen voor hun huwelijk seksuele omgang met elkaar hebben, dan hebben zij geen respect voor elkaar	15%	10%	75%

Een uitsplitsing van de resultaten naar het kenmerk "geslacht" levert de volgende uitkomsten op:

- . meer mannen dan vrouwen zijn het eens met de mening, dat zij het goed vinden dat de kinderen tot 10 jaar naakt aan het strand lopen (tabel 15 a) ;
- . meer vrouwen dan mannen zijn het eens met de mening, dat als jonge mensen voor hun huwelijk seksuele omgang met elkaar hebben, zij dan geen respect voor elkaar hebben (tabel 15 e) ;
- . bij de overige meningen zijn geen verschillen tussen mannen en vrouwen.

Vervolgens is per ondervraagde een somscore berekend over de meningen inzake seksualiteit. Hierna is de onderzoekpopulatie inge-

gedeeld in relatief drie gelijke groepen.

De hiermee verkregen "houdingsschaal seksualiteit" levert groepen ondervraagden op die zich of traditioneel of modern opstellen tegenover de seksualiteit. Tussen beide groepen bevindt zich ten slotte een groep die noch helemaal tot de eerste noch helemaal tot de tweede groep kan worden gerekend.

De onderscheiden houdingsgroepen tegenover seksualiteit hebben wij in verband gebracht met het al dan niet voorstander zijn van abortus :

- . Het blijkt dat een traditionele opstelling tegenover seksualiteit vooral naar voren komt bij de tegenstanders van abortus (64% respectievelijk 30%) (tabel 16).
- . De houding tegenover seksualiteit is in het onderzoek niet in verband gebracht met de houding tegenover euthanasie, doodstraf en de mening over gratieverlening oorlogsmisdadigers.

Hoofdstuk 5

Samenvatting van de belangrijkste uitkomsten

- Par. 1 Het aanvaarden van abortus
- Par. 2 Opvattingen over de abortuswet
- Par. 3 Het aanvaarden van euthanasie
- Par. 4 Het aanvaarden van het doden

Par. 1 Het aanvaarden van abortus

- Een afkeurende houding tegenover abortus blijkt vooral te bestaan bij:
 - . de oudere leeftijdsgroepen
 - . degenen die weinig opleiding hebben genoten;
 - . degenen die aangesloten zijn bij een kerkelijke groepering;
 - . degenen die tot de aanhangers van de christelijke politieke partijen kunnen worden gerekend.
- Echte tegenstanders van abortus bevinden zich vooral onder:
 - . de personen die ouder dan 40 jaar zijn;
 - . zij die behoren tot de Gereformeerde Kerk en Rooms-Katholieke kerk - in geringe mate aangeslotenen bij de Nederlands-Hervormde kerk-;
 - . zij die aanhangers zijn van de christelijke politieke partijen.
- Bij tegenstanders van abortus blijkt vooral een traditionele houding te bestaan tegenover seksualiteit (69% respectievelijk 30%)
- In omstandigheden die medisch van aard zijn (onder andere gevaar voor de gezondheid van de vrouw, het ter wereld brengen van een misvormd kind) acht gemiddeld 86% van de bevolking (in 1971 78%) abortus geoorloofd.
- In omstandigheden die van sociale aard zijn (onder andere vrouw is gehuwd, en wil niet trouwen met de betrokken man, de vrouw heeft al een groot gezin, zwanger tengevolge van aanranding) acht 57% (in 1971 41%) van de bevolking abortus geoorloofd.
- In omstandigheden die van psychologische aard zijn (onder andere het kind kan een ongelukkige jeugd tegemoet gaan, omdat ouders niet echt van het kind kunnen houden) acht gemiddeld 46% van de bevolking abortus geoorloofd.
- Tussen mannen en vrouwen blijkt geen verschil te bestaan in het

5. Samenvattingen van de belangrijkste uitkomsten

al dan niet geoorloofd achten van abortus in omstandigheden van medische, sociale en psychologische aard.

- Vooral jongeren en zij die een goedkeurende houding hebben tegenover abortus, vinden abortus geoorloofd in omstandigheden die van sociale aard zijn.
- In het geval van de vrouw van 45 jaar (merkt te laat dat zij zwanger is) acht 54% abortus aanvaardbaar; in het geval van het meisje van 15 jaar (vermoedt dat ze zwanger is, maar durft er met niemand over te praten) acht 62% abortus aanvaardbaar.
- Ongeveer eerderde vindt abortus in beide gevallen tot drie maanden zwangerschap aanvaardbaar (37% respectievelijk 35%); 20% respectievelijk 26% vindt abortus na de derde maand zwangerschap nog geoorloofd. Deze laatste mening komt vooral naar voren bij de jonge leeftijdsgroepen.
- Voor meer dan de helft (63%) van degenen, die zich rekenen tot de Rooms-Katholieke kerk (61% bij de Nederlands-Hervormde Kerk en 48% bij de Gereformeerde kerk) is abortus in het geval van de 45-jarige vrouw en het 15-jarige meisje geoorloofd. Bij niet aangeslotenen is 73% van mening, dat abortus in beide gevallen geoorloofd is; meer aanhangers van progressieve partijen (PVDA, en dergelijke) en VVD, DS'70 dan aanhangers van christelijke partijen (68%, 66% respectievelijk 53%) vinden abortus in beide gevallen aanvaardbaar: zij die afkeurend staan tegenover abortus, zijn van mening dat abortus in beide gevallen niet geoorloofd is.
- Tussen mannen en vrouwen blijkt geen verschil te bestaan in het al dan niet aanvaardbaar achten van abortus bij vergevorderde zwangerschapsduur.

Par. 2 Opvattingen over de abortuswet

- De voorkeur voor een "harde" abortuswet (het toestaan van abortus uitsluitend in bijzondere gevallen) blijkt bij 44% van de ondervraagden te bestaan. Deze voorkeur komt vooral naar voren bij:
 - . leeftijdsgroepen tot 40 jaar;
 - . degenen die weinig opleiding genoten hebben;
 - . degenen die woonachtig zijn in het oosten van het land;
 - . degenen die aangesloten zijn bij een kerkelijke groepering;
 - . degenen die aanhangers zijn van christelijke partijen en een afkeurende houding hebben tegenover abortus.
- De voorkeur voor een "zachte" abortuswet (het laten plegen van abortus mogelijk maken) blijkt bij 10% van de ondervraagden te bestaan. Voor deze "zachte" abortuswet bestaat noch bij aanhangers van de VVD en dergelijke noch bij de christelijke partijen veel steun.
- De voorkeur voor een "vrije" abortuswet (de arts moet vrij zijn om te beslissen of hij al dan niet een vrouw wil helpen) blijkt bij 42% van de ondervraagden te bestaan. Deze voorkeur komt in alle leeftijdsgroepen naar voren en vervolgens bij degenen die zich niet rekenen tot een kerkelijke groepering en aanhangers zijn van progressieve partijen en VVD.
- Ongeveer een kwart (26%) van de ondervraagden geeft de voorkeur aan een abortuswet waarin een bepaling is opgenomen dat abortus na de twaalfde week absoluut verboden moet zijn. Een voorkeur voor deze "harde" bepaling blijkt vooral te bestaan bij:
 - . vrouwen;
 - . ouderen;
 - . degenen die in het oosten van het land wonen;
 - . degenen die zich rekenen tot de christelijke partijen en de voorkeur geven aan een "harde" abortuswet.

5. Samenvattingen van de belangrijkste uitkomsten

- Bijna de helft (47%) van de ondervraagden geeft de voorkeur aan een abortuswet waarin een bepaling is opgenomen dat abortus na de twaalfde week uitsluitend in bijzondere gevallen mag plaatsvinden. Een voorkeur voor deze "zachte" bepaling blijkt vooral te bestaan bij:
 - . mannen;
 - . jongeren, degenen die wonen in het noorden van het land;
 - . aanhangers van de progressieve partijen en VVD
- Ongeveer een vijfde deel (21%) van de ondervraagden is van mening, dat in de wet geen bepaling moet worden opgenomen betreffende de tijd waarin abortus nog zou mogen plaatsvinden. Deze mening komt vooral naar voren bij degenen die wonen in het zuiden en westen van het land en zich niet tot een kerkelijke groepering rekenen.

Par. 3 Het aanvaarden van euthanasie

- Euthanasie wordt gemiddeld meer toelaatbaar geacht voor de lichamelijk zieke mens dan voor de lichamelijk gezonde mens (69% respectievelijk 12%). (Een onderzoek van NIPO in 1972 gaf aan, dat gemiddeld 43% van de Nederlanders van 18 jaar en ouder euthanasie voor de lichamelijk zieke mens niet afwijst).
- Tussen mannen en vrouwen blijkt geen verschil te bestaan in het al dan niet geoorloofd vinden van euthanasie in bepaalde gevallen (onder andere ondraaglijke pijnen, ongeneeslijk ziek) van de lichamelijke ziekte - en in bepaalde gevallen (onder andere ouderen die de wens te kennen geven liever te sterven? het zelf vragen om middelen bij een arts) van de lichamelijk gezonde mens.
- Euthanasie in bepaalde gevallen van de lichamelijk zieke mens wordt vooral geoorloofd geacht door:

- . jongeren;
 - . degenen die zich niet rekenen tot een kerkelijke groepering;
 - . aanhangers van de progressieve partijen;
 - . degenen die abortus goedkeuren.
- Binnen de categorie aangeslotenen bij een kerkelijke groepering zijn het meer de Gereformeerden dan Rooms-Katholieken/Nederlands-Hervormden die euthanasie niet geoorloofd achten.

Par. 4 Het aanvaarden van het doden

- Bijna de helft van de ondervraagden (gemiddeld 47%) vindt het doden van medemensen als straf (onder andere op moord, op het gijzelen van mensen) of in een oorlogssituatie aanvaardbaar.
- Het doden van medemensen als straf of in oorlog wordt vooral aanvaardbaar geacht door:
 - . oudere bevolkingsgroepen;
 - . degenen die weinig opleiding hebben genoten;
 - . degenen die kunnen worden gerekend tot de aangeslotenen van de Rooms-Katholieke kerk en Nederlands-Hervormde kerk;
 - . degenen die niet gerekend kunnen worden tot aanhangers van de progressieve en christelijke partijen en VVD, DS'70;
 - . degenen die tot de tegenstanders van abortus kunnen worden gerekend.

Tussen het aanvaarden van euthanasie in bepaalde omstandigheden van de lichamelijk zieke mens en het aanvaarden van doden van medemensen als straf of in oorlog bestaat geen verband.

Ruim een kwart van de ondervraagden (29%) is van mening, dat "de drie van Breda" tot hun dood in de gevangenis zullen moeten blijven.

Meer dan de helft van de ondervraagden (53%) is van mening, dat "de drie van Breda" op korte of lange termijn gratie moet worden

5. Samenvattingen van de belangrijkste uitkomsten

verleend (deze resultaten komen overeen met een identiek onderzoek in 1971) .

- Gratieverkenning van de "drie van Breda" op korte of lange termijn wordt vooral door jonge leeftijdsgroepen en voorstanders van abortus aanvaardbaar gevonden.
- Uit een opiniepeiling onder de Duitse bevolking in maart 1975 bleek dat 57% voor invoering van de doodstraf is (na gijzeling van Peter Lorenz); vóór deze kwestie bedroeg het percentage 46% van de bevolking (Der Spiegel, nr. 11 28 jrg. 10/3/1975; in Nederland was in 1947 slechts een kwart van dé bevolking voor de invoering van de doodstraf; nu is bijna de helft voor).

Deel 2

Achtergronden

zijn voorstanders van abortus ook makkelijker met aanvaarding van doodstraf, oorlogsgeweld en euthanasie?

waarom neemt de acceptatie van abortus toe?

Hoofdstuk 6

Samenhang tussen de opvattingen over abortus, euthanasie, het doden en seksualiteit

- Par. 1 Inleiding
- Par. 2 Samenhang in Australië
- Par. 3 Samenhang in Nederland
- Par. 4 Conclusie
- Par. 5 Discussie

Par. 1 Inleiding

In de discussies over abortus is "de eerbied voor het leven" een centraal thema. Door tegenstanders van de liberalisering worden in dat verband de volgende stellingen naar voren gebracht:

- . mensen die abortus goedkeuren hebben minder eerbied voor het leven dan mensen die abortus afwijzen (deze stelling wordt door 30% van de bevolking onderschreven zoals in hoofdstuk 2, paragraaf 2 bleek);
- . acceptatie van abortus leidt tot acceptatie van andere vormen van levensberoving, zoals bijvoorbeeld onvrijwillige euthanasie en liquidatie van hinderlijke minderheidsgroepen. In dat verband wordt vaak verwezen naar Nazi-Duitsland.

De discussie rond dit thema pleegt zich in een "welles-nietesfeer" af te spelen, waarin geen wezenlijke argumentatie mogelijk is, omdat een ieder zich uiteindelijk op eigen subjectieve waarde beleving beroept.

Dat is niet geheel terecht, want de stellingen zoals die hier boven geformuleerd zijn, zijn wel degelijk toegankelijk voor empirische verificatie.

De beide stellingen zijn gebaseerd op de gedachte dat mensen die in hun attitude ten aanzien van abortus zich niet geheel laten bepalen door de algemeen aanvaarde waarde dat menselijk leven beschermwaardig is, ook ten aanzien van andere levensvragen een "makkelijker" houding zullen innemen. De eerste stelling verwijst naar een mentaliteit en de tweede naar de gedragsimplicaties daarvan.

Alleen de eerste stelling kan aan de hand van het onderzoekmateriaal getoetst worden. We kunnen nagaan of het inderdaad zo is, dat mensen, die abortus accepteren ook "makkelijker" zijn met doodstraf, euthanasie en oorlogsvoering.

We zullen hiertoe eerst een samenvatting geven van een soortge-

6. Samenhang tussen de opvattingen over abortus, euthansie, het doden en seksualiteit.

lijk onderzoek in Australië (Beswick 1970) en vervolgens de eigen onderzoeksgegevens daarmee vergelijken.

Par. 2 Samenhangen in Australië

De mening, dat het menselijk leven iets heiligs heeft, dat wil zeggen, dat "slechts God het recht heeft te beschikken over leven en dood" brengt Beswick op de gedachte, dat er sprake zou moeten zijn van een algemene houding tegenover het doden.

In het dagelijks leven blijken zich echter verschillende opvattingen voor te doen met betrekking tot "het nemen van het leven". De onderzoeker vraagt zich dan ook af of er niet een empirisch bewijs is te leveren van die algemene houding tegenover het doden.

Betekent een positieve houding tegenover abortus, dat men ook positief staat tegenover "het nemen van het leven" op andere gebieden? Komt een positieve houding tegenover de doodstraf overeen met een positieve houding tegenover het doden in oorlogstijd?

De resultaten van het onderzoek van Beswick zijn onder andere de volgende:

- . er is een negatief verband tussen de houding tegenover euthanasie en de houding t.a.v. de doodstraf.
Mensen die voor euthanasie zijn, zijn vaak tegen de doodstraf.
- . de houdingen tegenover het doden in oorlogstijd en de doodstraf blijken zeer zwak samen te hangen. Een sterkere positieve samenhang was hier echter verwacht;
- . acceptatie van abortus gaat vaak samen met acceptatie van euthanasie. Dit resultaat stemt overeen met de verwachtingen;
- . de houding tegenover abortus hangt noch samen met de houding tegenover het doden in oorlogstijd noch met de houding tegenover doodstraf.

Beswick concludeert op grond van zijn onderzoekresultaten dat hij

geen bewijs heeft kunnen leveren voor het bestaan van een algemene houding tegenover "het nemen van het leven".

Wel is naar voren gekomen, dat er enige samenhang bestaat tussen de verschillende houdingen tegenover "het nemen van het leven". Een toegeeflijke houding tegenover abortus kan een indicatie geven voor een toegeeflijke houding tegenover euthanasie.

Par. 3 Samenhangen in Nederland

In de hoofdstukken 2, 3 en 4 is uitgebreid ingegaan op de resultaten van het onderzoek in Nederland. De verschillende houdingen tegenover abortus, euthanasie, doodstraf, seksualiteit kwamen daar ter sprake.

In de opzet van het onderzoek lag besloten, een factor-analyse op de verschillende houdingsgebieden uit te voeren. Na inspectie van het materiaal (resultaten euthanasie scheef verdeeld) is besloten de factoranalyse uitsluitend uit te voeren op de resultaten van de houding tegenover abortus, doodstraf en seksualiteit.

De resultaten van de factoranalyse vindt men in de tabellen 16 (correlatiematrix) en 17 (factorladingen).

De 12 items die zijn gebruikt, blijken op drie verschillende factoren te laden (zie tabel 17). De items met betrekking tot de abortus laden op de eerste, de items met betrekking tot de doodstraf op de tweede en de items met betrekking tot de seksualiteit op de derde factor. De hoge ladingen per factor duiden er op, dat de gekozen items een zekere mate van homogeniteit bevatten met betrekking tot de onderscheiden houdingsgebieden abortus, doodstraf en seksualiteit. Op grond van deze resultaten hebben wij het antwoord gevonden om op basis van de scores op de items de schalen te construeren met betrekking tot de houdingsgebieden. Letten we op de gemiddelde correlaties van de items tussen de drie houdingsgebieden dan kunnen we hieruit het volgende concluderen:

6. Samenhang tussen de opvattingen over abortus, euthanasie, het doden en seksualiteit.

- . tussen de houding tegenover abortus en doodstraf bestaat geen samenhang;
- . de houding tegenover seksualiteit en doodstraf tendeert naar een zwakke negatieve samenhang, dat wil zeggen hoe vrijer de houding is tegenover seksualiteit, hoe geringer de acceptatie van de doodstraf;
- . de houding tegenover abortus blijkt duidelijk samen te hangen met de houding tegenover seksualiteit, dat wil zeggen hoe vrijer de houding tegenover seksualiteit, hoe groter de acceptatie van abortus.

In het volgende overzicht vatten we de belangrijkste resultaten betreffende de vier houdingsgebieden, te weten abortus, doodstraf, euthanasie en seksualiteit, samen.

Overzicht: samenhangen tussen enige houdingsgebieden

aanvaarding van	onderzoek Stinezo	onderzoek Beswick
abortus/doodstraf	geen verband	geen verband
abortus/euthanasie	sterk positief verband	sterk positief verband
abortus/seksualiteit	zwak negatief verband	-
doodstraf/euthanasie	sterk negatief verband	geen verband
doodstraf/seksualiteit	zwak negatief verband	-

Par. 4 C o n c l u s i e

Uit beide onderzoeken kunnen we de volgende conclusies trekken;

- . de gevonden samenhang tussen abortus en euthanasie in beide onderzoeken duidt er op, dat een positieve houding tegenover abortus een indicatie inhoudt voor een positieve houding tegenover euthanasie;
- . in beide onderzoeken is er geen sprake van enige samenhang tussen abortus en doodstraf. Dit betekent, dat een negatieve hou-

ding tegenover abortus geen indicatie is voor een positieve houding tegenover de doodstraf;

- . in tegenstelling tot het onderzoek van Beswick blijkt er in dit onderzoek geen sprake te zijn van enige samenhang tussen de doodstraf en euthanasie. Dit betekent, dat een positieve houding tegenover de doodstraf geen indicatie is voor een negatieve houding tegenover euthanasie;
- . in dit onderzoek blijkt er sprake te zijn van enige samenhang tussen seksualiteit en abortus en tussen seksualiteit en doodstraf. Dit betekent, dat een traditionele houding tegenover seksualiteit in lichte mate een indicatie kan zijn voor een negatieve houding tegenover abortus en een positieve houding tegenover de doodstraf.

Par. 5 Discussie

Beswick trachtte door middel van zijn onderzoek een empirisch bewijs te leveren voor zijn theorie, dat er sprake zou zijn van een algemene houding tegenover het doden. Noch de resultaten van zijn onderzoek noch die van dit onderzoek leveren enige grond voor een mogelijke aanvaarding van die theorie.

Zijn theorie berust op de misvatting, dat attitudes van mensen geheel gedictieerd worden uit hun waarden. Dit is een theoretische simplificatie die geen recht doet aan het verschil in dynamiek tussen waarden, normen en attitudes.

Het begrip "waarde" beschrijft abstracte beginselen. Uitgangspunten die algemene erkenning genieten en waarop men terug kan grijpen bij een globale plaatsbepaling, bijvoorbeeld "naasteliefde", "eerbied voor het leven", of "psychische ontplooiing". Als specifieke gedragsregels zijn waarden niet bruikbaar. Ze zijn te algemeen en vaak onderling strijdig.

Concrete gedragsregels vinden we eerder in wat met het begrip "norm" wordt aangeduid. Het zijn algemeen geldende regels, die

6. Samenhang tussen de opvattingen over abortus, euthansie, het doden en seksualiteit.

deels uit verschillende waarden zijn afgeleid, maar deels ook uit praktische overwegingen en gewoonten. Bijvoorbeeld het eigendomsrecht, de plicht tot het goed verzorgen van kinderen, en het abortusverbod. Deze normatieve richtlijnen krijgen maar zeer ten dele hun beslag in wat we "attituden" noemen. Het begrip attitude beschrijft de gevoelens, gedachten en gedragsdisposities van een individu jegens een concreet aspect (objecten/personen) van zijn omgeving. Het begrip attitude is in tegenstelling tot de beide vorige begrippen dus niet collectief, maar individueel en niet algemeen maar specifiek. Voorbeelden zijn de houding tegenover de politie, het huwelijk of abortus.

Attituden worden zelden exclusief bepaald door waarden. Zeker niet door één waarde. Naast geïnternaliseerde normen spelen ook allerlei persoonlijke voorkeuren, ervaringen en behoeften een rol. Het ontwikkelingsproces van attituden is daardoor vaak moeilijk te traceren.

De gegevens van dit onderzoek steunen deze zienswijze. De "eerbied voor het leven" die als waarde vrij algemeen aanvaard geacht mag worden, komt niet voor 100% tot uiting in de attitude ten aanzien van enige levensvraagstukken. Ook niet bij de tegenstanders van abortus blijkens hun acceptatie van doodstraf en oorlogsgeweld. Er spelen meer overwegingen mee en hieronder waarschijnlijk ook gemeenschappelijke gedragen overwegingen, die men een waarde zou kunnen noemen. Wat die andere waarden precies zijn, kan uit de resultaten niet worden afgeleid.

Toch lijkt het waarschijnlijk, dat ook een autonome waardering voor volledig menselijk functioneren een rol speelt. Voor de voorstanders van abortus is leven niet perse beschermwaardig, omdat het alleen leven is in biologische zin. Waar het bij hen om gaat is, dat het leven pas positief bescherming verdient, wanneer het psychisch en/of sociaal zinvol leven is. Individueel menselijk biologisch leven is niet beschermwaardig, omdat het individueel men-

selijk biologisch leven is (de klassieke theologische-teleologische opvatting) - integendeel, het biologisch substraat van de mens is niet meer dan de randvoorwaarde die zijn menszijn mogelijk maakt.

Voor de voorstanders van abortus en euthanasie ligt de essentie van het mens zijn niet in het biologisch mens zijn, maar in het zinvol mens zijn, dat is deel uitmaken van de samenleving. Het is ook alleen in dat kader, dat de mens überhaupt mens kan zijn (zonder samenleving zou hij niet eens als dier kunnen leven, maar onmiddellijk sterven) en constructies kan bedenken als de "eerbied voor het leven" en het "recht van de ongeboren vrucht op het leven" .

Een bevestiging voor deze opvatting vindt men in de houding tegenover euthanasie: euthanasie wordt goedgekeurd in de gevallen, waarin geen zinvol leven meer mogelijk is - in die gevallen, waarin geen contact meer met de andere mensen kan bestaan, geen bewustzijn meer is of pijnen ieder normaal menselijk functioneren onmogelijk maken.

Een tweede bevestiging kan men vinden in het ontbreken van een verband met de doodstraf en het doden in tijd van oorlog - hier spelen heel andere prioriteiten, al zijn er wel raakvlakken.

Een derde bevestiging kan men vinden in de acceptabel geachte indicaties voor abortus, met name in de groeiende acceptatie van de zogenaamde sociale indicaties, die de beslissingsbevoegdheid en de beslissingsvrijheid immers sterker bij de vrouw zelf leggen dan de andere indicaties.

Hoofdstuk 7

Ontwikkelingen in het denken over abortus

Par. 1 Achtergronden van de toenemende
acceptatie van abortus

Par. 2 Het veranderingspatroon: een samenhangend
geheel

Par. 1 Achtergronden van de toenemende acceptatie van abortus

In hoofdstuk 2 hebben we kunnen constateren dat er nog steeds sprake is van een toenemende mate van acceptatie van abortus. De vraag is nu waaruit die ontwikkeling kan worden verklaard. Een definitief en volledig antwoord op deze vraag kan moeilijk in het licht van dit onderzoek worden gegeven.

Verklaringen van een zo moeilijk grijpbare kwestie als menselijke attituden, houden onvermijdelijk een speculatief karakter.

Men vervalt al gauw in al te gemakkelijke verklaringen zoals "cultuurverval" of "afnemende eerbied voor het leven", waarmee we in het vorige hoofdstuk al hebben afgerekend.

Toch willen wij op drie factoren wijzen, die hoogstwaarschijnlijk van invloed zijn op de toenemende acceptatie van abortus. Deze factoren vormen niet zozeer de directe oorzaken van de liberalisering van abortus, maar beschrijven meer de achtergrond van waaruit politieke acties en ontwikkeling van een hulpverleningsapparaat mogelijk werden.

Om te beginnen zijn dit de veranderingen op het gebied van de seksualiteit en gezinsvorming in deze laatste eeuw. Beide ontwikkelingen hebben het probleem van ongewenste vruchtbaarheid klemmender gemaakt en als zodanig gedwongen tot een heroriëntatie op het abortustaboe.

Tegelijkertijd heeft ook een cultuurverandering plaatsgevonden die resulteerde in een groter respect voor eigen vormgeving van het leven en in een verminderde geldingskracht van specifieke leefregels.

Op deze drie ontwikkelingen zullen wij vervolgens nog enige toelichting geven.

1.1 Een_grotere_acceptatie_yan_de_sexualiteit

Het is bekend dat de opvattingen inzake seksualiteit de laat-

7. Ontwikkelingen in het denken over abortus.

ste honderd jaar drastisch zijn veranderd.

De sexuele behoefte heeft meer erkenning gevonden en wint zelfs een zekere waardering en mag zich nu ook uiten buiten het kader van het huwelijk.

In de praktijk heeft dat twee effecten:

- . enerzijds een groter aantal buiten - of voorechtelijke sexuele contacten en daarmee weer de kans op het ontstaan van ongewenste zwangerschappen;
- . anderzijds minder belasting van ongewenste zwangerschappen met schaamtegevoelens.

Het wordt nu langzamerhand meer tot een risico dat nu eenmaal onvermijdelijk aan een geaccepteerd gedragspatroon verbonden is.

1.2 Een veranderde gezinsstructuur

De primaire samenlevingsvorm in onze maatschappij is gedurende de laatste twee eeuwen ingrijpend veranderd. Vroeger leefden mensen veelal samen in verbanden die onder andere als "Grossfamilie" worden aangeduid. Meerdere generaties plachten één huis te bewonen, vaak samen met het personeel. Vaak betrof het hier tamelijk grote verbanden: soms meer dan twintig mensen. Deze samenlevingsvorm is met de voortgaande industrialisering steeds verder verdrongen door het huidige gezin van man, vrouw en kinderen. Er worden drie effecten van deze verandering genoemd die van belang zijn voor de attitudes ten aanzien van abortus:

a. vergroete vruchtbaarheid door het ontstaan van het kerngezin

Zolang de "Grossfamilie" nog in zwang was, bleven meer mensen ongehuwd. Dat kon makkelijk omdat in die situatie

het vrijgezellendom minder onaantrekkelijk was. Bovendien was het vaak noodzakelijk, omdat door de lage levensstandaard het onderhouden van kinderen voor velen niet mogelijk was. De komst van het kerngezin, het toenemend aantal huwelijken en de (nog steeds) afnemende huwelijksleeftijd heeft de potentiële fertiliteit enorm doen toenemen, zodat geboortebeperking noodzakelijk werd en daarmee ook de abortus (Saal, 1972).

Over de relaties tussen fertiliteit en gezinsstructuur is overigens het laatste woord nog niet gezegd. Onderzoekresultaten zijn op dit punt niet uniform (Hawthorn 1970);

b. verminderde opvangsmogelijkheden voor ongewenste kinderen door verdwijnende "extended family"

In de vroegere "Grossfamilie" evenals in de "extended family" zoals wij die nu nog in de oude volkswijken kennen, zijn de mogelijkheden tot opvang van ongewenste kinderen groter. Er is onder andere veelal een grootmoeder aanwezig die de moeder veel werk uit handen kan nemen en die het kind in bescherming neemt als het door de moeder wordt afgevoerd (Soddy 1964);

c. een concentratie van de reproductieperiode

De levensperiode waarin men kinderen krijgt, raakt in toenemende mate geconcentreerd rond de leeftijd van 25 jaar. Men plant een beperkt aantal kinderen dicht op elkaar en wenst geen nakomertjes.

Dit betekent dat de vrouw voor meer dan de helft van haar vruchtbare leeftijd het risico loopt om ongewenst zwanger te raken (Schnabel 1973).

Deze ontwikkelingen maken een drastische beperking van het

7. Ontwikkelingen in het denken over abortus.

aantal zwangerschappen noodzakelijk voor vrijwel iedereen. In de praktijk kan dat echter moeilijk gerealiseerd worden. De anticonceptiva die nu bekend zijn, blijken vaak een grote foutenmarge te hebben en lang niet geschikt te zijn voor iedereen.

1.3 Een veranderend waardepatroon: minder concrete gedragsregels en meer respect voor de individualiteit van levenskeuze

We kunnen de toenemende acceptatie van abortus ook plaatsen in het licht van een proces van cultuurverandering, waarbij het pakket van geaccepteerde levensstijlen steeds breder en gedifferentieerder is geworden.

In de vroeg-middeleeuwse samenleving bestond dat pakket uit een beperkt aantal standaardlevenspatronen zoals onder andere boer, zwerver, monnik en krijgsman. Deze manieren van leven waren uitgekristalliseerd in vrij gedetailleerde rolverwachtingen en ingebed in een samenleving met duidelijke standsgrenzen.

Het voordeel van een dergelijk cultuurpatroon is dat het mensen allerlei moeilijke existentiële keuzen en identiteitskeuzen bespaart en voorts dat er duidelijke regels geformuleerd kunnen worden over wat wel en niet mag en voor wie. Een nadeel is natuurlijk de beperkte keuzevrijheid.

Sindsdien is veel veranderd en is het geaccepteerd aantal patronen om het leven in te richten veel groter geworden. Dit proces is wel beschreven in termen van individualisering, pluriformering en modernisering.

In de samenleving van vandaag is nu een aanmerkelijk grotere keuzevrijheid, minder voorbestemming door geboorte en worden het individu veel verschillende alternatieven aangeboden. Via de massa-media en in allerlei groepsverbanden worden mensen betrokken bij de concurrentiestrijd tussen allerlei

subculturen die ieder hun eigen wijze van zingeving aan het bestaan etaleren.

Deze ontwikkeling heeft zijn voor- en nadelen op verschillende vlakken van het menselijk functioneren.

Op het individueel-psychische vlak zijn enerzijds de ontplooiingsmogelijkheden vergroot, terwijl anderzijds allerlei keuze-problemen geïntroduceerd zijn, die men weerspiegeld ziet in het in zwang komen van termen als "identiteitsconflict", "existentiële neurose" en "vervreemding". Op het sociaal-normatieve vlak is een vervaging en differentiëring van gedragsregels te constateren.

Het is niet meer zo makkelijk vast te stellen wat voor wie wel en niet gepast is in welke situatie en men moet zich in zijn oordeelsvorming meer gaan refereren aan abstracte waarden en uitgangspunten zoals "het geluk van de naaste" en "het belang van de samenleving".

We zien deze ontwikkeling weerspiegeld in het vervagen van allerlei leef- en gedragsregels en in het ontstaan van steeds meer waardering voor individualiteit en zelfbeschikking.

Deze ontwikkeling is ook op het vlak van abortus zeer duidelijk geweest. Met de groei van het respect voor zelfbeschikking over eigen levenspatroon is het abortustaboe langzamerhand uitgehold met steeds meer ontsnappingsclausules. Meer en meer is men abortus gaan zien als een levenskeuze en men is het steeds minder gaan zien als een middel om de gevolgen van ongeoorloofd seksueel gedrag te camoufleren.

Par. 2 Het veranderingspatroon: een samenhangend geheel

Indien we de ontwikkelingen uit de voorgaande paragraaf als realiteit beschouwen, dan mag worden verwacht dat de acceptatie van a-

7. Ontwikkelingen in het denken over abortus.

abortus het grootst is bij die groepen die in de genoemde ontwikkelingen het meest zijn meegegaan, "de culturele voorhoede". Het is een bekend gegeven dat de opvattingen inzake seksualiteit het eerst liberaliseerden bij jonge, goed geschoolde mensen met een redelijk inkomen, onkerkelijken en bij degenen die woonachtig zijn in stedelijke gebieden. Nog steeds loopt deze groep van "progressieve" jonge mensen uit de beter gesitueerde middenmilieus voorop (zie onder andere Sex in Nederland 1968) .

Wat betreft de veranderingen in het patroon van gezinsvorming worden we met de zelfde groep geconfronteerd. Het gezin zoals we dat nu kennen, is een typisch produkt van de betere burgerij. De isolering van het kerngezin van buurt en familie doet zich tegenwoordig nog het sterkst voelen bij de mobiele middenmilieus. De concentratie van de reproductieperiode blijkt daar ook het sterkst! De goed opgeleide, progressief georiënteerde, niet kerkelijke en in de steden wonende jonge mensen gaan in deze ontwikkeling voorop.

Deze zelfde groep komen we ten slotte weer tegen bij de verandering van het normatieve denken. De wat men pleegt te noemen "traditionalistische normatieve oriëntatie", is overheersend bij oudere mensen met een kerkelijke binding, die wonen op het platteland, vaak met weinig inkomen en een lage opleiding.

De moderne en meer op verandering en individualiteit gerichte wijze van normatieve oriëntering vinden we het sterkst vertegenwoordigd bij de groep met tegenovergestelde kenmerken.

Kennelijk hebben we hier te maken met een samenhangend patroon van veranderingen.

Vatten we een aantal belangrijke uitkomsten uit dit onderzoek in het volgende overzicht samen, dan blijkt dat een acceptatie van de abortus in dit patroon past; het patroon van de culturele voorhoede. Dit geldt dan ook voor een acceptatie van euthanasie. Echter doodstraf en oorlogsvoering vinden juist meer aanvaarding in

de culturele achterhoede.

Overzicht: enige bevolkingscategorieën, die een significant hogere acceptatie hebben tegenover abortus, euthanasie, het doden en gratieverlening, (p <10)

1. abortus : jongeren, hoogopgeleiden, onkerkelijken, mannen en aanhangers van progressieve partijen en VVD
2. euthanasie : jongeren, onkerkelijken en aanhangers van progressieve partijen en VVD
3. het doden : acceptatie het meest bij ouderen, laagopgeleiden, acceptatie het minst bij Gereformeerden en bij aanhangers van christelijke en progressieve partijen
4. gratieverlening ("drie van Breda") : lage inkomensklasse en voorstanders abortus

S A M E N V A T T I N G

Dit onderzoek is een voortzetting van een onderzoek naar de houding tegenover abortus onder de Nederlandse bevolking in 1971. Nu echter is de vraagstelling verbreed en wel in het perspectief van "eerbied voor het leven". Het onderzoek is gehouden bij een representatieve steekproef uit de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder (n=593). De vragenlijst had betrekking op meningen over abortus, abortuswet, abortus bij oudere zwangerschap, euthanasie, doodstraf en seksualiteit.

De belangrijkste conclusies uit het rapport kunnen als volgt worden samengevat:

1. Er is in 1974 nog steeds sprake van een toenemende acceptatie van abortus. Momenteel aanvaardt bijvoorbeeld 45% van de Nederlandse bevolking abortus op verzoek, terwijl dit drie jaar geleden nog slechts 28% was.
2. Acceptatie van abortus bleef voorheen sterk beperkt tot jonge, hooggeschoolde, niet kerkelijke, politiek-progressieve personen met een goed inkomen en wonend in de steden.
Momenteel zien we ook een toenemende acceptatie van de abortus in andere bevolkingsgroepen.
3. De toenemende acceptatie van abortus kan niet verklaard worden uit een algemene vermindering van de "eerbied voor het leven". Acceptatie van abortus gaat niet samen met aanvaarding van doodstraf en oorlogsgeweld. Wel is er een positief verband met acceptatie van vrijwillige euthanasie. Bij tegenstanders van abortus blijkt, waar het doodstraf en oorlogsvoering betreft, minder eerbied voor het leven te bestaan dan bij voorstanders. Dit resultaat komt overeen met vergelijkbaar onderzoek in het buitenland.
4. De toenemende acceptatie van abortus lijkt eerder voort te komen uit veranderingen op lange termijn die zich hebben

Samenvatting

voorgedaan op het gebied van seksualiteit, gezinsvorming en normatieve oriëntatie.

Door toeneming van het aantal sexuele contacten en concentratie van de gezinsvormende periode, is de kans geconfronteerd te worden met een ongewenste zwangerschap toegenomen. Verder raakt abortus allengs ontdaan van sexuele stigmatisering en is een toenemend respect ontstaan voor de individuele levenskeuze.

5. Een aanzienlijke minderheid van de bevolking meent dat abortus ook bij oudere zwangerschap mogelijk moet zijn. Deze minderheid is ook vertegenwoordigd in kerkelijk Nederland. Het sterkst bij aangeslotenen van de Nederlands-Hervormde kerk en het minst bij die van de Gereformeerde kerk.
6. De voorkeuren inzake abortuswetgeving spitsen zich toe op twee uitersten te weten: abortus alleen in noodgevallen met een restrictieve wet of vrije abortus met afschaffing van alle verbodsbepalingen. Voor een middenweg, zoals die door de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie bewandeld lijkt te worden, bestaat weinig steun; ook niet binnen de eigen gelederen.
7. Bijna de helft van de ondervraagden acht het doden van medemensen als straf of in oorlog toelaatbaar.
8. Euthanasie wordt meer aanvaardbaar geacht voor de lichamelijke zieke mens dan voor de lichamenlijk gezonde mens (69% respectievelijk 12%).
9. Acceptatie van abortus, seksualiteit en vergevingsgezindheid jegens oorlogsmisdadigers is het sterkst in de "culturele voorhoede" van jonge, goed opgeleide, in steden wonende mensen.
Doodstraf en oorlogsvoering vinden meer acceptatie bij oudere

mensen die een geringe opleiding hebben genoten en in kleine steden of op het platteland wonen.

SUMMARY

Summary

The increasing number of sexual contacts and the shorter period of family formation causes an increasing risk of being confronted with undesired pregnancy.

On the other hand, abortion is gradually being destigmatized and we find a growing respect for the individual right to choose.

5. A substantial minority of the population believes that abortion should also be allowed in case of pregnancy in an advanced stage. This minority group is also represented when we examine Holland's denominational groups.
6. The preference relating to abortion laws are clearly focused by two extreme categories: abortion only emergencies under a restrictive law, or (free) abortion on demand with abolition of all prohibitory regulations. Very few people appear to support a middle course as favoured by the Dutch "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie" the supporters of which by no means agree with the parliamentary party's point of view.
7. Nearly half of the respondents consider the execution of our fellow human beings by way of punishment or during war-time admissible.
8. Euthanasia is considered more admissible for the physically sick than for healthy human beings (69% to 12%).
9. Acceptance of abortion and sexuality is strongest in the "cultural vanguard" of young, better educated people living in towns.
Capital punishment and war are accepted more by elderly less educated people living in small non-industrial towns.

This research is a continuation of the research work concerning the attitude towards abortion carried out in Holland in 1971.

This time, however, the question relating to this problem was re-phrased to cover a wider field and put in the perspective of "respect for human life". The opinion poll covered a representative sample of the Dutch population in the age category of 18 years (= 593). Questions were asked about the respondent's opinion on abortion, laws on abortion, abortion in cases of advanced pregnancy, euthanasia, capital punishment and sexuality. The major conclusions of the report may be summarized as follows:

1. In 1974 we still find a growing acceptance of abortion. It has been found for instance that at the present time 45% of the Dutch population accepts abortion on request whereas three years ago the percentage was only 28%.
2. Acceptance of abortion used to be strongly limited to the category of young, highly skilled, non-denominational, politically progressive well-salaried persons, living in towns. At present we also find a growing acceptance of abortion among sections of the population.
3. The acceptance of abortion cannot be explained by a general decrease of "respect for human life". Acceptance of abortion does not run parallel with acceptance of capital punishment and acts of war (violence). There is, however, a positive relationship with acceptance of voluntary euthanasia. As to capital punishment and war, opponents of abortion were proved to have less "respect for life" than advocates of abortion. This result corresponds to comparable research carried out outside Holland.
4. It would rather seem that the growing acceptance of abortion is the result of the changes which have in the long run taken in the realm of sexuality, family planning and orientation regarding basic values.

Literatuurverwijzingen:

- Abortusonderzoek Instituut voor Psychologisch Markt-
onderzoek, 1970, 1971
- Beswick D.G. Attitudes towards taking human life in:
Australian and New Zealand Journal of
Sociology, vol. 6, 1970, p. I 120-130
De constructie van sexualiteitsbele-
vingsschalen, NISSO, paper 148/fr Zeist,
1971
- Frenken J.
- Hawthorn G. The sociology of fertility, London, 1970
- Mening over gratie
oorlogsmisdadigers Instituut voor Psychologisch Markt-
onderzoek, 1971
- Gegevens NIPO onder-
zoek (hoofdstuk 5,
paragraaf 3) Ter beschikking gesteld door de Neder-
landse Vereniging voor Vrijwillige Eutha-
nasie te Vinkega
- Saal C.D., e.a. Ongewenst zwanger, Nijkerk, 1972
- Schnabel P. Abortus in 1973, Vereniging Stimezo
Nederland
- Soddy K. The unwanted child
in: Journal of family welfare, Vol. 11
nr. 2, 1964

APPENDIX A AARD VAN SAMENSTELLING VAN DE STEEKPROEF

Par. 1 Aard van de steekproef

Par. 2 Samenstelling van de steekproef

Par. 3 Toelichting op het nomogram van
betrouwbaarheidsmarges en nomogram

APPENDIX A; AARD EN SAMENSTELLING VAN DE STEEKPROEF

Par. 1 Aard van de steekproef

Voor dit onderzoek is een aselechte steekproef van personen van 18 jaar en ouder uit de Nederlandse bevolking ondervraagd.

Hiervoor zijn in de week van 23 tot 30 november 1974, 986 adressen bezocht. Op 27 adressen bleek er sprake te zijn van een bedrijfspand of onbewoonde woning.

Op de overige 959 adressen is op 575 adressen een gesprek gehouden en op het resterende aantal adressen (384) weigerden 252 personen en op 132 adressen bleek de geselecteerde ondervraagde niet thuis te zijn. Binnen de geplande enquêteduur van een week is er van herbezoek afgezien.

De binnengekomen vraaggesprekken (575) bleken enige afwijking te vertonen met bestaande populatie-kenmerken als leeftijd en burgerlijke staat. Een kleine correctie (herweging) bracht de oorspronkelijke onderzoekpopulatie van 575 (ongewogen) op een populatie van 593 (gewogen).

De resultaten van het onderzoek hebben steeds betrekking op de herwogen onderzoeksgroep en zijn representatief voor de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder.

De percentages in de tabellen (zie bijlage) hebben steeds betrekking op de herwogen aantallen; de ongewogen aantallen worden wel gegeven. Bij een steekproefonderzoek moet rekening worden gehouden met een stuk onbetrouwbaarheid, dat wil zeggen met marges, waarbinnen de opgegeven percentages zich bewegen. Bij het vaststellen van de marges van de verschillende uitkomsten in dit onderzoek zal moeten worden uitgegaan van de ongewogen steekproefaantallen.

Voor een nadere beschouwing hierover verwijzen wij naar paragraaf 3 en het daarbij behorende nomogram.

Par. 2 Samenstelling van de steekproef

In de volgende tabellen geven wij een overzicht van de belangrijkste kenmerken van de onderzoekpopulatie. Voor een meer gedetailleerde weergave van deze kenmerken verwijzen wij naar de tabellen (a t/m n) in de bijlage van dit rapport.

Steekproefgegevens
- In percentages -

<u>Geslacht</u>	
mannelijk	49%
vrouwelijk	51%
totaal	100%
<u>Leeftijd</u>	
24 jaar of jonger	18%
25 t/m 39 jaar	31%
40 t/m 54 jaar	24%
55 jaar en ouder	27%
totaal	100%
<u>Burgerlijke Staat</u>	
gehuwd	73%
gehuwd geweest	10%
ongehuwd	17%
totaal	100%
<u>Gezinsgrootte</u>	
1 persoon	11%
tot en met 3 personen	46%
4 en meer personen	43%
totaal	100%
<u>Sociale klasse</u>	
A (hoog)	7%
B	33%
C	48%
D (laag)	12%
totaal	100%
<u>Urbanisatiegraad</u>	
3 grote steden + agglomeratie	23%
middelgrote steden	30%
kleine steden + gehdus- trialisceerd platteland	11%
agreriech platteland	25%
totaal	100%

Steekproefgegevens (vervolg)
- In percentages -

<u>Regionaal gebied</u>	
Noorden	11%
Oosten	22%
Westen	46%
Zuiden	20%
totaal	100%

<u>Opleiding</u>	
lager onderwijs	25%
lager voortgezet vak- onderwijs + uitgebreid lager onderwijs	36%
uitgebreid+middelbaar onderwijs	20%
middelbaar+hoger onder- wijs	16%
geen antwoord	3%
totaal	100%

<u>Kerkgenootschap</u>	
Nederlands Hervormde kerk	18%
Gereformeerde kerk + ander kerkgenootschap	14%
Rooms-Katholieke kerk	28%
niet aangesloten	40%
totaal	100%

<u>Politieke voorkeur</u>	
De progressieve par- tijzen (PVDA, PSP, PPR, CPN en D'66)	33%
de christelijke partij- en (AR, CHU, KVP en CDA)	21%
VVD en DS'70	16%
overige + geen voorkeur	30%
totaal	100%

Steekproefgegevens (vervolg)
- in percentages -

<u>Politieke voorkeur naar kerkgenootschap</u>				
	Nederlands-Hervormde kerk	Gereformeerde kerk	Rooms-Katholieke kerk	Overige
de progressieve partijen	29%	11%	22%	48%
De christelijke partijen	31%	42%	34%	1%
VVD + DS'70	12%	19%	15%	18%
Overige	28%	28%	29%	33%
totaal	100%	100%	100%	100%

Par. 3 Toelichting op het nomogram van betrouwbaarheidsmarges en nomogram

Bij een steekproefonderzoek verkrijgt men uitkomsten, die met een bepaalde graad van waarschijnlijkheid geïnterpreteerd moeten worden. Er bestaat steeds een mogelijkheid dat de uitkomsten afwijken van de uitkomsten die men zou hebben verkregen als de gehele populatie in het onderzoek was betrokken.

Op grond van de waarschijnlijkheidstheorie kunnen er echter marges berekend worden, waarbinnen de afwijking vrijwel zeker zal liggen.

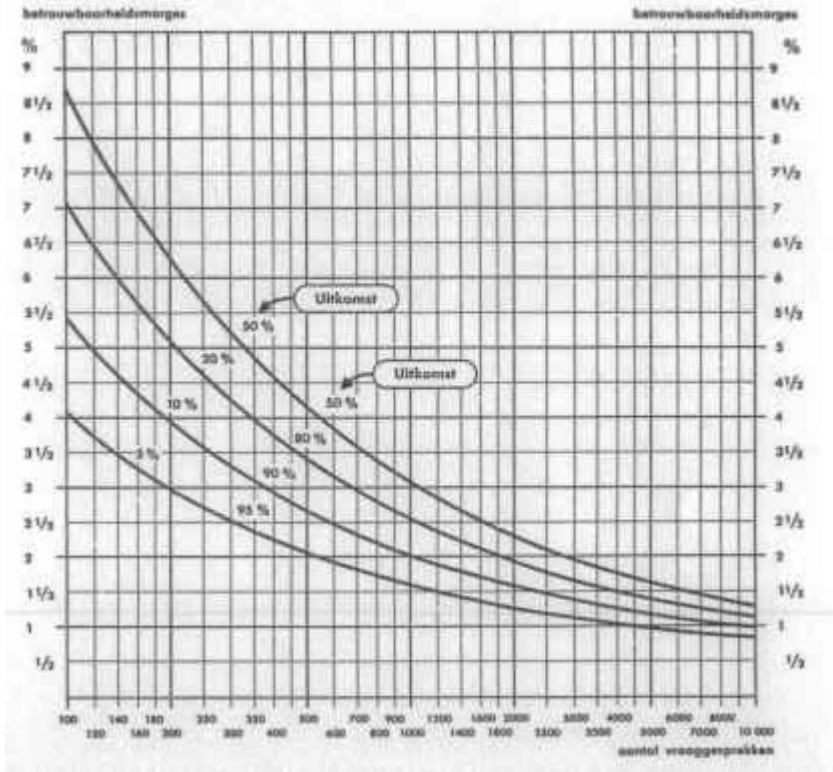
Uit het nomogram kan men de marges, die voor een bepaalde uitkomst bij een bepaald aantal ondervraagden gelden, aflezen.

Als voorbeeld geven wij, dat voor een aantal ondervraagden van 238 voor een uitkomst van 50% de marge 6% bedraagt (inclusief de marge tengevolge van de afronding van de uitkomst op gehele procenten).

Voor een uitkomst van 5% bedraagt de betrouwbaarheidsmarge 3%. De betekenis van een marge is de volgende:

Bij een uitkomst van 50% is de marge 6%, dat betekent dat de uitkomst voor de populatie met een waarschijnlijkheid van 9 op 10 zal liggen, tussen $50 + 6 = 56\%$ en $50 - 6 = 44\%$.

Nomogram van de betrouwbaarheidsmarges (met kans 9 op 10) voor de gevonden resultaten in afhankelijkheid van het aantal vraaggesprekken en het gevonden percentage zelf. Inbegrepen is de marge ten gevolge van de afronding van de uitkomsten op gehele procenten.

APPENDIX B

TABELLEN

TABEL A

VRAAG 18 GESLACHT VAN DE ONDERVRAAGDE

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL	GESLACHT	
		MAN	VROUW
MAANLIJK	288 49	288 100	0 0
VROUWELIJK	305 51	0 0	305 100
TOTAAL	593 100%	288 100%	305 100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONCEMIGEN)	575	246	327

TABEL B

VRAAG 19 LEEFTIJD VAN DE ONDERVRAAGDE

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL	GESLACHT	
		MAN	VROUW
24 JAAR OF JONGER	110 18	58 20	52 17
25 TR 29 JAAR	176 31	90 31	86 29
40 TR 34 JAAR	146 24	71 25	75 25
35 TR 39 JAAR	77 13	36 12	41 13
40 JAAR OF OUDER	82 14	33 12	49 16
TOTAAL	593 100%	288 100%	305 100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONCEMIGEN)	575	246	327

TABEL C

VRAAG 20 BURGERLIJKE STAAT VAN DE ONDERVRAAGDE

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL	GESLACHT	
		MAN	VROUW
GEHOND	433 73	221 77	212 69
ONGEHOND	57 10	11 3	46 15
TOTAAL	490 83	232 80	258 84
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONCEMIGEN)	575	246	327

TABEL D
VRAAG 21 GÉZINSGROOTTE

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		GESLACHT			
			MAN	VROUW		
1 PERSOON	68	11	15	5	53	18
2 PERSOONEN	148	23	79	26	69	22
3 PERSOONEN	121	21	62	21	59	15
4 PERSOONEN	122	20	55	19	57	22
5 OF MEER PERSOONEN	134	23	77	27	57	19
TOTAAL	593	100%	285	100%	308	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGEWOONT)	575		248		327	

TABEL E
VRAAG 22 SOCIALE KLASSE

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		GESLACHT			
			MAN	VROUW		
A (HOOG)	44	7	27	9	18	6
B	192	33	93	32	99	33
C	204	46	116	48	187	49
D (LAAG)	73	12	32	11	41	13
TOTAAL	593	100%	288	100%	305	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGEWOONT)	579		248		331	

TABEL F

VRAAG 22 WENT U AANGESLOPEN BIJ EEN KERKGEMEENSCHAP OF GODSDIENSTIGE
GROEP/CIJNT?

VRAAG 24 WIJ HELDST

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		GESLACHT			
			MAN	VROUW		
REGELMATIG HERVORMD GEBEDEREND	107	18	47	16	55	14
N.N.	46	11	31	11	35	12
ANDER KERKGEMEENSCHAP, SCLTB OF RELIGIEUZE GROEPING	164	28	80	28	87	21
GEEN	17	3	9	3	8	2
WIL NIET ZEGGEN	0	0	0	0	0	0
WET NIET	4	1	3	1	2	0
NIET AANGESLOPEN BIJ EEN KERKGEMEENSCHAP OF GODSDIENSTIGE GROEP	0	0	0	0	0	0
	233	39	118	41	115	22
TOTAAL	593	100%	288	100%	305	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGEHOOREN)	575		248		327	

TABEL G

VRAAG 25 TUT WELKE RICHTING IN DE NEDERLANDS HERVORMDE KERK BEHOORT U?

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		GESLACHT			
			MAN	VROUW		
VRIJZINNIG	42	7	12	4	30	10
NIDDER-ORTHODOX	35	6	19	7	15	5
GEPREFORMEERD ROND	11	2	7	2	4	2
ANDERS	13	2	7	2	6	2
WET NIET	3	1	1	0	1	1
	104	18%	46	15%	58	20%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGEHOOREN)	575		248		327	

TABEL 2

VRAAG 24 NAAR WELKE POLITIEKE PARTIJ GAAT OM VOORKEUR UIT?

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		GESLACHT	
			MAN	VROUW
VVD	147	25	74	26
D66	54	9	25	9
SP	37	4	16	5
CDU	30	5	18	6
CPA	8	1	3	1
VVD	95	16	50	18
SP	29	5	19	7
D66	1	1	1	0
CDU	4	0	2	1
CPA	9	2	3	1
SP	6	1	4	1
D66	13	2	3	1
SP	0	0	0	0
ANDERE POLITIEKE PARTIJ	13	2	6	2
NIE WIST/ZEKEN	16	3	9	3
NIET VOORKEUR	100	17	43	19
KEEF NIET	31	5	11	4
TOTAAL	593	100%	298	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONBEWOGEN)	579		248	327

TABEL 3

VRAAG 24 NAAR WELKE POLITIEKE PARTIJ GAAT OM VOORKEUR UIT?

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		KERNELIJKE BINDING			
			NEDERLANDS HERYCHT	GEREFORMEERD	ROOIS KATHOLIEK	NIEF AANGESLETEN
VVD	147	25	24	27	1	1
D66	54	9	0	0	26	12
SP	37	4	0	7	31	12
CDU	30	3	23	22	1	0
CPA	8	1	2	2	4	2
VVD	95	16	13	12	14	17
SP	29	5	2	2	24	15
CDU	1	1	0	0	8	5
CPA	1	1	0	0	0	0
D66	4	0	0	0	1	0
SP	9	2	0	0	0	1
CDU	6	1	1	1	0	0
D66	13	2	4	4	9	11
SP	0	0	0	0	0	0
ANDERE POLITIEKE PARTIJ	13	2	0	0	1	0
NIE WIST/ZEKEN	16	3	2	2	1	0
NIET VOORKEUR	100	17	17	16	4	7
KEEF NIET	31	5	6	5	32	20
TOTAAL	593	100%	107	100%	84	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONBEWOGEN)	575		104	77	148	226

TABEL 7

VRAAG 23 WENT U AANGESLOTEN BIJ EEN KERKENGOTSCHAP OF GOOSDIENSTIGE
 GROEPING?

VRAAG 24 BIJ WELKE?

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		GESLACHT			
			MAN		VROUW	
RECHTERLANDS HERVORMD GEWAPENLEERD	107	18	47	14	59	14
N.K.	64	11	31	11	24	12
ANDER KERKENGOTSCHAP, SECTE OF RELIGIEUZE OPZEPENING	164	28	80	28	27	20
GEEN	17	3	9	3	8	3
WIL NIET ZEGGEN.	0	0	0	0	0	0
WET NIET	4	1	1	1	0	0
NIET AANGESLOTEN BIJ EEN KERKENGOTSCHAP OF GOOSDIENSTIGE GROEP	0	0	0	0	0	0
TOTAAL	233	39	118	43	115	35
AANTAL ONDERVRAAGDEN (TOEGEHOREN)	575		248		327	

TABEL 8

VRAAG 25 TUT WELKE RICHTING IN DE NEDERLANDS HERVORMDE KERR BEHOORT U?

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		GESLACHT			
			MAN		VROUW	
VRIJZINNIG	42	7	22	4	20	10
MIDDEN-ORTHODOX	35	4	19	7	15	5
GEWAPENLEERDE BOND	11	2	7	2	4	2
ANDERS	13	2	7	2	5	2
WET NIET	3	1	1	0	1	1
TOTAAL	104	18	46	15	56	20
AANTAL ONDERVRAAGDEN (TOEGEHOREN)	575		248		327	

TABEL II

VRAAG 2A NAAR WELKE POLITIEKE PARTIJ GAAT OM VOORKEUR UITT

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		GESLACHT	
			MAN	VROUW
PVDA	147	25	74	26
KVP	54	9	26	9
ARP	37	4	16	5
CHU	30	5	18	6
COA	8	1	3	1
VVD	95	16	50	18
PPR	29	5	17	7
D'66	1	1	1	0
DS'70	4	0	2	1
PSP	9	2	3	1
GPV	6	1	4	1
SGP	13	2	3	1
WP	0	0	0	0
ANDERE POLITIEKE PARTIJ	13	2	6	2
WIL NIET ZEGGEN	16	3	9	3
GEEN VOORKEUR	100	17	43	15
NIET NIET	31	5	11	4
TOTAAL	993	1008	299	1008
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGEWOEN)	579		248	227

TABEL I

VRAAG 2A NAAR WELKE POLITIEKE PARTIJ GAAT OM VOORKEUR UITT

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		KERTELIJKE BINDING			
			NEDERLANDS HERVORMD	GEREFORMEERD	ROOFS KATHOLIEK	NIET AANGESLOTEN
PVDA	147	25	29	27	1	1
KVP	54	9	0	0	26	16
ARP	37	4	0	7	26	34
CHU	30	5	23	22	4	6
COA	8	1	2	2	2	2
VVD	95	16	13	12	14	17
PPR	29	5	2	2	6	7
D'66	1	1	0	0	1	2
DS'70	4	0	0	0	2	2
PSP	9	2	0	0	1	1
GPV	6	1	1	1	5	6
SGP	13	2	4	4	9	11
WP	0	0	0	0	0	0
ANDERE POLITIEKE PARTIJ	13	2	0	0	0	0
WIL NIET ZEGGEN	16	3	2	2	1	1
GEEN VOORKEUR	100	17	17	16	6	7
NIET NIET	31	5	6	5	3	3
TOTAAL	993	1008	107	1008	84	1008
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGEWOEN)	575		104	77	168	226

TABEL 7

VRAAG 32 ORGANISATIEGRAAD VAN DE WOONGEBEENTE

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		GESLACHT			
			MAN	VROUW		
J. GROTE STEDEN + AGGLOMERATIES	117	23	64	22	74	24
MIDDELGROTE STEDEN	175	30	85	30	89	29
KLEINE STEDEN	65	11	26	9	35	13
OLINDUSTRIALISEERD PLATTELAND	67	11	37	12	31	10
AGRIKISCH PLATTELAND	145	25	76	27	72	24
TOTAAL	593	100%	288	100%	305	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGEWIJEN)	575		240		327	

TABEL 8.1

VRAAG 27 WAT IS UW LAATST GEVOLGDE OPLEIDING, EVENTUEEL OPLEIDING DIE U NIJ VOLGT?
(EEN NAAM MET ANTWOORDMOGELIJKHEIDEN WERD GETOOND)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		GESLACHT			
			MAN	VROUW		
LAGER ONDERWIJS	148	25	68	17	84	33
LAGER + VOORTGEZET ONDERWIJS	157	26	81	29	75	24
UITGEREID LAGER ONDERWIJS	55	10	30	10	25	8
UITGEREID LAGER + VOORTGEZET ONDERWIJS	91	13	41	14	40	13
MIDDELBAR ONDERWIJS	37	7	24	8	13	5
MIDDELBAR + VOORTGEZET ONDERWIJS	11	1	4	2	7	2
HOGER ONDERWIJS	59	10	34	12	25	8
PO-ARTEN, ACCOUNTANCY	7	2	5	1	2	1
UNIVERSITEIT OF HOGESCHOOL	19	3	12	5	7	2
NIET	19	3	7	2	12	4
TOTAAL	593	100%	288	100%	305	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGEWIJEN)	575		240		327	

TABEL 2.2

VRAAG 29. HAT IS/HAS IN BEROEFP

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		GESLACHT			
			MAN		VROUW	
DIRECTEUREN + BEDRIJFS- HOOFDEN MET REKEN DAN 10 MAN PERSONEEL	4	1	4	1	0	0
DIRECTEUREN + BEDRIJFS- HOOFDEN MET REKEN DAN 10 MAN PERSONEEL	27	5	22	8	5	2
STANDIG VRIJE BEROEPEN ZELFSTANDIGE BOUWEN EN TUINWERK	11	2	11	4	0	0
HOGERE EMPLOYEES, AM- STENAREN	11	2	9	3	2	1
MIDDELBARE EMPLOYEES, APTEKAREN	74	12	52	18	21	7
LAGERE EMPLOYEES, AM- STENAREN	86	13	58	20	28	9
ONVERHOUDEN ARBEIDERS	64	11	56	20	7	3
ONVERHOUDEN EN LINDAR- BEIDERS	32	6	20	10	6	1
HEET NIET	2	0	1	0	1	1
TOTAAL	323	548	251	888	69	247
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ORIGINELEN)	573		248		327	

TABEL 3

VRAAG 30. BENT U THANS WERKZAAM IN BEROEFP OF BEDRIJFT

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		GESLACHT			
			MAN		VROUW	
THANS WERKZAAM	274	46	205	72	69	21
THANS NIET WERKZAAM	53	0	43	16	8	3
ONDERVRAAGDE STUDBERT EN HEEFT GEEN BEROEFP	46	8	32	11	14	5
ONDERVRAAGDE IS HUIS- VROUW EN HEEFT GEEN BEROEFP	220	37	2	1	218	31
TOTAAL	593	1008	288	1008	305	1098
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ORIGINELEN)	573		248		327	

TABEL M

VRAAG 30 IN WELK SOORT BEDRIJF OF INSTELLING DENT/MAS U WERKZAAM?

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		GESLACHT	
			MAN	VROUW
NIJVERHEID	63	11	53	18
AMBACHT	56	10	51	14
LANDBOU EN VISSERIJ	15	3	12	5
DETAILHANDEL	17	5	9	3
BANK EN VERKEERINGS- WEZEN, GROOTHANDEL	14	3	11	7
VERVOERS-, OPSLAG EN COMMUNICATIE BEDRIJVEN	22	4	21	7
OVERHEDIGDIENSTEN	73	12	49	17
OVERIGE DIENSTVERLENING	46	8	30	10
WEEF NIET	9	2	7	2
TOTAAL	323	547	251	872
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGEWOEN)	970		240	147

TABEL N

VRAAG 30 HOORPROVINCIE

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		GESLACHT	
			MAN	VROUW
GRONINGEN	31	5	14	5
FRIESLAND	25	4	12	4
DRANTHE	17	3	10	4
OVERIJSEL	38	7	21	7
GLLOUWLAND	24	11	27	9
UTRECHT	29	4	12	4
NOORD-HOLLAND	105	18	47	16
ZUID-HOLLAND	143	28	84	30
ZEELAND	14	2	7	2
NOORD-NEDERLAND	68	11	34	12
LIMBURG	19	7	20	7
TOTAAL	593	1008	289	1002
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGEWOEN)	515		240	127

TABEL 1.a

VRAAG 120 (INVULFORMULIER A)
 ANTSLN DIE ABOETEREN ZIJN NIET BETE DAN HOEDENAARS

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		GESLACHT			
			MAN		VROUW	
VOLKOREN MEE EENS	39	6	14	5	24	8
IN GROTE LIJNEN MEE EENS	30	6	12	4	19	6
NOCH MEE EENS, NOCH MEE OREKENS	29	12	32	11	41	14
EIGENLIJK NIET MEE EENS	114	20	47	16	47	22
HELEMAAL NIET MEE EENS	335	36	183	64	152	30
MEET NIET	0	0	0	0	0	0
TOTAAL	593	100%	288	100%	305	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONNEMOGEN)	575		248		327	

TABEL 1.b

VRAAG 120 (INVULFORMULIER A)
 ABOETUS IS ONDER GEEN ENKELE OMSTANDIGHEID GEDORLOOFD

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		GESLACHT			
			MAN		VROUW	
VOLKOREN MEE EENS	41	7	18	6	24	8
IN GROTE LIJNEN MEE EENS	33	9	25	9	27	9
NOCH MEE EENS, NOCH MEE OREKENS	43	10	21	7	42	13
EIGENLIJK NIET MEE EENS	116	20	55	19	41	20
HELEMAAL NIET MEE EENS	319	34	148	59	151	30
MEET NIET	1	0	1	0	0	0
TOTAAL	593	100%	288	100%	305	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONNEMOGEN)	575		248		327	

TABEL 1.c

VRAAG 12C (INVULFORMULIER A)
 MENSEN DIE INSTEMMEN MET ABORTUS HEBBER WEINIG EERBID VOOR HET
 LEVEN

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		GESLACHT			
			MAN	VROUW		
VOLKOREN MEE EENS IN GROTE LIJNEN MEE EENS	110	18	40	14	70	23
NOCH MEE EENS, NOCH MEE ONEENS	61	11	26	9	34	11
EIGENLIJK NIET MEE EENS	72	12	32	11	40	13
HELEMAAL NIET MEE EENS	127	21	74	26	54	19
WEET NIET	223	36	116	40	107	35
	0	0	0	0	0	0
TOTAAL	593	100%	288	100%	305	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGENUGEN)	575		248		327	

TABEL 1.d

VRAAG 12A (INVULFORMULIER B)
 DE VRIJHEID HEFT RECHT OP ABORTUS INDIEN ZIJ DIT WIL

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		GESLACHT			
			MAN	VROUW		
VOLKOREN MEE EENS IN GROTE LIJNEN MEE EENS	180	30	84	29	96	31
NOCH MEE EENS, NOCH MEE ONEENS	117	20	52	18	64	21
EIGENLIJK NIET MEE EENS	39	7	21	8	17	7
HELEMAAL NIET MEE EENS	102	17	56	19	46	15
WEET NIET	155	26	75	26	80	26
	0	0	0	0	0	0
TOTAAL	593	100%	288	100%	305	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGENUGEN)	575		248		327	

TABEL 2.1

VRAAG 044 ATTITUDESCHAAL ABORTUS (AA)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		LEEFTIJD							
			24 JAAR OF JONGER		25 TH 29 JAAR		40 TH 54 JAAR		55 JAAR OF OUDER	
HELEMAAL NIET MEE EENS	219	37	40	37	36	43	56	38	46	29
NEUTRAAL	194	33	50	45	54	30	45	31	46	29
HELEMAAL MEE EENS	180	30	20	18	49	27	45	31	67	42
TOTAAL	593	100%	110	100%	170	100%	146	100%	159	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGEWOGEN)	575		55		215		148		157	

TABEL 2.2

VRAAG 044 ATTITUDESCHAAL ABORTUS (AA)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		OPLEIDING							
			LAGER ONDERWIJS		LAGER VOORT- GEZET + UIT- BREID LAGER ONDERWIJS		UITBREID VOORTGEZET + HOGESCHOOL ONDERWIJS			
HELEMAAL NIET MEE EENS	219	37	47	25	83	40	51	43	36	37
NEUTRAAL	194	33	50	30	67	33	41	35	35	37
HELEMAAL MEE EENS	180	30	70	42	58	27	26	22	25	26
TOTAAL	593	100%	167	100%	212	100%	118	100%	96	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGEWOGEN)	575		171		213		111		80	

TABEL 2.3

VRAAG 044 ATTITUDESCHAAL ABORTUS (AA)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		KERNELIJKE BINDING							
			NEEDERLANDS HERVORMD		GEREFORMEERD		ROOMS KATHOLIEK		NIET BANGESLOTEN	
HELEMAAL NIET MEE EENS	219	37	22	21	13	15	44	26	141	59
NEUTRAAL	194	33	41	38	30	36	37	35	66	28
HELEMAAL MEE EENS	180	30	44	41	41	49	45	39	30	13
TOTAAL	593	100%	107	100%	84	100%	166	100%	237	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGEWOGEN)	575		104		77		168		226	

TABEL 2.4

VRAAG 045 ATTITUDESCHAAL ABORTUS (AA)

ALLE ONDERVRAAGDEN

TOTAAL	POLITIEKE VOORKEUR			
	PROGRESSIEVEN	GD	VVD + DS '70	ANDERE POLITIEKE PARTIJEN
HELEMAAL NIET MEE EENS	219 37	101 55	14 11	50 50
NEUTRAAL	194 33	55 30	17 29	35 36
HELEMAAL MEE EENS	160 30	30 16	73 60	14 14
TOTAAL	593 100%	187 100%	128 100%	99 100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGEWIJEN)	575	176	128	171

TABEL 3.1

VRAAG 046 HOUDING TAV ABORTUS, VOOR- EN TEGENSTANDERS (TA)

ALLE ONDERVRAAGDEN

TOTAAL	LEEFTIJD			
	24 JAAR OF JONKER	25 TH 39 JAAR	40 TH 54 JAAR	55 JAAR OF OUDER
TEGENSTANDERS	133 22	14 13	29 16	34 23
VOORSTANDERS	460 78	96 87	150 84	112 77
TOTAAL	593 100%	110 100%	179 100%	146 100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGEWIJEN)	575	95	215	195

TABEL 3.2

VRAAG 046 HOUDING TAV ABORTUS, VOOR- EN TEGENSTANDERS (TA)

ALLE ONDERVRAAGDEN

TOTAAL	KERKELIJKE BINDING			
	NIEDERLANDS HERVORMD	GEREFORMEERD	ROOMS KATHOLIEK	NIET AANGESLOTEN
TEGENSTANDERS	137 22	34 32	32 38	46 28
VOORSTANDERS	460 78	73 65	57 62	120 77
TOTAAL	593 100%	107 100%	89 100%	166 100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGEWIJEN)	575	104	77	226

TABEL 2.1

VRAAG 966 HOUDING VAN ANBIJTEREN, VOOR- EN TEGENSTANDERS (14)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	POLITIEKE VOORKEUR								
	TOTAAL		PROGRESSIEVEN		CDA		ANDERE POLITIEKE PARTIJ		
						VVD + DS '78			
TEGENSTANDERS	133	32	27	14	57	9	9	40	22
VOORSTANDERS	400	70	140	88	71	90	91	140	78
TOTAAL	533	102	167	102	128	99	100	180	100
ZAANTAL ONDERVRAAGDEN ECHTEWISSEN	578		176		128			178	

TABEL 2.2

VRAAG 967 HET VERHOUDEN TUSSEN DE JAREN 1978 EN 1980 IN VERBAND MET DE HOUDING VAN ANBIJTEREN, VOOR- EN TEGENSTANDERS (14)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		BEGROEP	
	1978	1980	1978	1980
HET VERHOUDEN TUSSEN DE JAREN 1978 EN 1980 IN VERBAND MET DE HOUDING VAN ANBIJTEREN, VOOR- EN TEGENSTANDERS (14)				
BEGROEP 1				
JAREN 1978-1980	100	100	100	100
VOOR- EN TEGENSTANDERS	17	8	18	7
ANDERE	83	92	82	93
TOTAAL	100	100	100	100
BEGROEP 2				
JAREN 1978-1980	100	100	100	100
VOOR- EN TEGENSTANDERS	15	12	15	12
ANDERE	85	88	85	88
TOTAAL	100	100	100	100
BEGROEP 3				
JAREN 1978-1980	100	100	100	100
VOOR- EN TEGENSTANDERS	15	12	15	12
ANDERE	85	88	85	88
TOTAAL	100	100	100	100
BEGROEP 4				
JAREN 1978-1980	100	100	100	100
VOOR- EN TEGENSTANDERS	15	12	15	12
ANDERE	85	88	85	88
TOTAAL	100	100	100	100
BEGROEP 5				
JAREN 1978-1980	100	100	100	100
VOOR- EN TEGENSTANDERS	15	12	15	12
ANDERE	85	88	85	88
TOTAAL	100	100	100	100
BEGROEP 6				
JAREN 1978-1980	100	100	100	100
VOOR- EN TEGENSTANDERS	15	12	15	12
ANDERE	85	88	85	88
TOTAAL	100	100	100	100

TABEL 2.2

WAARDEN VAN DE VERBODEN EN DE VERBODENDE TITEL IN DE VERBODENDE TITEL IN
WAARDEN VAN DE VERBODEN EN DE VERBODENDE TITEL IN DE VERBODENDE TITEL IN
WAARDEN VAN DE VERBODEN EN DE VERBODENDE TITEL IN DE VERBODENDE TITEL IN

ALLE ONDERVONDEN

	TOTAAL		MILITAIR	
	1944	1945	1944	1945
DE VERBODEN VAN DE VERBODENDE TITEL IN DE VERBODENDE TITEL IN				
WAARDEN				
JA. VAN VERBODENDE	100 00	100 00	100 00	100 00
MILIT. VAN VERBODENDE	10 00	10 00	10 00	10 00
WET. VAN VERBODENDE	0 0	0 0	0 0	0 0
TOTAAL	110 000	110 000	110 000	110 000
DE VERBODEN VAN DE VERBODENDE TITEL IN DE VERBODENDE TITEL IN				
WAARDEN				
JA. VAN VERBODENDE	100 00	100 00	100 00	100 00
MILIT. VAN VERBODENDE	10 00	10 00	10 00	10 00
WET. VAN VERBODENDE	0 0	0 0	0 0	0 0
TOTAAL	110 000	110 000	110 000	110 000
DE VERBODENDE TITEL IN DE VERBODENDE TITEL IN				
WAARDEN				
JA. VAN VERBODENDE	100 00	100 00	100 00	100 00
MILIT. VAN VERBODENDE	10 00	10 00	10 00	10 00
WET. VAN VERBODENDE	0 0	0 0	0 0	0 0
TOTAAL	110 000	110 000	110 000	110 000
DE VERBODENDE TITEL IN DE VERBODENDE TITEL IN				
WAARDEN				
JA. VAN VERBODENDE	100 00	100 00	100 00	100 00
MILIT. VAN VERBODENDE	10 00	10 00	10 00	10 00
WET. VAN VERBODENDE	0 0	0 0	0 0	0 0
TOTAAL	110 000	110 000	110 000	110 000

TABEL 2.3

WAARDEN VAN DE VERBODENDE TITEL IN DE VERBODENDE TITEL IN

ALLE ONDERVONDEN

	TOTAAL	LIEFTJEN			
		1944	1945	1946	1947
ALLE ONDERVONDEN					
JA. VAN VERBODENDE	100 00	100 00	100 00	100 00	100 00
MILIT. VAN VERBODENDE	10 00	10 00	10 00	10 00	10 00
WET. VAN VERBODENDE	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
TOTAAL	110 000	110 000	110 000	110 000	
ALLE ONDERVONDEN					
TOTAAL	100 00	100 00	100 00	100 00	

TABEL 5.1

VRAAG OOR SOCIALE INDICATIE MET BETREKKING TOT ABORTUS 1981

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		ATTITUDESCHAAL ABORTUS					
			HELEMAAL NIET MET EENS		NEUTRAAL		HELEMAAL MET EENS	
NIET GEORIENTEERD	224	38	9	4	67	24	148	82
NEUTRAAL	157	28	50	23	81	42	26	15
WEL GEORIENTEERD	212	26	140	23	44	39	6	3
TOTAAL	593	100%	219	100%	196	100%	180	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ZAGENULLEN)	675		216		115		184	

Tabel 5.2

VRAAG 08 sociale indicatie met betrekking tot abortus naar houding ten aanzien van abortus voor- en tegenstanders

alle ondervraagden

	totaal		houding t.o.v. abortus			
			tegenstanders		voorstanders	
niet geoorloofd	224	38	108	81	118	29
neutraal	157	28	24	19	133	29
wel geoorloofd	212	26	1	1	211	89
totaal	593	100%	133	100%	440	100%
aantal ondervraagden (onzegogen)	675		135		440	

TABEL 6

VRAAG 10 EEN VRIJW VAN 45 JAAR GEDRIT ZIJ HET MITDELJUK VAN DE PENITENTIAIR AAN U OVERGANG EN MAAKT ZICH ODER ZODDEN. PAL LATEN BELJKT DAT ZIJ ZWANGEN IS. ZIJ HEEFT EEN GEZIN MET REEDS VOLGAVEN KINDEREN. DAT WILKE PAKKE VAN DE ZWANGERSCHAP - DE 30, 40, 50, 60, 67, OF LANGE - ACHT U ACHTUS IN HET BIJZONDER GEVAL HED GECHTVAARDIGED OF BENT U VAN MENING, DAT ACHTUS IN DIT GEVAL, NIET GECHTVAARDIGED DIED IS?

(EEN KAAAT MET ANTWOORDELIJKHEIDEN HED GETOOND)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL	GESLACHT	
		MEN	VROUW
3 MAANDEN	222 37	109 37	114 37
4 MAANDEN	51 9	24 9	27 9
5 MAANDEN	25 4	12 4	13 4
6 MAANDEN	7 1	2 1	5 2
LANGER DAN 6 MAANDEN	24 4	15 4	9 2
VIND ACHTUS IN DIT GEVAL NIET GECHTVAARDIGED	262 44	121 42	142 44
WET NIET	4 1	2 1	2 1
TOTAAL	593 1000	288 1000	305 1000
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGEWOEN)	375	248	327

TABEL 7

VRAAG 11 EEN WILKE VAN 19 JAAR -ONGEWOND- HEEFT HET VERHOEDEN DAT ZIJ ZWANGEN IS. ZIJ DUMPT HEDERWER HOCH MET DE WILKE, HOCH MET HAAR GURKE GVEN TE PRAISEN. DAARDEN DUMPT HED VOL LANGER DAN HOOGKELJKE IS VOORPAT MEDISCHE HULP MOEST INGEDEGEN. DAT WILKE HAARD VAN DE ZWANGERSCHAP - DE 30, 40, 50, 60, 67, OF LANGE - ACHT U ACHTUS IN HET BIJZONDER GEVAL GECHTVAARDIGED OF BENT U VAN MENING, DAT IN DIT GEVAL ACHTUS NIET GECHTVAARDIGED ZIT?

(EEN KAAAT MET ANTWOORDELIJKHEIDEN HED GETOOND)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL	GESLACHT	
		MEN	VROUW
3 MAANDEN	214 35	100 35	110 36
4 MAANDEN	45 11	25 9	20 12
5 MAANDEN	29 7	19 10	10 4
6 MAANDEN	13 2	7 2	6 2
LANGER DAN 6 MAANDEN	17 4	11 7	6 4
VIND ACHTUS IN DIT GEVAL NIET GECHTVAARDIGED	222 37	101 35	121 39
WET NIET	9 2	4 1	5 2
TOTAAL	593 1000	288 1000	305 1000
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGEWOEN)	375	248	327

TABEL 5

VRAAG 15 POLITICI VAN VERSCHILLENDE POLITIEKE PARTIJEN ZIJN DE LAATSTE JAAREN -EN OM NU NOG- REIGO MET HET INDIENEN VAN VOORSTELLEN MET BETREFFENING TOT DE ADERTUS-TOEWIJZING. ZIJNT U VAN MENING DAT DE EEN AANBIETING NIET KOMEN, DIE HET LAZEN PLEGEN VAN ADERTUS ALLEEN IN BIJZONDERE GEVALLEN TOELAAT, OP WANT U VAN MEINING DAT ER EEN WET MOET KOMEN DIE HET LAZEN PLEGEN VAN ADERTUS MOEILIJK MAAKT OF ZIJT U DAT ER EEN AANBIETING NIET TOE ZIJN, MAAR DAT DE ARTS WEL NIET ZIJN OM TE BESLISSEN OF HIJ AL DAN NIET DE VRUW WIL HELPEN?

LEEN KAAFT MET ANTWOORDELIJKHEIDEN NERD GEFDINDI

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL	GESLACHT	
		MAN	VROUW
A. ER MOET EEN AANBIETING NIET KOMEN DIE HET LAZEN PLEGEN VAN ADERTUS BETREFFENDE IN BIJZONDERE GEVALLEN TOELAAT	282 46	136 47	127 42
B. ER MOET EEN AANBIETING NIET KOMEN, DIE HET LAZEN PLEGEN VAN ADERTUS MOEILIJK MAAKT	56 10	32 11	25 8
C. ER VERDIENFT EEN AANBIETING NIET ZIJN, DE ARTS NIET WEL NIET ZIJN OM TE BESLISSEN OF HIJ AL DAN NIET EEN VRUW WIL HELPEN	249 42 24 4	112 39 8 3	136 44 17 8
TOTAAL	583 100%	268 100%	305 100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONBEANTWOORD)	573	248	327

TABEL 5.1

VRAAG 15 POLITICI VAN VERSCHILLENDE POLITIEKE PARTIJEN ZIJN DE LAATSTE JAAREN -EN OM NU NOG- REIGO MET HET INDIENEN VAN VOORSTELLEN MET BETREFFENING TOT DE ADERTUS-TOEWIJZING. ZIJNT U VAN MENING DAT DE EEN AANBIETING NIET KOMEN, DIE HET LAZEN PLEGEN VAN ADERTUS ALLEEN IN BIJZONDERE GEVALLEN TOELAAT, OP WANT U VAN MEINING DAT ER EEN WET MOET KOMEN DIE HET LAZEN PLEGEN VAN ADERTUS MOEILIJK MAAKT OF ZIJT U DAT ER EEN AANBIETING NIET TOE ZIJN, MAAR DAT DE ARTS WEL NIET ZIJN OM TE BESLISSEN OF HIJ AL DAN NIET DE VRUW WIL HELPEN?

LEEN KAAFT MET ANTWOORDELIJKHEIDEN NERD GEFDINDI

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL	LEEFTIJD			
		24 JAAR OF JONGER	25 IN 29 JAAR	40 IN 54 JAAR	55 JAAR OF OUDER
A. ER MOET EEN AANBIETING NIET KOMEN DIE HET LAZEN PLEGEN VAN ADERTUS BETREFFENDE IN BIJZONDERE GEVALLEN TOELAAT	282 46	98 54	88 45	55 30	41 43
B. ER MOET EEN AANBIETING NIET KOMEN, DIE HET LAZEN PLEGEN VAN ADERTUS MOEILIJK MAAKT	56 10	13 12	13 7	13 9	17 18
C. ER VERDIENFT EEN AANBIETING NIET ZIJN, DE ARTS NIET WEL NIET ZIJN OM TE BESLISSEN OF HIJ AL DAN NIET EEN VRUW WIL HELPEN	249 42 24 4	36 32 2 2	81 45 8 3	72 40 8 4	60 28 14 6
TOTAAL	583 100%	119 100%	170 100%	146 100%	179 100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONBEANTWOORD)	579	95	218	148	157

TABEL 2.4
VRAAG 047 HOUDING TAV ABORTUS IAKI

	ALLE ONDERVRAAGDEN			
	TOTAAL	ATTITUDESCHAAL ABORTUS		
		HELEMAAL NIET HEE EZENS	NEUTRAAL	HELEMAAL HEE EZENS
HELEMAAL GEEN ABORTUS ABORTUS BINNEN 3 MAAN- DEN	162 31	7 3	51 26	124 60
ABORTUS NA 3 MAANDEN	142 26	70 32	54 23	18 10
	269 45	142 59	89 46	38 21
TOTAAL	593 100%	219 100%	194 100%	160 100%
ANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGEWOJEN)	579	216	179	161

TABEL 2.5
VRAAG 047 HOUDING TAV ABORTUS IAKI

	ALLE ONDERVRAAGDEN		
	TOTAAL	HOUDING T.-A./V.- ABORTUS	
		TEGENSTANDERS	VORGSTANDERS
HELEMAAL GEEN ABORTUS ABORTUS BINNEN 3 MAAN- DEN	182 31	98 74	83 16
ABORTUS NA 3 MAANDEN	142 24	13 10	129 28
	269 45	21 16	248 54
TOTAAL	593 100%	122 100%	440 100%
ANTAL ONDERVRAAGDEN (ONGEWOJEN)	579	133	440

TABEL 8.1

VRAAG DAT HOUDING TAV ABORTUS (AM)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	LEEFTIJD									
	TOTAAL		24 JAAR OF JONGER		25 TN 30 JAAR		40 TN 54 JAAR		55 JAAR OF OUDER	
HELEMAAL GEEN ABORTUS AFORTUS BINNEN 3 MAAN- DEN	182	31	28	18	46	28	45	31	71	45
ABORTUS NA 3 MAANDEN	269	43	62	54	42	46	68	47	57	34
TOTAAL	593	100%	110	100%	179	100%	146	100%	159	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (DORINGEN)	329		55		215		148		157	

TABEL 8.2

VRAAG DAT HOUDING TAV ABORTUS (AM)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	KERKELIJKE ZINDING									
	TOTAAL		NEDERLANDS HERVORMD		GEREFORMEERD		ROMS KATHOLIEK		NIET AANGESLOTEN	
HELEMAAL GEEN ABORTUS AFORTUS BINNEN 3 MAAN- DEN	182	31	42	38	39	47	42	37	38	17
ABORTUS NA 3 MAANDEN	269	43	23	24	12	21	36	27	64	26
TOTAAL	593	100%	101	100%	84	100%	146	100%	237	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (KONGREGANTEN)	375		104		77		160		228	

TABEL 8.3

VRAAG DAT HOUDING TAV ABORTUS (AM)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	POLITIEKE VOORKEUR									
	TOTAAL		PROGRESSIEVEN		CDA		VVD + DS + FD		ANDERE POLI- TIEKE PARTIJ	
HELEMAAL GEEN ABORTUS AFORTUS BINNEN 3 MAAN- DEN	182	31	29	20	65	54	18	18	62	34
ABORTUS NA 3 MAANDEN	269	43	104	55	27	21	26	29	41	23
TOTAAL	593	100%	187	100%	128	100%	99	100%	186	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (KONGREGANTEN)	375		176		128		98		178	

TABEL 9.2

VRAAG 13 POLITICI VAN VERSCHILLENDE POLITIEKE PARTIJEN ZIJN DE LAATSTE JAREN -EN OOK NU NOG- BEZIG MET HET INZIEKEN VAN VEERSTELLEN MET BETREFFING TOT DE ABORTUSWETGEVING. ZIET U VAN MENING DAT ER EEN BIJZONDERE GEVALLEN DOELAAT, OP ZIJK U VAN MENING DAT ER EEN MET NIET KOMEN DIE HET LATEN PLEGEN VAN ABORTUS MOEILIJK MAAKT OF ZIET U DAT ER GEEN ABORTUSWET HOEFT TE ZIJN, MAAR DAT DE ARTS VRIJ HOET ZIJN OM TE BESLIJSEN OF HIJ AL DAN NIET DE VROUW WIL HELPEN?

13EN KAART MET ANTWOORDBEGELIJKHEIDEN WERD GETOOND

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL	VERKELIJKE BINDING			
		HEERLANDS HERVORD	SEPERFORMER	ROMS KATHOLIEK	NIET AANGESLOTEN
A. ER MOET EEN ABORTUSWET KOMEN DIE HET LATEN PLEGEN VAN ABORTUS UITSLIJDEND IN BIJZONDERE GEVALLEN TOESTAAT	262 44	56 52	40 97	61 48	78 33
B. ER MOET EEN ABORTUSWET KOMEN, DIE HET LATEN PLEGEN VAN ABORTUS MOEILIJK MAAKT	34 10	8 8	10 13	13 9	23 10
C. ER BEHOEFT GEEN ABORTUSWET TE ZIJN, DE ARTS MOET VRIJ ZIJN OM TE BESLIJSEN OF HIJ AL DAN NIET EEN VROUW WIL HELPEN	245 42	34 32	24 28	67 40	126 53
MEET NIET	26 4	9 9	2 2	5 3	10 4
TOTAAL	593 100%	107 100%	84 100%	146 100%	237 100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ZONDEWISSEN)	575	104	77	148	226

TABEL 9.3

VRAAG 13 POLITICI VAN VERSCHILLENDE POLITIEKE PARTIJEN ZIJN DE LAATSTE JAREN -EN OOK NU NOG- BEZIG MET HET INZIEKEN VAN VEERSTELLEN MET BETREFFING TOT DE ABORTUSWETGEVING. ZIET U VAN MENING DAT ER EEN ABORTUSWET HOEFT KOMEN, DIE HET LATEN PLEGEN VAN ABORTUS ALLEEN IN BIJZONDERE GEVALLEN DOELAAT, OF ZIET U VAN MENING DAT ER EEN MET NIET KOMEN DIE HET LATEN PLEGEN VAN ABORTUS MOEILIJK MAAKT OF ZIET U DAT ER GEEN ABORTUSWET HOEFT TE ZIJN, MAAR DAT DE ARTS VRIJ HOET ZIJN OM TE BESLIJSEN OF HIJ AL DAN NIET DE VROUW WIL HELPEN?

13EN KAART MET ANTWOORDBEGELIJKHEIDEN WERD GETOOND

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL	POLITIEKE VOORKEUR			
		PROGRESSIEVEN	CDU	VVD + DE '78	ANDERE POLITIEKE PARTIJEN
A. ER MOET EEN ABORTUSWET KOMEN DIE HET LATEN PLEGEN VAN ABORTUS UITSLIJDEND IN BIJZONDERE GEVALLEN TOESTAAT	262 44	76 41	72 56	42 42	73 40
B. ER MOET EEN ABORTUSWET KOMEN, DIE HET LATEN PLEGEN VAN ABORTUS MOEILIJK MAAKT	34 10	8 4	17 14	10 11	18 11
C. ER BEHOEFT GEEN ABORTUSWET TE ZIJN, DE ARTS MOET VRIJ ZIJN OM TE BESLIJSEN OF HIJ AL DAN NIET EEN VROUW WIL HELPEN	245 42	94 32	33 25	44 46	78 42
MEET NIET	26 4	9 9	4 5	1 1	10 4
TOTAAL	593 100%	187 100%	126 100%	99 100%	181 100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ZONDEWISSEN)	575	176	128	93	178

TABEL 9-4

VRAAG 12 POLITICI VAN VERSCHILLENDE POLITIEKE PARTIJEN ZIJN DE LAATSTE JAREN - EN OOK NU NOG- BEZIG MET HET INDIENEN VAN VOORSTELLEN MET BETREFFING TOT DE ABORTUSWETGEVING. BENT U VAN MEENING DAT ER EEN ABORTUSWET MOET KOMEN, DIE HET LATEN PLEGEN VAN ABORTUS ALLEEN IN BIJZONDERE GEVALLEN TOELAAT, OF BENT U VAN MEENING DAT ER EEN WET MOET KOMEN DIE HET LATEN PLEGEN VAN ABORTUS MOEILIJK MAAKT OF ZICHT U DAT ER OCHT ABORTUSWET MOET TE ZIJN, MAAR DAT DE ARTS WAAR MOET ZIJN OM TE BESLISSEN OF HIJ AL DAN NIET DE VROUW WIL HELPEN? (EEN KRAAK MET ANTWOORMOEGELIJKHEDEN WERD GETOOND)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL	REGIO				2010				
		NOORD	OOST	WEST	2010					
A. ER MOET EEN ABORTUSWET KOMEN DIE HET LATEN PLEGEN VAN ABORTUS UITSCHEIDEND IN BIJZONDERE GEVALLEN TOESTAAT	262	44	31	43	70	53	100	40	53	43
B. ER MOET EEN ABORTUSWET KOMEN, DIE HET LATEN PLEGEN VAN ABORTUS MOEILIJK MAAKT	56	10	3	6	12	9	29	11	11	10
C. LA-KUNNEN? OOK ABORTUSWET TE ZIJN, DE ARTS MOET WAAR ZIJN OM TE BESLISSEN OF HIJ AL DAN NIET EEN VROUW WIL HELPEN	249	42	29	41	43	33	121	45	53	43
HEET NIET	26	4	0	10	5	3	10	4	4	4
TOTAAL	593	1000	73	1000	132	1000	269	1000	121	1000
AANTAL ONDERVRAAGDEN (BEGROEPEN)	575		72		128		350		120	

TABEL 9.5

VRAAG 13 POLITICI VAN VERSCHILLENDE POLITIEKE PARTIJEN ZIJN DE LAATSTE JAREN - EN OOK NU NOG- BEZIG MET HET INDIENEN VAN VOORSTELLEN MET BETREFFING TOT DE ABORTUSWETGEVING. BENT U VAN MEENING DAT ER EEN ABORTUSWET NIET KOMEN, DIE HET LATEN PLEGEN VAN ABORTUS ALLEEN IN BIJZONDERE GEVALLEN TOELAAT, OF BENT U VAN MEENING DAT ER EEN WET MOET KOMEN DIE HET LATEN PLEGEN VAN ABORTUS MOEILIJK MAAKT OF ZICHT U DAT ER EEN ABORTUSWET MOET TE ZIJN, MAAR DAT DE ARTS WAAR MOET ZIJN OM TE BESLISSEN OF HIJ AL DAN NIET DE VROUW WIL HELPEN? (EEN KRAAK MET ANTWOORMOEGELIJKHEDEN WERD GETOOND)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL	ATTITUDESCHAAAL ABORTUS						
		HELEMAAL NIET OOR EENS	NEUTRAAL	HELEMAAL OOR EENS				
A. ER MOET EEN ABORTUSWET KOMEN DIE HET LATEN PLEGEN VAN ABORTUS UITSCHEIDEND IN BIJZONDERE GEVALLEN TOESTAAT	262	44	51	23	103	94	106	99
B. ER MOET EEN ABORTUSWET KOMEN, DIE HET LATEN PLEGEN VAN ABORTUS MOEILIJK MAAKT	56	10	11	8	24	12	21	11
C. LA-KUNNEN? OOK ABORTUSWET TE ZIJN, DE ARTS MOET WAAR ZIJN OM TE BESLISSEN OF HIJ AL DAN NIET EEN VROUW WIL HELPEN	249	42	151	48	58	30	40	23
HEET NIET	26	4	8	3	7	4	13	7
TOTAAL	593	1000	219	1000	194	1000	160	1000
AANTAL ONDERVRAAGDEN (BEGROEPEN)	575		216		175		164	

TABEL 9.8

VRAAG 13. POLITIE VAN VERSCHILLENDE POLITIEKE PARTIJEN ZIJN DE LAATSTE JAREN - EN OM NU NOG - BEZIG MET HET ZADENEN VAN NEDERSTELLEN HET BEMERKING TOT DE ACHTUITIENDE. KENT U VAN HENING DAT ER EEN ACHTUITIENET MOET KOPEN, DIE HET LATEN PLEGEN VAN ACHTUITIEN ALLEEN IN BILJONENDE SCHAKEL TOELAAT, OP WANT U VAN HENING DAT ER EEN HET MOET KOPEN DIE HET LATEN PLEGEN VAN ACHTUITIEN MOET KOPEN DAT ER EEN HET VRIJ MOET ZIJN OM TE BESLIJSEN OF HIJ AL DAN NIET DE VRIJ WIL HILLENET
 IEDEN KAAFT HET ANTWOORDBELIJKHEIDEN WERD GETOOND

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		OPLEIDING							
	LAGER ONDERWIJS		LAGER VOORSCHETZ + UIT-GEHOED LAGER ONDERWIJS	UITGEHOED VOORTGEZET + VOORGEZET ONDERWIJS		HOGER ONDERWIJS				
A. ER MOET EEN ACHTUITIENET KOPEN DIE HET LATEN PLEGEN VAN ACHTUITIEN TOELAAT	242	46	70	42	103	48	52	44	30	28
B. ER MOET EEN ACHTUITIENET KOPEN, DIE HET LATEN PLEGEN VAN ACHTUITIEN MOET KOPEN	56	10	16	9	19	10	14	8	10	11
C. ER BEHOEFT EEN ACHTUITIENET TE ZIJN, DE ACHT MOET NIET ZIJN OM TE BESLIJSEN OF HIJ AL DAN NIET EEN VRIJ WIL HILLENET	249	42	87	41	85	40	51	46	44	46
MEET NIET	28	5	14	8	5	2	5	4	2	2
TOTAAL	575	1002	167	1002	217	1002	118	1002	96	1002
AANTAL ONDERVRAAGDEN (TOEGEGEVEN)	375		171		213		111		80	

TABEL 10

VRAAG 14. HET GESPREK OVER ACHTUITIENET HEEFT ZICH IN DE LAATSTE HELFT VAN DIT JAAR NIET TOEGEGEVEN OP HET WEL OF NIET MOETEN TOELAATEN VAN ACHTUITIEN EN DE EEN WIL VAN DE ZWANGERSCHAP. ZIJT U VAN HENING DAT ER IN DE HET EEN BEPALING ZAL MOETEN WORDEN OPGEGEVEN, DAT ACHTUITIEN NA DE EEN WIL ACHTUITIENET VERHOEDEN NIET MOETEN, OF DAT ACHTUITIEN NA DE EEN WIL ACHTUITIENET IN BILJONENDE BEPALING MOET PLAATS HEBBEN, OF ZIJT U DAT ER IN DE HET EEN BEPALING MOET WORDEN GESTELD
 IEDEN KAAFT HET ANTWOORDBELIJKHEIDEN WERD GETOOND

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		BESLACHT			
	KAN		KAN	VEED		
D. IK VIND, DAT ER IN DE HET EEN BEPALING MOET WORDEN OPGEGEVEN, DAT ACHTUITIEN NA DE EEN WIL ACHTUITIENET MOET ZIJN VERHOEDEN	152	26	62	21	90	30
E. IK VIND, DAT ER IN DE HET EEN BEPALING MOET WORDEN OPGEGEVEN, DAT ACHTUITIEN NA DE EEN WIL ACHTUITIENET IN BILJONENDE BEPALING MOET PLAATS HEBBEN	282	47	146	52	136	43
F. IK VIND, DAT ER IN DE HET EEN BEPALING MOET WORDEN OPGEGEVEN, DAT ACHTUITIEN NA DE EEN WIL ACHTUITIENET IN BILJONENDE BEPALING MOET PLAATS HEBBEN	125	21	62	22	63	21
MEET NIET	34	6	13	3	21	3
TOTAAL	593	1002	283	1002	309	1002
AANTAL ONDERVRAAGDEN (TOEGEGEVEN)	375		248		127	

TABEL 10.1

VRAAG 14. MET GELSPREK OVER ABORTUS HEEFT ZICH IN DE LAATSTE HULFT VAN DIT JAAR NOGAL TOEGESPIJT OP HET NIEL OP NIET MOGEN TOELATEN VAN ABORTUS NA DE 12e WEEK VAN DE ZWANGERSCHAP. BENT U VAN MEKINE DAE ER IN DE WET EEN BEPALING ZAL MOETEN WORDEN OPGESCHRIJVEN, DAT ABORTUS NA DE 12e WEEK ABSOLUUT VERBODEN MOET WORDEN, OF DAT ABORTUS NA 12 WEEKEN UITSLUITEND IN BIJZONDERE GEVALLEN MAG PLAATS VINDEN, OF ZIEGT U DAT ER IN DE WET GEEN TIJDSGRENZ MOET WORDEN GESTELD VOOR ABORTUS (EEN NAAMT MET ANTWOORMOGELIJKHEDEN WERD GEKOOND)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL	LEEFTIJD								
		24 JAAR OF JONGER	25 EN 29 JAAR	30 EN 34 JAAR	35 JAAR OF OUDER					
D. ER WIND, DAT ER IN DE WET EEN BEPALING MOET WORDEN OPGESCHRIJVEN, DAT ABORTUS NA DE 12e WEEK ABSOLUUT MOET ZIJN VERBODEN	152	28	18	12	39	22	48	35	59	34
E. ER WIND, DAT ER IN DE WET EEN BEPALING MOET WORDEN OPGESCHRIJVEN, DAT ABORTUS UITSLUITEND VOOR BIJZONDERE GEVALLEN MAG PLAATS VINDEN	282	47	45	39	50	34	60	41	60	38
F. ER WIND, DAT IN DE WET NOGMAAL GEEN BEPALING MOET WORDEN OPGESCHRIJVEN MET BETREFFING TOT DE TIJD WAKEN ABORTUS NIET MOET MAG PLAATS VINDEN	125	21	27	25	35	20	34	23	27	18
NIET NIET	34	6	3	4	7	4	7	5	17	10
TOTAAL	553	100%	110	100%	179	100%	144	100%	159	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (VONDENLIJKE)	575		55		215		148		157	

TABEL 10.2

VRAAG 14. MET GELSPREK OVER ABORTUS HEEFT ZICH IN DE LAATSTE HULFT VAN DIT JAAR NOGAL TOEGESPIJT OP HET NIEL OP NIET MOGEN TOELATEN VAN ABORTUS NA DE 12e WEEK VAN DE ZWANGERSCHAP. BENT U VAN MEKINE DAE ER IN DE WET EEN BEPALING ZAL MOETEN WORDEN OPGESCHRIJVEN, DAT ABORTUS NA DE 12e WEEK ABSOLUUT VERBODEN MOET WORDEN, OF DAT ABORTUS NA 12 WEEKEN UITSLUITEND IN BIJZONDERE GEVALLEN MAG PLAATS VINDEN, OF ZIEGT U DAT ER IN DE WET GEEN TIJDSGRENZ MOET WORDEN GESTELD VOOR ABORTUS (EEN NAAMT MET ANTWOORMOGELIJKHEDEN WERD GEKOOND)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL	KERST								
		NOORD	OOST	WEST	ZUID					
D. ER WIND, DAT ER IN DE WET EEN BEPALING MOET WORDEN OPGESCHRIJVEN, DAT ABORTUS NA DE 12e WEEK ABSOLUUT MOET ZIJN VERBODEN	152	28	11	15	45	24	64	24	33	26
E. ER WIND, DAT ER IN DE WET EEN BEPALING MOET WORDEN OPGESCHRIJVEN, DAT ABORTUS UITSLUITEND VOOR BIJZONDERE GEVALLEN MAG PLAATS VINDEN	282	47	44	40	43	46	121	48	54	48
F. ER WIND, DAT IN DE WET NOGMAAL GEEN BEPALING MOET WORDEN OPGESCHRIJVEN MET BETREFFING TOT DE TIJD WAKEN ABORTUS NIET MOET MAG PLAATS VINDEN	125	21	7	11	29	15	46	25	32	25
NIET NIET	34	6	11	14	4	3	17	6	3	3
TOTAAL	553	100%	73	100%	112	100%	268	100%	121	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (VONDENLIJKE)	575		70		128		259		120	

TABEL 10.3

VRAAG 14 MET GESPREK OVER ABORTUS HEEFT ZICH IN DE LAATSTE HELFT VAN DIT JAAR NIEMAL TOEGESPIJST OP HET WIL OP NIET HOGEN TOELATEN VAN ABORTUS NA DE 12E WEEK VAN DE ZWANGERSCHAP. BENT U VAN MEINING DAT ER IN DE WET EEN BEPALING ZAL MOETEN WORDEN OPGEROPEN, DAT ABORTUS NA DE 12E WEEK ABSOLUUT VERBODEN MOET WORDEN, OP DAT ABORTUS NA 12 WEKEN UITSLUITEND IN BIJZONDERE GEVALLEN MAG PLAATS NEMEN, OP ZEST U DAT ER IN DE WET GEEN TIJDSGRENZ MOET WORDEN GESTELD VOOR ABORTUS (EEN KAART MET ANTWOORDOEGELIJKHEIDEN WERD GETOOND)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		KORRELIEKE BINDING							
	NEDERLANDS HEAVOND		GEREFORMEERD		ROOIS KATHOLIEK		NIET AANGELIJDEN			
D. IK VIND, DAT ER IN DE WET EEN BEPALING MOET WORDEN OPGEROPEN, DAT ABORTUS NA DE 12E WEEK ABSOLUUT MOET ZIJN VERBODEN	152	26	32	30	28	32	52	31	41	17
E. IK VIND, DAT ER IN DE WET EEN BEPALING MOET WORDEN OPGEROPEN, DAT ABORTUS UITSLUITEND IN BIJZONDERE GEVALLEN MAG PLAATS NEMEN	282	47	50	46	44	32	73	44	117	50
F. IK VIND, DAT IN DE WET NIEMAL EEN BEPALING MOET WORDEN OPGEROPEN MET BETREFFING TOT DE TIJD WAARIN ABORTUS NIET MEER MAG PLAATS NEMEN	125	21	14	14	17	15	32	19	60	27
NIET NIET	34	6	11	13	1	1	9	8	13	6
TOTAAL	593	100	107	103	84	100	166	100	237	100
AANTAL ONDERVRAAGDEN (TOEGEGEGEN)	573		104		77		169		224	

TABEL 10.4

VRAAG 14 MET GESPREK OVER ABORTUS HEEFT ZICH IN DE LAATSTE HELFT VAN DIT JAAR NIEMAL TOEGESPIJST OP HET WIL OP NIET HOGEN TOELATEN VAN ABORTUS NA DE 12E WEEK VAN DE ZWANGERSCHAP. BENT U VAN MEINING DAT ER IN DE WET EEN BEPALING ZAL MOETEN WORDEN OPGEROPEN, DAT ABORTUS NA DE 12E WEEK ABSOLUUT VERBODEN MOET WORDEN, OP DAT ABORTUS NA 12 WEKEN UITSLUITEND IN BIJZONDERE GEVALLEN MAG PLAATS NEMEN, OP ZEST U DAT ER IN DE WET GEEN TIJDSGRENZ MOET WORDEN GESTELD (EEN KAART MET ANTWOORDOEGELIJKHEIDEN WERD GETOOND)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		POLITIEKE VOORKEUR							
	PROGRESSIEVEN		CDA		VVD + D66 +70		ANDERE POLI- TIEKE PARTIJ			
D. IK VIND, DAT ER IN DE WET EEN BEPALING MOET WORDEN OPGEROPEN, DAT ABORTUS NA DE 12E WEEK ABSOLUUT MOET ZIJN VERBODEN	152	26	35	19	49	38	14	16	52	29
E. IK VIND, DAT ER IN DE WET EEN BEPALING MOET WORDEN OPGEROPEN, DAT ABORTUS UITSLUITEND IN BIJZONDERE GEVALLEN MAG PLAATS NEMEN	282	47	99	32	52	41	84	33	77	43
F. IK VIND, DAT IN DE WET NIEMAL EEN BEPALING MOET WORDEN OPGEROPEN MET BETREFFING TOT DE TIJD WAARIN ABORTUS NIET MEER MAG PLAATS NEMEN	125	21	43	23	17	15	26	26	38	21
NIET NIET	34	6	10	5	10	2	3	2	13	7
TOTAAL	593	100	187	100	128	100	99	100	180	100
AANTAL ONDERVRAAGDEN (TOEGEGEGEN)	573		174		122		93		178	

TABEL 10.2

VRAAG 13 POLITICI VAN VERSCHILLENDE POLITIEKE PARTIJEN ZIJN DE LAATSTE JAAR EN HUN NU MOG- WELKE MET HET INDIENEN VAN VOORSTELLEN MET BETREKING TOT DE ABORTUSWETGEVING. HOEVEEL VAN HENNING DAT ER EEN ABORTUSNUT MOET WORDEN, DIE HET LATEN PLEGEN VAN ABORTUS ALLEEN IN BIJZONDERE GEVALLEN TOELAAT, OP EENT U VAN PENDING DAT ER EEN WET MOET KENNEN DIE HET LATEN PLEGEN VAN ABORTUS MOEILIJK MAAKT OF ZOET U DAT ER EEN ABORTUSNUT HOEVEEL TE ZIJN, HANEN DAT DE ARTE WELKE MOET ZIJN OM TE BESLISSEN OF HET AL DAN NIET DE VROED WEL HELPNU? ELEN KAART MET ONTWOEKMOEDLIGHEDEN WERD GETOOND

ALLE ONDERVRAAGDEN

	WETTELIJKE BEPALING OYER ABORTUS NA 12 WENEN									
	TOTAAL	WEL BEPALING DAT ABORTUS NA 12 WELK ABORTUSNUT VERHOUDEN MAKT ZIJN	AL BEPALING DAT ABORTUS IN BIJZONDERE GEVALLEN NA 12 WELKE WET	GEEN BEPALING VAN ABORTUS	NIET	NIET	NIET	NIET		
A. ER MOET EEN ABORTUS- WET KUNNEN DIE HET LATEN PLEGEN VAN ABORTUS UITSLUITEND IN BIJZONDERE GEVALLEN TOESTAAT	242	44	90	39	148	52	20	16	5	14
B. ER MOET EEN ABORTUS- WET KUNNEN, DIE HET LATEN PLEGEN VAN ABORTUS MOEILIJK MAAKT	54	18	15	10	33	12	4	3	3	16
C. ER MOET EEN ABORTUSNUT TE ZIJN, DE ARTE MOET WEL ZIJN OM TE BESLISSEN OF HET AL DAN NIET EEN WROED WEL HELPER WEL NIET	248	42	35	25	97	34	99	80	15	43
	26	4	9	6	4	2	2	1	11	33
TOTAAL	544	108	152	100	282	100	123	100	34	100
AAKTAL ONDERVRAAGDEN (GROEWEN)	675		188		264		118		33	

TABEL 11

VRAAG 15 EEN ANDER ONDERVRAAG DAT DE LAATSTE TIJD MUGEL IN DE BELANGSTEL- LING STAAT IS DE LUTHERANISME. IN HOEDEN HEN MET ENTHOUSIASME MET DE VROED VAN EEN ZIEKE OF NAASTE FAMILIE MALLEN OP TOEPASSING VAN MEDISCHE HANDELINGEN DOOR DE ARTE ICHE DE GOED VAN EEN ZIEKE NIET LANGER MEER WROED UITFOETSELD, OF DEZE KAARTES STAN EEN ANFAL GEVALLEN DERDEN, WAARIN LUTHERANISME 100% WEL EACHE GOED GENDERT AL DAN NIET GENDERTS EEN KUNNEN EEN GENDERT. WILT U VOOR ELEN VAN DE GEVALLEN OP DEZE KAARTES GENDERT EGOEN IN WELK VAN DE NIET GENDERTS GEVALLEN NAAR OM HENING ENTHOUSIASME WEL OF NIET GENDERTS 100%

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		GESLIEKT	
	MAN	VROED	MAN	VROED
EEN ZIEKE DE UITKENDLIJKE ZELF OM VRAAGT HOEVEEL VAN ZIEKHEID				
NIET, DAT HET/DE ONGENESLIJKE ZIEKE IS				
JA, WEL GENDERTS	408	69	193	69
NIET, NIET GENDERTS	179	30	84	31
NIET NIET	4	1	2	1
TOTAAL	591	100	287	100
DE NAASTE FAMILIE EN OM VRAAGT IN GEVAL DE ZIEKE HOEVEEL NIET MEER				
EEN KUNNEN IS EN HANEN OP HERSTEL NIET MEER BESTAAT				
JA, WEL GENDERTS	321	59	163	59
NIET, NIET GENDERTS	265	45	125	44
NIET NIET	2	0	0	0
TOTAAL	588	104	288	100
HET DE GENDERTS VAN EEN KIND KOMT VAST TE STAN DAT HET KIND MUGEL				
ZUTTER WEDSTUM TECHNIECH GEZIEN IN LEVEN KAN WROED GENDERTS, NAAR				
DAT MENTUELIJKE HANDELING NIET MEER MOEGLIJK ZAL ZIJN				
JA, WEL GENDERTS	428	72	218	73
NIET, NIET GENDERTS	154	26	74	26

STRAVENDEN MET ONBELEVENDE PIJNEN HIERTOEK UIT HUN LIJZEN KOMMEN

WORMEN VERLOST

JA, WEL GEONDOLOFD	453	76	223	78	229	75
NEEN, NIET GEONDOLOFD	199	23	42	22	73	24
WEEET NIET	4	1	2	1	2	1
TOTAAL	656	100%	267	100%	304	100%

OUWENNE MENSEN NIET MEER VOOR ZICHSZELF KUNNEN ZONDEN EN DE WENS TE

BERNNEN GUYEN LIEVER TE STERVEN

JA, WEL GEONDOLOFD	111	19	53	18	58	19
NEEN, NIET GEONDOLOFD	473	80	231	80	241	79
WEEET NIET	8	1	3	1	4	2
TOTAAL	592	100%	287	100%	303	100%

ALE EEN LICHAAMLIJK GEZONDE PERSOON UITZIEHENDIJK IELP DEN EIND JAAR

ZIEN LIEVEN WIL RAKEN EN HIERVOOR RIJ DEN ARTS OM DE MIDDELEN VRAACT

JA, WEL GEONDOLOFD	31	8	10	4	21	7
NEEN, NIET GEONDOLOFD	557	94	274	94	285	92
WEEET NIET	4	1	1	0	3	1
TOTAAL	592	100%	287	100%	304	100%

AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONDEWYGEN)	373	249	327
----------------------------------	-----	-----	-----

TABEL 13.1

VRAAG 042 ACCEPTATIE EUTHANASIE (40)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL	LEEFTIJD						
		24 JAAR OF JONGER	25 TA 36 JAAR	40 TA 54 JAAR	55 JAAR OF OUDER			
NIET GEONDOLOFD	212	36	28	26	64	43	67	62
NEUTRAAL	130	23	23	21	44	25	36	18
WEL GEONDOLOFD	281	42	38	33	80	45	34	39
TOTAAL	623	100%	110	100%	176	100%	146	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONDEWYGEN)	373	55	215	148	157			

TABEL 11.2

VRAAG 042 ACCEPTATIE EUTHANASIE (BE)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		ONBEKLEEDDE STODING							
			NIJDERLANDS HERVORD	GEREFORMEERD	ROOMS KATHOLIEK	NIET AANGESLUTEN				
NIET GEVOLGDE	212	36	54	31	49	58	67	40	41	17
NEUTRAAL	130	22	29	19	8	10	25	21	67	29
WEL GEVOLGDE	251	42	53	30	29	31	64	39	129	55
TOTAAL	593	100%	136	100%	86	100%	166	100%	237	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONBEKLEEDEN)	575		104		77		148		224	

TABEL 11.3

VRAAG 042 ACCEPTATIE EUTHANASIE (AE)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		POLITIEKE VOORKEUR							
			PROGRESSIEVEN	COA	VVD + DE +70	ANDERE POLI- TIEKE PARTIJ				
NIET GEVOLGDE	212	36	42	23	77	60	26	25	66	37
NEUTRAAL	130	22	46	24	15	12	27	20	43	23
WEL GEVOLGDE	251	42	99	53	36	28	44	44	72	40
TOTAAL	593	100%	187	100%	128	100%	99	100%	180	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONBEKLEEDEN)	575		178		178		93		178	

TABEL 11.4

VRAAG 042 acceptatie van euthanasie
naar attitude achiel abortus

alle onderzochten

	TOTAAL		'attitude achiel abortus					
			'attitude niet mee eens		'attitude mee eens			
			totmaal	procent	totmaal	procent		
erf goedtoest	212	36	25	12	88	35	118	63
neutraal	130	22	34	26	48	37	35	27
wel goedtoest	251	42	129	52	78	31	129	52
TOTAAL	593	100%	219	100%	184	100%	180	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONBEKLEEDEN)	575		216		178		184	

tabel 11.1

vraag 862 acceptatie euthanasie
naar houding t.o.v. abortus voor- en tegenstanders

alle ondervraagden

	houding t.o.v. abortus					
	totaal		tegenstanders		voorstanders	
wel goetorloofd	212	36	81	68	121	38
neutraal	130	23	17	13	113	10
wel goetorloofd	231	59	98	81	234	48
totaal	342	100%	100	100%	440	100%
aantal ondervraagden (ingevogen)	378		130		440	

TABEL 11.a

VRAAG 86A OP HET GELIELEN VAN HENNER ZOU DE DODDSTRAP MOETEN STAAN.
WAT IS HIERVOER UW MENING?
(EEN KAART MET ANTWOORMOGELIJKHEIDEN WERD GETOOND)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL	GESLACHT	
		MAN	VROUW
VOLKOMEN MEE EENS IN GROTE LIJNEN MEE EENS	187 33	93 32	94 31
NOCH MEE EENS, NOCH MEE ONDERS	141 25	71 25	70 25
ETWAS NIET MEE EENS	61 12	24 8	37 12
HEELVAAL NIET MEE EENS	115 19	52 18	63 20
NIET NIET	89 15	48 17	41 14
	0 0	0 0	0 0
TOTAAL	593 100%	298 100%	295 100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (INGEVOKEN)	575	248	327

TABEL 11.b

VRAAG 86B HOUDT ZIJN MEE DE DODD MOETEN WERDEN BESTAAPS.
WAT IS HIERVOER UW MENING?
(EEN KAART MET ANTWOORMOGELIJKHEIDEN WERD GETOOND)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL	GESLACHT	
		MAN	VROUW
VOLKOMEN MEE EENS IN GROTE LIJNEN MEE EENS	143 27	87 30	56 25
NOCH MEE EENS, NOCH MEE ONDERS	116 20	53 19	63 20
ETWAS NIET MEE EENS	86 14	37 13	49 16
HEELVAAL NIET MEE EENS	110 19	47 16	63 21
NIET NIET	120 20	64 22	56 19
	0 0	0 0	0 0
TOTAAL	593 100%	298 100%	295 100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (INGEVOKEN)	575	248	327

TABEL 12.0

VRAAG 88C HET DODEN VAN MENSEN IS IN TIJD VAN OORLOG GERECHTVAARDIG,
 MAZ IS NIEKOVER DE MENSCH.
 (ZIEZ KAAAT MET ANTHROPOMORFISCHEN NEMO GATIDDE)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL	GESLACHT	
		MAN	VROUW
VELGEPEN NEE EENS	91 13	51 10	39 13
IA GROTE LIJNEN NEE EENS	130 24	75 20	48 21
NOCH NEE EENS, NOCH NEE EENS	90 19	39 13	50 17
EIGENLIJK NIET NEE EENS	109 18	52 18	57 19
NELMAAL NIET NEE EENS	141 28	69 24	62 28
NEET NIET	2 0	2 1	0 0
TOTAAL	593 100%	288 100%	305 100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ZONGENOEM)	575	248	327

TABEL 12.1

VRAAG 88J ATTITUDESCHAAL DOODSTRAF (40)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL	LEEFTIJD			
		24 JAAR OF JONGER	25 TH 39 JAAR	40 TH 54 JAAR	55 JAAR OF OUDER
NELMAAL NIET NEE EENS	143 32	41 37	40 34	45 30	47 38
NEUTRAAL	229 38	48 44	47 37	55 38	55 34
NELMAAL NEE EENS	175 30	21 19	52 29	46 32	57 38
TOTAAL	547 100%	110 100%	139 100%	146 100%	152 100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONCELOOZEN)	575	55	215	148	157

TABEL 12.2

VRAAG 88J ATTITUDESCHAAL DOODSTRAF (40)

ALLE CADENVRAAGDEN

	TOTAAL	OPLEIDING			
		LAGER ONDERWIJS	LAGER VOERT- GEZET + UIT- GEZET + LAGER ONDERWIJS	UITGEREID VODAFGEZET + PROFESSIE ONDERWIJS	HOGER ONDERWIJS
NELMAAL NIET NEE EENS	143 32	43 26	34 25	46 29	50 32
NEUTRAAL	229 38	58 34	48 32	41 24	59 40
NELMAAL NEE EENS	175 30	46 40	70 33	31 27	8 8
TOTAAL	547 100%	147 100%	212 100%	118 100%	66 100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONCELOOZEN)	575	171	213	111	80

TABEL 14.1

VRAAG 17 ZODALS U WISSCHEN WEL HEET, ZITTEN EN THANS IN NEDERLAND HEEFT
DUITSEKS GEVANGENEN MET EEN LEVENSLANGE GEVANGENISSTRAF, DIE DUITSE-
ERS ZITTEN DUS NIJ 25 JAAR, VRAF MET EINDE VAN DE OORLOG, MET IS
UN MENING OVER DUSZ JAARZ
(EEN KAAKT MET ANTWOORDMOGELIJKHEDEN WERD OETCOOND)

ALLE ONDERVRAAGEN

	TOTAAL	LEEFTIJU			
		25 JAAR OF JONGER	25 TO 30 JAAR	30 TO 34 JAAR	35 JAAR OF OUDER
A. DE DUITSEKS DIE NIJ HDE GEVANGEN ZITTEN MOETEN ZUS HUN BOND IN DE GEVANGENIS BLIJVEN	172 29	22 20	44 25	46 33	59 37
B. DE DUITSEKS DIE NIJ HDE GEVANGEN ZITTEN ZOUDEN BIANNEWERT SCHAFTE MOETEN KRIJ- GEN	232 39	43 39	72 40	53 39	59 37
C. DE DUITSEKS DIE NIJ HDE GEVANGEN ZITTEN, ZOUDEN WIL GRAFIE MOETEN KRIJGEN OP EEN HOFAALD OCEHBLIK WAKR WOOGLAPIC HOD NIET	63 14	23 21	26 19	24 17	11 9
D. MET INTERESSEERT WIL NIET WAT ER NEI DIE DUITSEKS ZESPERT, DIE HDE GEVANGEN ZITTEN	163 17	22 20	36 22	16 11	27 19
	3 1	2 0	1 0	0 0	3 2
TOTAAL	593 100%	110 100%	170 100%	146 100%	159 100%
AANTAL ONDERVRAAGEN (OAGSWOENEN)	375	55	215	140	117

TABEL 14.2

VRAAG 17 antoel over oorlogensafadzlers
naar houding t.a.v. abortus voor- en tegenstanders

ALLE ONDERVRAAGEN

	TOTAAL	houding t.a.v. abortus	
		tegenstanders	voorstanders
tot een dood in pavenentia	172 29	44 33	128 38
betenkerkt oersta	232 39	46 34	186 41
op lange termijn oersta	63 14	13 10	50 16
het interessoert wil niet	163 17	22 21	75 18
weet niet	3 1	2 0	1 0
TOTAAL	593 100%	133 100%	460 100%
AANTAL ONDERVRAAGEN (OAGSWOENEN)	375	133	460

tabel 13-4

vraag 963 attitude schaal doodstraf
voor houding 1, a. v. abstrax voor- en tegenstanders

alle onderwerpen

	houding 1, a. v. abstrax					
	totaal		tegenstanders		voorstanders	
beloonst dat een wett	192	33	43	32	151	33
neutral	225	38	43	32	182	39
beloonst een wett	173	30	50	26	137	29
totaal	590	100%	136	100%	460	100%
aantal onderwerpen (aangepast)	575		135		440	

TABEL 14

VRAAG 17 ZUALS U PLEESCHEN NEL OEFF, ZITTEK ER THANS IN DEUTSCHLAND ODD
DUITSERS OPMERKEN MET EEN LEVENSLANG OEVANGELISSTRAP, DIE DUITS-
ERS ZITTEK DIT MET 29 JAAR, KANAF MET EINDS VAN DE OORLOG, WAT IS
UW PLANS OVEK DEZE ZAKK
(EEN KANAF MET ANTOEGEMOELI, WERCH WERD OETDOND)

ALLE ONDERVRAAGEN

	TOTAAL		GESLACHT	
			MAN	VROUW
A. DE DUITSERS DIE NU NOD OEVANGEN ZITTEK MOETEN TIT HAN WOOD IN DE OEVANGELIS OEFEN	172	29	90	82
B. DE DUITSERS DIE NU NOD OEVANGEN ZITTEK ZOUDEK BINNENWERT SAATIE MAETEN KRIJ- DEN	232	39	117	115
C. DE DUITSERS DIE NU NOD OEVANGEN ZITTEK, ZOUDEK NEL GAATIE MOEFEN KRIJGEM OP EEN SUVAALIG OETDILIE WAKK VERKLEPIS NOD NIET	83	14	42	41
D. MET INTERESSERE MEJ NIET WAT ER MET DIE DUITSERS OEVANGT, DIE NOD OEVANGEN ZITTEK MAET NIET	109	17	27	82
	8	1	2	7
TOTAAL	593	100%	298	295
AANTAL ONDERVRAAGEN (ONGEWOUEN)	575		248	327

TABEL 13.3

VRAAG 643 ATTITUDESCHAAL DOODSTRAF (AD)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		WETELIJKE BINDING							
	WEDERLANDS HERVOORND		GEWOPKEND		ROOFS KATHOLIEK		NIET AANGESLOTEN			
WETELIJK NIET MET ZENS	199	32	30	28	37	44	31	31	75	32
NEUTRAAL	225	38	38	35	25	27	70	42	68	48
WETELIJK MET ZENS	175	30	29	27	24	29	45	27	67	39
TOTAAL	599	100%	127	100%	64	100%	166	100%	237	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONBESWOREN)	575		184		77		168		278	

TABEL 13.4

VRAAG 649 ATTITUDESCHAAL DOODSTRAF (AD)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		POLITIEKE VOORKEUR							
	PROGRESSIEVEN		CDB		VVD + DS +78		ARBEIDERS PARTIJ			
WETELIJK NIET MET ZENS	198	32	71	38	43	23	26	23	93	39
NEUTRAAL	229	34	88	28	48	38	55	53	56	32
WETELIJK MET ZENS	175	30	48	28	37	29	20	25	71	39
TOTAAL	599	100%	187	100%	128	100%	99	100%	180	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONBESWOREN)	575		176		128		93		178	

TABEL 13.5

VRAAG 645 ATTITUDESCHAAL DOODSTRAF (AD)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL		ACCEPTATIE VAN EUTHANASIE					
	NIET GEOORLOOFD		NEUTRAAL		WEL GEOORLOOFD			
WETELIJK NIET MET ZENS	199	32	77	24	37	28	79	31
NEUTRAAL	229	38	69	53	53	42	103	41
WETELIJK MET ZENS	175	30	60	31	40	31	70	29
TOTAAL	599	100%	206	100%	130	100%	249	100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (ONBESWOREN)	575		209		130		256	

TABEL 15.4

VRAGEN 144 IS VIND HET GOED DAT KINDEREN TOT 10 JAAR NAAR HET STRAND
LOPEN
(EEN NAAR MET ANTWOORDELIJKHEIDEN WERD GETOOND)

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL	GESLACHT	
		MAN	VROUW
VOLGDEREN MET EENS	163 24	75 26	68 22
IN GROTE LIJNEN MET EENS	91 15	55 19	36 12
NOCH MET EENS, NOCH MET ONEENS	59 10	22 8	17 12
BIJNA NIET MET EENS	101 17	67 16	55 19
HELEMAAL NIET MET EENS MET NIET	198 34	88 31	109 36
	1 0	1 0	0 0
TOTAAL	593 100%	288 100%	305 100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (TOEGEWOZEN)	575	248	327

TABEL 15.5

VRAGEN 145 INDEKS MOETEN SEXUELE SPELLETJES VAN JONGE KINDEREN VERBODEN
ZIJN NAAR MET ANTWOORDELIJKHEIDEN WERD GETOOND

ALLE ONDERVRAAGDEN

	TOTAAL	GESLACHT	
		MAN	VROUW
VOLGDEREN MET EENS	123 21	60 21	63 21
IN GROTE LIJNEN MET EENS	104 19	49 17	57 19
NOCH MET EENS, NOCH MET ONEENS	109 19	60 21	49 16
BIJNA NIET MET EENS	122 21	58 20	63 21
HELEMAAL NIET MET EENS MET NIET	150 22	61 21	70 23
	1 0	0 0	1 0
TOTAAL	593 100%	288 100%	305 100%
AANTAL ONDERVRAAGDEN (TOEGEWOZEN)	575	248	327

TABEL 15.c

VRAAG 14E: GODESIJNEN HUN GODEDE KINDERSCHEN VOORHOUEN DAT HET-BEPER IS
ZICH TE ONDERWIJZEN EN NIET VAN ZELFBEWEGINGEN TE OOR
EKEN KAAKT MET ANTWOORDMOGELIJKHEIDEN WERD GEVONDEN

ALLE ONDERVRAAGEN

	TOTAAL	GESLACHT	
		MAN	VROUW
VOLKOREN MET EENS IN GROTE LIJNEN MET EENS	128 22	62 21	61 22
NOCH MET EENS, NOCH MET ONRENS	95 14	46 14	49 14
REGELIJK NIET MET EENS	94 18	41 15	53 17
REGELIJK NIET MET EENS	87 13	42 14	47 14
REGELIJK NIET MET EENS WEEET NIET	184 30	94 30	87 20
	3 1	1 0	2 1
TOTAAL	593 100%	298 100%	305 100%
AANTAL ONDERVRAAGEN (ONDERWOUEN)	575	298	327

TABEL 15.d

VRAAG 14B: ALS HET GESLACHTSGEHOORSCHEP MEERMAAL LUS KAAKT VAN HET KINDEREN
MILJEN JOU MET SPEELDE ALLEN NAAR EELIENE LIGDEN
EEN KAAKT MET ANTWOORDMOGELIJKHEIDEN WERD GEVONDEN

ALLE ONDERVRAAGEN

	TOTAAL	GESLACHT	
		MAN	VROUW
VOLKOREN MET EENS IN GROTE LIJNEN MET EENS	89 14	42 15	42 14
NOCH MET EENS, NOCH MET ONRENS	60 12	26 9	34 14
REGELIJK NIET MET EENS	91 19	47 16	44 14
REGELIJK NIET MET EENS	124 21	67 23	57 19
REGELIJK NIET MET EENS WEEET NIET	223 39	105 37	119 39
	2 0	1 0	1 0
TOTAAL	593 100%	298 100%	305 100%
AANTAL ONDERVRAAGEN (ONDERWOUEN)	575	298	327

tabel 14
vraag 16

attitude seksualiteit
naar houding t. a. v. abortus voor- en tegenstanders

alle onderzochten

	totaal		houding t. a. v. abortus			
			tegenstanders	voorstanders		
keuzemod niet een eens	193	37	21	16	198	37
erelkaar	178	30	27	20	151	33
keuzemod een eens	223	28	20	25	140	30
totaal	416	65	41	41	338	67
aantal onderzochten (ingevulde)	375	135			440	

tabel 17

vraag 08, 12 en 18

correlatie matrix

	doedstuf			abortus				seksualiteit				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. op het glijden van mensen om de doedstuf moeten staan		0,88	0,37	0,02	0,05	0,06	0,11	-0,10	0,19	0,19	0,13	0,23
2. mensliefde met de doed stuf moet een heil zijn	0,70		0,31	-0,03	0,11	0,11	0,14	-0,25	0,21	0,22	0,16	0,22
3. het doedstuf van mensen in tijd van oorlog is gerechtvaardigd	0,27	0,31		-0,54	0,06	0,06	0,11	-0,13	0,09	0,11	0,13	0,09
4. de vrouw heeft recht op abortus indien zij het wil	0,02	-0,03	-0,04		-0,31	-0,37	-0,20	0,23	-0,14	-0,10	-0,26	-0,21
5. mensen die abortussen zijn niet betrouwen	0,09	0,11	0,06	-0,51		0,71	0,27	-0,20	0,20	0,20	0,26	0,29
6. mensen die keuzemod met abortus hebben weinig respect voor het leven	0,06	0,11	0,04	-0,37	0,71		0,49	-0,20	0,24	0,20	0,20	0,24
7. abortus is onder geen enkele omstandigheid gerechtvaardigd	0,13	0,14	0,11	-0,20	0,37	0,49		-0,24	0,22	0,20	0,26	0,27
8. ik vind het goed dat kinderen tot 10 jaar spreken om het strand lopen	-0,18	-0,23	-0,13	0,25	-0,20	-0,20	-0,24		-0,18	-0,21	-0,22	-0,20
9. alle zijn gelijkwaardig op het gebied van seksualiteit	0,10	0,11	0,09	-0,14	0,20	0,20	0,23	-0,10		0,26	0,20	0,20
10. ouders moeten seksuele opvoeding van hun kinderen krijgen	0,20	0,22	0,11	-0,10	0,27	0,20	0,25	-0,21	0,26		0,27	0,22
11. alle jonge mensen voor het hofelijk moeten spreken met elkaar hebben, het hebben zij een reden voor elkaar	0,13	0,15	0,13	-0,20	0,26	0,26	0,26	-0,20	0,20	0,27		0,20
12. ouders moeten hun kinderen voorhouden dat het leven is zeer te bezinnen en niet een spelletje om te doen	0,23	0,22	0,26	-0,21	0,29	0,24	0,27	-0,20	0,28	0,22	0,20	

Tabel 10
 vraag 08, 12 en 14 Factor ladingen

	Factor I	Factor II	Factor III
1	.02	.84	.17
2	-.02	.80	.17
3	-.07	.60	-.01
4	.77	.03	-.07
5	-.02	.00	.21
6 voor omschrijving zie tabel 17	-.03	.03	.14
7	-.80	.10	.23
8	.27	-.07	-.20
9	-.03	.00	.67
10	-.10	.12	.73
11	-.10	.00	.67
12	-.10	.10	.70

APPENDIX C

VRAGENLIJST

VRAGEN WERKELIJK EN MOGELIJK STELLEN
OPWOORDEN MOGELIJK REPEREN EN/OF AANSTREPEN

01 VELDDEB RECHT GEPREK

-----OV----- WISSTEN

02 INKENDEND EEN De Nederlandse Stichting voor Statistiek stelt een onderzoek in naar enige in de belangstelling staande onderwerpen, u kunt dan onder meer denken aan kwesties als gijzing, abortus en dergelijke. Mag ik u hierover enige vragen stellen?

* Enq.: VOLGENDEN KORTEVERHOORDE INVULLEN : -----

SIMPEL VULT U OP -----> 1 10
RICHTIGTEL. = UITDRUKT OPELLEN -----> 1

03 Allereerst zou ik u willen vragen hoe het gewin waartoe u behoort te worden geteld naar geslacht en leeftijd?
Enq.: TOT HET GEWIS BEHOORT ALLE PERSONEN DIE IN WETTELIJKE VERBOD MET ALAAS SAMKOMEN, EXCLUSIEF ECHTE DIE EEN MILITAIRE VERPLICHTING VERVULLEN EN GEWIS INGESCHIED PERSONEN

	MEN	VROUW	eigen-, etief- en pleegkinderen, van oud naar jong	omgerekte inwonende personen van oud naar jong
geslacht, M of V	M	V		
leeftijd, in jaren				

04 Enq.: PERSONENNUMMERS
NOTIËN *

05 PERSONENLETTER VAN DE 12
ONDERVRAAGEN PERSONEN ON-

A	B	C	D	E	F	G	H	J	K	L	M	N	O	P
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

06 Enq.: ALLEEN DE PERSONEN VAN 15 JAAR EN OPPER VAN LINKS NAAR RECHTS EEN NUMMER GEVEN

07 Enq.: BEPAAL DE PERSONEN DIE U HERT ONDERVRAAGEN DOOR VAN LINKS NAAR RECHTS DE PERSONEN DIE U EIJ AANWELIING *
EEN PERSONENNUMMER HERT BEHOUDEN, TELDEN AF TE TELLN TOT U GEKOMEN BENT TOT EN MET HET RICHTIGTEL HET
AANWELIING A, DE PERSONEN NAARD HET RICHTIGTEL VOLT DIENT U VERBOD TE ONDERVRAAGEN

08 Ik had graag met (Enq.: HOER PERSONEN NAARD HET RICHTIGTEL VOLT VOLGENS AANWELIING BI EEN GESPREK
willen spreken.

09 Enq.: INDIEN HET EEN ANDERE VERBOD IS DAN WAARDE U HET GESPREK BEHOUDEN BENT, VRAAG 05 STELLEN: ANDERE OVER
OP VRAAG 05

10 Is hij/zij nu thuis?

neen * * * * * JA * * *

11 Wanneer kan ik hem/haar thuis treffen of met hem/haar een gesprek te voeren?

Datum -----
Dag -----
Tijd -----
Person op wie het richtgetal valt is nooit thuis te treffen
Beden -----
Enq.: DIT GESPREK BEHOUDEN

12 Ik zal nu graag het gesprek met hem/haar willen voortzetten.

Enq.: HERHAAL INKENDEND EEN

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
1	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23

10. **Eng.: OVERSAMMELING INVALPENSJES A (SINDS 6).** Op dit formulier staan een aantal uitproeven van mensen over abortus. Wilt u voor iedere uitproef antwoorden in kolommen u het a) dan niet eens weet het die uitproef.

11. **Eng.: OVERSAMMELING DEART 3.** Politiek van verschillende politieke partijen zijn de laatste jaren - en ook nu nog - bezig met het indienen van voorstellen met betrekking tot de abortus wetgeving. Bent u van mening dat er een shortstreek moet komen die het laten plagen van abortus uitsluitend in bijzondere gevallen toeliet of bent u van mening dat er een wet moet komen die het laten plagen van abortus mogelijk maakt of zegt u dat er geen shortstreek hoeft te zijn maar dat de arts vrij moet zijn om te beslissen of hij al dan niet de vrouw wil helpen. **Wooet u naar de letter die voor uw antwoord staat. Eng.: EEN STREEK**

A	B	C	weet niet
---	---	---	-----------

12. **Eng.: OVERSAMMELING DEART 4.** Het gesprek over abortus heeft zich in de laatste helft van dit jaar nogal toegespit op het wel en niet mogen toelaten van abortus na de 12e week van de zwangerschap. Bent u van mening dat er in de wet een bepaling zal moeten worden opgenomen, dat abortus na de 12e week absoluut moet worden verboden, of dat abortus na 12 weken uitsluitend in bijzondere gevallen nog plaats hebben of zegt u, dat er in de wet geen tijdsgrens moet worden gesteld voor abortus. **Wooet u naar de letter die voor uw antwoord staat. Eng.: EEN STREEK**

D	E	F	weet niet
---	---	---	-----------

13. **Eng.: OVERSAMMELING DE SAARDERS A T/M F ENN VOOR KEN IN DE VULGAREN A T/M F.** Een ander onderwerp dat de laatste tijd nogal in de belangstelling staat is de euthanasie. Ik bedoel hier met euthanasie het op verzoek van een zieke of naaste familie toelaten of toegestaan van medische handelingen door de arts, zodat de dood van een zieke niet langer meer wordt uitgesteld. Op deze kaartjes staan een aantal gevallen, waarin euthanasie ook wel zachte dood genoemd al dan niet geoorloofd zou kunnen zijn genoemd. Wilt u voor ieder van de gevallen op deze kaartjes genoemd zeggen in welke van de hier genoemde gevallen naar uw mening euthanasie wel of niet geoorloofd is.

Ik vind euthanasie geoorloofd als	Ja, wel geoorloofd	Neen, niet geoorloofd
K. een zieke er uiteindelijk zelf om vraagt omdat hij/zij van zichzelf weet dat hij/zij ongeneeslijk ziek is	*	*
L. de naaste familie er om vraagt in geval de zieke helemaal niet meer bestaat	*	*
M. hij de gebuurte van een kind moet vast te staan dat het kind ongevoelig voor medische behandelingen is en leven kan worden gehouden, maar dat menselijke behandeling heeft meer mogelijk zal zijn	*	*
N. starwendes met onoploselijke pijnen hierdoor uit hun lijden kunnen worden verlost	*	*
O. oudere mensen niet meer voor zichzelf kunnen zorgen en de zorg te kunnen geven liever te sterven	*	*
P. als een lichamelijke gezond persoon uiteindelijk zelf om wils om zijn leven wil maken en hiervoor hij een arts om de middelen vraagt	*	*

14. **Eng.: OVERSAMMELING DEART 1.** Ik ge u nu een aantal uitproeven van mensen opgenomen over de seksualiteit in Nederland. Ik zal u de uitproeven een voor een opgeven. U kunt uw antwoord geven aan de hand van deze kaart.
Eng.: UITPRAKEN ENN VOOR EEN INPREDEN

uitproeven	volkomen een	in grote lijnen een	noch een eens noch een eens	eigenlijk niet een	volledig een						
A. ik vind het goed dat kinderen tot 10 jaar leeft aan het strand lopen	*	*	*	*	*						
B. als een geelichtzamenenschap helemaal toelaakt van het kindere krijgen om het speedily alleen maar epolien worden	*	*	*	*	*						
C. oudere moeten eenmaal opelietjes van jonge kinderen verlieden	*	*	*	*	*						
D. als jonge mensen voor hun tweelijde eenmaal omgoud met zikhar hebben de betoven te geen respect voor eikant	*	*	*	*	*						
E. oudere moeten hun oudere kinderen voortuuden dat het beter is zich te behaerren en niet aan zelfverrediging te doen	*	*	*	*	*						
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50		
1	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	22

Eng. 60.....

Volgn. gesprek.....

A 5472-2

12. **Eq.: OVERHOEDIG INVULFORMULIER A (PAGINA 2).** Op dit formulier staan een aantal uitspraken van mensen over abortus. Wilt u voor iedere uitspraak aangeven in hoeverre u het al dan niet eens bent met die uitspraak.

13. **Eq.: OVERHOEDIG KANT 3.** Politici van verschillende politieke partijen zijn de laatste jaren - en ook nu nog - bezig met het latieren van voorstellen met betrekking tot de abortus wetgeving. Bent u van mening dat er een abortuswet moet komen die het laten plagen van abortus uitbuitend in bijzondere gevallen toelaat of bent u van mening dat er een wet moet komen die het laten plagen van abortus mogelijk maakt of zegt u dat er geen abortuswet hoeft te zijn maar dat de arts vrij moet zijn om te beslissen of hij al dan niet de vrouw wil helpen. Moemt u naar de letter die voor u antwoord staat. **Eq.: EEN STREEP**

A	B	C	weet niet
---	---	---	-----------

14. **Eq.: OVERHOEDIG KANT 4.** Het gesprek over abortus heeft zich in de laatste helft van dit jaar opeel toegepast op het wel of niet mogen toelaten van abortus na de 12e week van de zwangerschap. Bent u van mening, dat er in de wet een bepaling zal moeten worden opgenomen, dat abortus na de 12e week abortus niet worden verboden, of dat abortus na 12 weken uitbuitend in bijzondere gevallen nog plaats hebben of zegt u, dat er in de wet geen uitspraken moet worden gemaakt over abortus. Moemt u naar de letter die voor u antwoord staat. **Eq.: EEN STREEP**

D	E	F	weet niet
---	---	---	-----------

15. **Eq.: OVERHOEDIG DE KAARTJES E T/M F EEN VOORZIEK IN DE VOLGORDE E T/M F.** Een ander onderwerp dat de laatste tijd nogal in de belangstelling staat is de euthanasie. Ik bedoel hier met euthanasie het op verzoek van een zieke of naaste familie sluiten of weggeven van medische handelingen door de arts, zodat de dood van een zieke niet langer meer wordt uitgesteld. Op deze kaartjes staan een aantal gevallen, waarin euthanasie (ook wel zachte dood genoemd) al dan niet geoorloofd zou kunnen zijn genoemd. Wilt u voor ieder van de gevallen op deze kaartjes genoemd zeggen in welke van de hier genoemde gevallen naar de mening euthanasie wel of niet geoorloofd is.

Ik vind euthanasie geoorloofd als	Ja, wel geoorloofd	Neen, niet geoorloofd
A. een zieke er uiteindelijk zelf om vraagt omdat hij/ zij van zichzelf weet dat hij/zij ongeneeslijk ziek is	*	*
B. de naaste familie er om vraagt in geval de zieke helemaal niet meer bij kennis is en hoop op herstel niet meer bestaat	*	*
C. hij de dokter om een kind aan te staan dat het kind mogelijk sneller medisch behandelen zou kunnen in leven kan worden gehouden, maar dat een zwaar herbenoeming snit meer mogelijk zal zijn	*	*
D. starvende met ongeneeslijke pijn hierdoor uit hun lijden kunnen worden verlost	*	*
E. ouders mensen niet meer voor zichzelf kunnen zorgen en de wett te kunnen geven leeuw te starven	*	*
F. als een zieke een zieke persoon uiteindelijk zelf een kind aan zijn leven wil maken en hiervoor hij een arts om de middelen vraagt	*	*

16. **Eq.: OVERHOEDIG KANT 1.** Ik ga u nu een aantal uitspraken van mensen opgeven over de seksualiteit in Nederland. Ik zal u de uitspraken ook voor een opgeven, u kunt uw antwoord geven aan de hand van deze kaart. **Eq.: UITSPRAKEN EEN VOOR EEN OPMERKEN**

uitspraak	volkomen mee eens	in grote lijnen mee eens	noch mee eens noch mee eens	niet mee eens	hielmaal niet mee eens						
A. ik vind het goed dat kinderen tot 10 jaar naakt aan het strand lopen	*	*	*	*	*						
B. als een gezinsamenloop hiernaar loemacht van het kinderen krijgen een het opvoeding alleen naar opzitten worden	*	*	*	*	*						
C. ouders moeten seksuele spelletjes van jonge kinderen verbieden	*	*	*	*	*						
D. als jonge mensen voor hun huwelijk seksuele omgang met elkaar hebben dat hebben ze geen probleem voor elkaar	*	*	*	*	*						
E. ouders moeten hun kinderen voorhouden dat het beter is zich te beheersen en niet aan zelfbevrediging te doen	*	*	*	*	*						
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50		
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
1	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23

Eq.no: Volgt, gesprek

17 Vraag: OEFENINGEN KAART 1. Ik wil u tenslotte een vraag stellen over een heel ander onderwerp. Dit onderwerp staat het ene jaar wel en het andere jaar niet in de publieke belangstelling. De vraag heeft nogal lange insluiting. Gaar- en hebben wij hier afgedrukt op deze kaart. U kunt u mening geven door de letter te noemen die voor uw antwoord staat.

A	*	*	B	*	*	C	*	*	D	*	*		
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	--	--

18 Geslacht O.P. :

mannen-	*	*	vrouwen-	*	*
lijst			lijst		

19 Leeftijd O.P. :

19 jaar of jonger	20 t/w	24 25 t/w	26 30 t/w	34 35 t/w	36 40 t/w	44 45 t/w	46 50 t/w	54 55 t/w	56 60 t/w	64 65 t/w	74 of ouder
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

20 Burgerlijke staat O.P. :

getrouwd	*	*	getrouwd geweest	*	*	ongetrouwd	*	*
----------	---	---	------------------	---	---	------------	---	---

21 Gezinsgrootte

1 per- soon	*	*	2 per- soon	*	*	3 per- soon	*	*	4 per- soon	*	*	5 of meer personen	*	*
----------------	---	---	----------------	---	---	----------------	---	---	----------------	---	---	-----------------------	---	---

22 Vraag: EEN STREEP

A		B		C		D		
bewenlaag	*	*	bewenlaag	*	*	bewenlaag	*	*
onderlaag	*	*	onderlaag	*	*	onderlaag	*	*

23 Bent u aangesloten bij een beschermingschap of geloofsmatige groepering ?

ja	*	*	nee	*	*
----	---	---	-----	---	---

24 Bij welke ?

Med. Hervormd	*	*	Geneformeed	*	*	R.K.	*	*	geen	*	*
wil niet zeggen	*	*	ander beschermingschap, secte of religieuze groepering	*	*	t.w.:	-----				

25 INDIEN NED. HERVORMD VANDEN: Wat welke stroming in de Ned. Hervormde kerk behoort u ?

vrij- stemig	*	*	midde- orthodox	*	*	gevoelensvolle bond	*	*	andere	*	*	t.w.:	-----	
-----------------	---	---	--------------------	---	---	------------------------	---	---	--------	---	---	-------	-------	--

26 Naar welke politieke partij gaat uw voorkeur uit ? Vraag: EEN STREEP

PvdA	*	*	VVP	*	*	ARP	*	*	CRU	*	*	CSB	*	*	VVD	*	*
SPK	*	*	D'66	*	*	DS'70	*	*	FDP	*	*	OPV	*	*	SGP	*	*
NP	*	*	andere politieke partij	*	*	t.w.:	-----										
weet niet	*	*	wil niet zeggen	*	*	geen voorkeur	*	*									

27 Vraag: GEF EEN STREEP WINKEN VOORDE OEFENINGEN-DEEL. Sou u aan de hand van deze kaart willen zeggen wat de laatste ontwikkelings opbreiding is, eventueel de opbreiding die u nu volgt. Vraag: EEN STREEP. Het is een ontwikkelings stroom van welke WINKEN VOORDE. Nou u naar de letter of lettersomstelling die voor uw antwoord staat.

1	1V	2	3V	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200
---	----	---	----	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

28 Beantwoord de volgende vragen met betrekking tot uw beroep of bedrijf :

U bent werkzaam (incl. verlof, ver- let, ziekte)	U bent niet werkzaam incl. op verlof, ziektewet, pensioen, werkloos enz.; NO NUMMERS 29 EN 30 STELLEN VOOR LAATSTE BEHEP O.P.	O.P. studeert en heeft geen beroep	O.P. is huis- vrouw en heeft geen beroep
--	---	--	--

29 Wat is/was uw beroep en functie? In welk soort bedrijf of installatie bent/was u werkzaam en is/was dat zelfstandig of in loondienst en bij de overheid of niet.

Beroep :

Functie :

soort bedrijf of installatie :

in loondienst, niet bij overheid A in loondienst bij overheid B zelfstandig C

30 Teelt (teelde) het bedrijf of de installatie waar u werkt (werkte) meer of minder dan 10 personeelsleden in vaste dienst?

10 of meer		5 of minder		5		weert niet		N		
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	X
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	X
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

31 O.P. woont :

buiten zijn eigen woonplaats * * binnen zijn eigen woonplaats * *

32 Woonplaats O.P. :

Eng.: OVER OPVANG 36

34 Eerste cijfer van zijn enquêtenummer:

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	X
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

35 Tweede cijfer van zijn enquêtenummer:

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	X
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

36 Naam enquêtecentrum

37) Datum gesprek

38) Tijdsduur gesprek

81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	X	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
1	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23

Eng. no.

Volgno. gesprek

A 5477-6

INVULFORMULIER A

Vraag: Op dit formulier staan een aantal uitspraken van mensen over abortus.
 Wilt u voor iedere uitspraak aangeven in hoeverre u het al dan niet eens bent met die uitspraak?

uitspraak	volkomen mee eens	de grote lijnen mee eens	noch mee eens noch mee oneens	niets mee eens	volkomen niet mee eens
A. De vrouw heeft recht op abortus indien zij dit wil	*	*	*	*	*
B. Artsen die abortussen zijn niet beter dan moordenaars	*	*	*	*	*
C. Vrouwen die lasten van abortus hebben weinig verdien met het leven	*	*	*	*	*
D. Abortus is onder geen enkele omstandigheid geoorloofd	*	*	*	*	*

31	32	33	34	35	36	37	38	39	100		2
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24

KAARTJES A T/M H. Enq.: KAARTJES LOSKNIPPEN VOOR ENQUETEREN

Ik vind abortus geoorloofd als het verder voldragen van de zwangerschap
gevaar oplevert voor de gezondheid of het leven van de moeder

Bij enquête A 5477, vraag 09

KAARTJE A

Ik vind abortus geoorloofd als een vrouw om een of andere reden
het wil en er medisch gezien geen bezwaren zijn

Bij enquête A 5477, vraag 09

KAARTJE B

Ik vind abortus geoorloofd als de kans groot is dat een misvormd
of gehandicapt kind ter wereld wordt gebracht

Bij enquête A 5477, vraag 09

KAARTJE C

Ik vind abortus geoorloofd als de aanstaande moeder niet
gehuwd is en niet wil huwen met de betrokken man

Bij enquête A 5477, vraag 09

KAARTJE D

Ik vind abortus geoorloofd als de vrouw ten gevolge van
een aanrinding of verkrachting zwanger is geworden

Bij enquête A 5477, vraag 09

KAARTJE

Ik vind abortus geoorloofd als de vrouw al een groot gezin
heeft en meer kinderen niet gewenst zijn

Bij enquête A 5477, vraag 09

KAARTJE

Ik vind abortus geoorloofd als de aanstaande
moeder niet gehuwd is en niet kan huwen met de betrokken man

Bij enquête A 5477, vraag 09

KAARTJE

Ik vind abortus geoorloofd als er een kans bestaat,
dat het kind een ongelukkige jeugd tegemoet zal
gaan, omdat zijn ouders niet echt van hem kunnen houden

Bij enquête A 5477, vraag 09

KAARTJE

Ik vind euthanasie geoorloofd als een zieke er uiteindelijk zelf om vraagt omdat hij/zij van zichzelf weet dat hij/zij ongeneeslijk ziek is.

Bij enquête A 5477, vraag 15

KAARTJE K

Ik vind euthanasie geoorloofd als de naaste familie er om vraagt ingeval de zieke helemaal niet meer bij kennis is en de hoop op herstel niet meer bestaat.

Bij enquête A 5477, vraag 15

KAARTJE L

Ik vind euthanasie geoorloofd als bij de geboorte van een kind komt vast te staan dat het kind nog wel zuiver medisch technisch in leven kan worden gehouden, maar dat menselijke herkenning nooit meer mogelijk zal zijn.

Bij enquête A 5477, vraag 15

KAARTJE M

Ik vind euthanasie geoorloofd als stervenden met ongelovelijke pijnen hierdoor uit hun lijden kunnen worden verlost.

Bij enquête A 5477, vraag 15

KAARTJE N

Ik vind euthanasie geoorloofd als oudere mensen niet meer voor
zichzelf kunnen zorgen en de wens te kennen geven liever
te sterven.

Bij enquête A 5477, vraag 15

KAART 0

Ik vind euthanasie geoorloofd als een lichamelijk gezonde
persoon uiteindelijk zelf een eind aan zijn leven wil
maken en hiervoor bij de arts om middelen vraagt.

Bij enquête A 5477, vraag 15

KAART P

-
- volkomen mee eens
 - in grote lijnen mee eens
 - noch mee eens, noch mee oneens
 - eigenlijk niet mee eens
 - helemaal niet mee eens
-

Bij enquête A 5477, vraag 08, 16

KAART 1

Ik vind abortus in dit geval gerechtvaardigd tot :

- 3 maanden
 - 4 maanden
 - 5 maanden
 - 6 maanden
 - langer dan 6 maanden
 - vind abortus in dit geval niet gerechtvaardigd
-

Bij enquête A 5477, vraag 10, 11

KAART 2

-
- A. Er moet een abortuswet komen die het laten plegen van abortus uitsluitend in bijzondere gevallen toestaat
 - B. Er moet een abortuswet komen die het laten plegen van abortus moeilijk maakt
 - C. Er behoeft geen abortuswet te zijn, de arts moet vrij zijn om te beslissen of hij al dan niet een vrouw wil helpen
-

Bij enquête A 5477, vraag 13

KAART 3

-
- D. Ik vind, dat er in de wet een bepaling moet worden opgenomen, dat abortus na de 12e week absoluut moet zijn verboden
 - E. Ik vind, dat er in de wet een bepaling moet worden opgenomen dat abortus na de 12e week uitsluitend voor bijzondere gevallen mag plaatsvinden
 - F. Ik vind, dat er in de wet helemaal geen bepaling moet worden opgenomen met betrekking tot de tijd waarin abortus niet meer mag plaatsvinden
-

Bij enquête A 5477, vraag 14

KAART 4

Na 1945 werden veel Duitsers in Nederland berecht wegens oorlogsmisdaden. Sommigen van die Duitsers werden ter dood veroordeeld en terechtgesteld, bij anderen werd de doodstraf door gratieverlening omgezet in levenslange gevangenisstraf. Nog weer andere Duitsers werden veroordeeld tot gevangenisstraffen.

Zoals u misschien wel weet, zitten er thans in Nederland nog Duitsers gevangen met levenslange gevangenisstraf. Die Duitsers zitten dus nu 29 jaar, vanaf het einde van de oorlog gevangen.

Er zijn in het verleden ook wel Nederlandse misdadigers geweest, die levenslange gevangenisstraf kregen. In de praktijk is het altijd zo gegaan, dat die mensen na een bepaald aantal jaren (meestal 20 jaar) gratie kregen en dus weer in vrijheid werden gesteld.

Er zijn mensen in Nederland, die vinden dat dit zo langzamerhand ook eens moet gebeuren met de Duitsers die nog gevangen zitten. Andere mensen menen, dat die Duitsers tot hun dood in de gevangenis behoren te blijven.

Wilt u met behulp van de antwoordmogelijkheden hieronder eens aangeven, wat uw mening over deze zaak is ?

- A - De Duitsers die nu nog gevangen zitten, moeten tot hun dood in de gevangenis blijven.
- B - De Duitsers die nu nog gevangen zitten, zouden binnenkort gratie moeten krijgen.
- C - De Duitsers die nu nog gevangen zitten, zouden wel gratie moeten krijgen op een bepaald ogenblik, maar voorlopig nog niet.
- D - Het interesseert mij niet wat er met die Duitsers gebeurt, die nu nog gevangen zitten. Ik heb er geen mening over, ik weet het niet.

stimezo
nederland ♀

Stimezo Nederland is een vereniging van abortus-hulpverleners en abortus-(poli)klinieken. Doelstelling van de Vereniging is het scheppen en bevorderen van mogelijkheden tot medisch verantwoorde afbreking van zwangerschap en alles wat daarmee in de ruimste zin verband houdt, zoals het geven van voorlichting, hulp en advies over anticonceptie, seksueel gedrag en preventie van ongewenste zwangerschap.

De Vereniging tracht dit doel te bereiken door:

- het bevorderen van gezamenlijke meningsvorming en actie,
- het verlenen van diensten aan groepen, instellingen en personen, o.a. door het geven van informatie en het doen van wetenschappelijk onderzoek,
- het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van haar leden met name door de bewaking van de kwaliteit van de geboden hulpverlening.

In 1974 werd gestart met een onderzoeksprogramma onder het motto "**onderzoek als hulpverlening**". Basis voor dit programma is de Permanente Registratie van alle Nederlandse vrouwen, die zich voor een abortus wenden tot een abortuskliniek.

De Permanente Registratie is een gezamenlijk project van Stimezo en de andere poliklinieken, voorzover die Nederlandse vrouwen behandelen. Het bureau van de Vereniging Stimezo Nederland is belast met de uitvoering van het gezamenlijk beleid. Voor informatie, onderzoeksrapporten, dokumentatienummers e.d., kunt U zich wenden tot:

- Vereniging Stimezo Nederland
Mr. P. N. van Brederode, directeur
Groot Hertoginnelaan 201
Den Haag - Tel. 070-631709